

ผลของการฝึกปฏิบัติการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดีวิทยา
เขตวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางพรสวรรค์ ถนอมพุดรา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการฝึกปฏิบัติการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดีวิทยา
เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นางพรสวรรค์ ถนอมพุทรา

๑
๑๕๘.๒
พ๒๘๔๗

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

มีนาคม ๒๕๔๗

พรสวรรค์ ถนอมพุทรา. (2547). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาท
ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดีวิทยา เขตวัฒนา
กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พรหมธิดา แสนคำเครือ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อ
มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดีวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
ปีการศึกษา 2546 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม
จำนวน 16 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ส่วนกลุ่มควบคุม
ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน และแมน – วิทนี

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม มีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม มีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม มีมารยาทในชั้นเรียนดีกว่า
นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**THE EFFECTS OF ASSERTIVE TRAINING ON CLASSROOM ETIQUETTE OF
PRATHOM SUKSA IV STUDENTS OF SAWASDEEWITTAYA SCHOOL
IN KHET WATTANA, BANGKOK**

**AN ABSTRACT
BY
MRS. PORNSAWAN THANOMPUTTRA**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2004**

Pornsawan Thanomputtra. (2004). *The Effects of Assertive Training on Classroom Etiquette of Prathom Suksa IV Sstudents of Sawasdeewittaya school in Khet Wattana, Bangkok.* Master Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Project : Assist.Prof. Promptida Sankamkruc.

The purpose of this experimental research was to study the effect of assertive training on classroom etiquette of prathom suksa IV students of Sawasdeewittaya school in Khet Wattana, Bangkok in academic year 2003. The subjects were 16 inappropriate classroom etiquette students who were randomly divided into two groups; experimental group and control group. Each group was consisted of 8 students. The experimental group was exposed to the effects of assertive training on classroom while the control group was not exposed to assertive training. The instrument was observational record of classroom etiquette. The data was analysed by the Wilcoxon Matched Paris Signed - Rank test and the Mann-Whitney U test.

The results were as follows :

1. The classroom etiquette of the students who were exposed to assertive training got significantly better than before the experiment at .01 level.
2. The classroom etiquette of the students who were not exposed to assertive training was significantly better than before at .01 level.
3. The classroom etiquette of the students who were exposed to assertive training was significantly better than the others students who were not exposed to assertive training at .01 level.

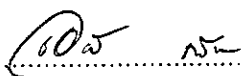
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
สารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

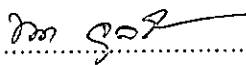
(รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

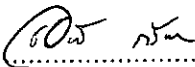
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. พาสนา จุรัตน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. कमเพชร นัตถกุล)

วันที่ 19 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิตา แสนคำเครือ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เวณี กริทอง และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ กรรมการสอบปากเปล่าที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษา ชี้แนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เวณี กริทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ และช่วยแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำกรวิจัย ซึ่งทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ ผู้อำนวยการเขตวัฒนา นายประยูร ครอบยศ ศึกษาธิการเขตวัฒนา นางสาวสุณิศา เกื้อนพกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนสวัสดีวิทยา ที่ได้กรุณาให้การส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจในการศึกษา ทำให้การศึกษาระดับมหามบัณฑิตสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์นิธิตา กุลพูน อาจารย์สุวรรณา เต็มบุญศักดิ์ อาจารย์ปิยมณ ธรนนท์บุญสูง อาจารย์ขวัญ คงความสุข อาจารย์เดชา นาควิจิตร อาจารย์ปรีชา ละอองเอก และเพื่อนครูโรงเรียนสวัสดีวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลือกรุณาเป็นผู้ช่วยวิจัย ประเมินมารยาทในชั้นเรียน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และจัดพิมพ์สารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบใจนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดีวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนรุ่นพี่และเพื่อน ๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและจิตวิทยาการแนะแนว ที่ได้ช่วยดำเนินการวิเคราะห์การวิจัยในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ และให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ สนับสนุนผู้วิจัยให้ศึกษาค้นคว้าจนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความภาคภูมิใจ ต่อการมีส่วนร่วมของผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน โดยผู้วิจัยพึงรำลึกถึงสิ่งดี ๆ เช่นนี้ ที่ได้รับจากทุกท่านตลอดไป

พรสวรรค์ ถนอมพุดรา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากร.....	4
กลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติการแสดงออกที่เหมาะสม.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน.....	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต.....	27
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	31
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	31
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	31
วิธีการดำเนินการทดลอง.....	31
การดำเนินการทดลอง.....	34
วิธีจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
5 บทย่อสรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	44
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	44
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	44
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	45
การดำเนินการทดลอง.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	47
อภิปรายผล.....	48
ข้อเสนอแนะ.....	50
บรรณานุกรม.....	52
ภาคผนวก.....	58
ภาคผนวก ก.....	59
ภาคผนวก ข.....	91
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	112

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม.....	40
2 แสดงการเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม.....	41
3 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออก ที่เหมาะสม	42
4 แสดงคะแนนมารยาทในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองตลอด 3 ระยะ	92
5 แสดงคะแนนของมารยาทในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มควบคุมตลอด 3 ระยะ	93
6 แสดงการเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม.....	94
7 แสดงการเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการฝึก พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม.....	95
8 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลัง ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลัง ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม.....	96

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภาพแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	35
2 มัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตลอด 3 ระยะ.....	43
3 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 1.....	97
4 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 2.....	98
5 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 3.....	99
6 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 4.....	100
7 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 5.....	101
8 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 6.....	102
9 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 7.....	103
10 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 8.....	104
11 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 1.....	105
12 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 2.....	106
13 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 3.....	107
14 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 4.....	108
15 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 5.....	109
16 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 6.....	110
17 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 7.....	111
18 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 8.....	112

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนี้สภาพสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบกับการหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก ส่งผลให้เยาวชนไทยได้รับอิทธิพลต่าง ๆ ทำให้หลงใหลนิยมชมชื่นและประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมทางตะวันตกอย่างไม่รู้ตัว จนกระทั่งเยาวชนไทยขาดความอ่อนน้อม นุ่มนวล ขาดความเรียบร้อยและขาดความละมุนละไม จนเกือบจะทำให้มารยาทอันดีงามซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ไม่เหลือไว้ให้คนไทยได้เห็นอีกต่อไป (กรมวิชาการ, 2524 : 313)

มารยาทของไทยในชาติเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงาม และความเป็นระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในด้านความเป็นอยู่ โดยจะแสดงออกทางพฤติกรรมได้ เช่นการพูด การเดิน การแสดงความเคารพ การรับประทานอาหาร รวมทั้งการรู้จักปฏิบัติตนต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม สิ่งเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดจากการอบรมสั่งสอน ให้มีการเรียน และฝึกปฏิบัติ มารยาทไทยเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับกันมานานแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดีงามถือเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง และเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยเฉพาะ (กิตติพงษ์ เทียนตระกูล และคนอื่น ๆ, 2532 : 128)

จากสภาพสังคมดังกล่าวเป็นสาเหตุให้สถาบันต่าง ๆ ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องสร้างเสริมและปลูกฝังมารยาทของเยาวชน ควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ดังแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 พุทธศักราช 2530 – 2534 ได้กำหนดนโยบายไว้ว่า ควรส่งเสริมให้เยาวชนเกิดความรักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม โดยจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริม ความรู้ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม เช่น การจัดประกวดมารยาทไทย การจัดนิทรรศการ รวมทั้งการจัดศูนย์ศึกษาค้นคว้า วิจัย ฝึกอบรมด้านวัฒนธรรม ตลอดจนผลิตสื่อการเรียนการสอนออก เผยแพร่ให้เหมาะสมกับสภาพและวัยของผู้เรียน (แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 พุทธศักราช 2530 - 2534. 2530 : 66 – 67)

ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโรงเรียนสวัสดิ์วิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ได้มีการส่งเสริมให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย เช่น พระภิกษุสงฆ์ได้เข้ามาสอนพุทธศาสนาในโรงเรียน บางโอกาสก็ได้พื่อนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ในบางครั้งนักเรียนมักจะมีพฤติกรรม การแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เช่น แย่งชิงกันถาม ตอบคำถามพูดเสียงดัง หรือตะโกน ไม่ฟังวิทยากรหรือผู้สอน เดินไปมา เดินชนครู ยืนท้าวสะเอว ยืนคำสัรชะ นั่งเคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งกางขา แสดงความเคารพครู ไม่เหมาะสม ส่งของให้ครูไม่เหมาะสม รับของจากครูไม่เหมาะสม พฤติกรรมดังกล่าวทำให้การเรียนการสอน ไม่ราบรื่นหยุดชะงัก เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน และจะทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสม นักเรียน จะเคยชิน และมีพฤติกรรมเพิ่มขึ้น จนทำให้เกิดปัญหา วินัยและปัญหาด้านอื่น ๆ อีก

จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นเวลา 24 ปี และทำหน้าที่ส่งเสริมโครงการและกิจกรรมด้านส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนสวัสดิศึกษา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ได้สังเกตเห็นว่านักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในชั้นเรียนทางวาจาและทางกาย ได้แก่ การพูด การนั่ง การยืน การเดิน การผ่านผู้ใหญ่ การแสดงความเคารพไม่ถูกต้อง ส่งของให้ครูไม่เหมาะสม รับของจากครูไม่เหมาะสม จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า เป็นพฤติกรรมด้านมารยาทในชั้นเรียน ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2521 : 21) กล่าวว่า นักเรียนมีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างมาก หากนักเรียนขาดมารยาทในชั้นเรียน ขอบพูดคุยในขณะที่ครูสอน ลูกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ทำให้การเรียนการสอนหยุดชะงักไม่ราบรื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ไปสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาของนักเรียนในระดับชั้นปีที่ 1 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ท่าน ว่านักเรียนมีปัญหาพฤติกรรมด้านใดบ้าง คณะครูได้ระบุว่านักเรียนมีปัญหาพฤติกรรมด้านมารยาทในชั้นเรียนในขณะที่ครูสอน และขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ พูดคุยในขณะที่ครูสอน พูดแซงครู ตะโกนเสียงดัง ลูกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต แสดงความเคารพไม่ถูกต้อง ส่งของให้ครูไม่เหมาะสม และรับของจากครูไม่เหมาะสม สรุปว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหามากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ช่วยประเมินมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง พบว่า นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 82 คน มีปัญหาด้านมารยาทในชั้นเรียน จำนวน 29 คน ผู้วิจัยจึงไปสังเกตมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 อีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าได้ผลสอดคล้องกับการประเมินของครูประจำชั้น เช่น นักเรียนพูดคุยขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอนหรือเพื่อนพูด พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบ พูดคำไม่สุภาพ พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง เกาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งกางขา ยืนก้ำกึ่งระะ ท้าวสะเอว ลูกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต แสดงความเคารพครูไม่ถูกต้อง ส่งของให้ครูไม่เหมาะสม และรับของจากครูไม่เหมาะสม เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียนมากกว่าชั้นอื่น ๆ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525 : 2) ได้ให้ความหมายของมารยาทว่า คือกิริยาอาการที่ควรประพฤติปฏิบัติอย่างมีขอบเขต หรือมีระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมแก่ กาลเทศะและสังคม ได้แก่ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การแสดงความเคารพ การรับของส่งของ ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่ต้องแสวงหาแนวทางในการปรับพฤติกรรมด้านมารยาทในชั้นเรียนให้เหมาะสม ดังที่ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526 : 25) กล่าวว่า กระบวนการเกิดการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนั้นอาศัยหลักของทฤษฎีการเรียนรู้หลักการว่า การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของอินทรีย์นั้น เนื่องมาจากการที่อินทรีย์ ได้รับประสบการณ์หรือฝึกฝน ทำให้พฤติกรรมของอินทรีย์เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมก็ได้ และจากผลการวิจัยของ วรัญญา ธีรธรรมการ (2428 : 45 – 46) ที่ศึกษาปัญหามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีปัญหามารยาทในชั้นเรียน ดังนี้ คุยกันขณะครูสอน ลูกจากที่นั่งเดินไปเดินมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระ อุสาหะ (2534 : 46 – 70) ที่กล่าวว่า มารยาทไม่เหมาะสมในชั้นเรียนมีพฤติกรรม ดังนี้ พูดคุยขณะครูสอน นั่งไม่สำรวม รบกวนผู้อื่น นำเอางานอื่นขึ้นมาทำ ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ พูดสอดแทรก การโยนของให้ผู้อื่น พฤติกรรมดังกล่าวทำให้การเรียนการสอนไม่ราบรื่นหยุดชะงัก

เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน และจะทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสม นักเรียนจะเคยชินและมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพิ่มขึ้น จนทำให้เกิดปัญหาด้านอื่น ๆ ตามมา

การพัฒนาการยาทในชั้นเรียนมีหลายวิธี เช่น การใช้เทคนิคแม่แบบ การฝึกพฤติกรรมการแสดงออก การให้แรงเสริม การให้ข้อมูลย้อนกลับ ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม วิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมประกอบด้วย เทคนิคในการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อให้เหมาะสมกับบทบาทสมมติและสถานการณ์ที่ได้รับ และบุคคลอื่นที่สามารถยอมรับได้นอกจากนี้ผู้รับการฝึกจะสังเกตพฤติกรรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกหรือแสดงแบบอย่างให้ดู เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้ผู้รับการฝึกได้นำไปฝึกต่อบ้านจนเกิดความชำนาญ และได้รับการเสริมแรง ได้รับกำลังใจ และชมเชย ลาซารัส (วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. 2528 : 4 ; อ้างอิงจาก Lazarus. 1968) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก คือ การช่วยเสริมสร้างเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล โดยช่วยให้ ผู้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงความรู้สึกทางด้านดีและไม่ดี ตลอดทั้งการพินิจของตนเองและผู้อื่น เพราะการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกเป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยนำเทคนิคต่าง ๆ มาประกอบการฝึก ได้แก่ เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การชี้แนะ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้การเสริมแรง และการให้ไปฝึกเป็นบ้าน ซึ่งโวลเป (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 132 ; อ้างอิงจาก Wolpe. 1982) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกจะทำให้ นักเรียนลดความวิตกกังวล และเกิดความเชื่อมั่นในการแสดงออกอย่างเหมาะสม ดังผลการวิจัยของอารีย์ ลีลา (2535 : 66) ที่ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการเสริมสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกมีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า วิธีฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมสามารถพัฒนาตัวแปรต่าง ๆ ได้ เช่น ผลของการวิจัยของ ไพรพรรณ ไชยสุวรรณ (2537 : 58) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกเพื่อลดพฤติกรรมพูดที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองพรหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกมีพฤติกรรมพูดเหมาะสมขึ้น

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขณะนี้ปีการศึกษา 2546 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้เลื่อนไปเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงได้ไปสำรวจปัญหาอีกครั้งแล้วพบว่ามีปัญหาเช่นเดิม จึงได้ทำการวิจัยในกลุ่มเดิม คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อการยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิ์วิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนก่อนและหลังที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

2. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

3. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูแนะแนว ครูผู้สอน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีความชำนาญในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม นำวิธีดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนา มารยาทใน ชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 29 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 16 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนามารยาทในชั้นเรียนโดยวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ มารยาทในชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม หมายถึง วิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ทั้งมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนและมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูมอบงานให้ทำ

ผู้วิจัยดำเนินการฝึกพฤติกรรมการมารยาทในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การให้คำแนะนำ หมายถึง การที่ผู้วิจัยแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในการฝึกทักษะในการแสดงออกที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางให้กับนักเรียนเกิดการเรียนรู้และเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม

2.1 การแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิธีการจัดกิจกรรมโดยกำหนดสถานการณ์ขึ้นมา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา มีการกำหนดบทบาทเฉพาะตัวให้แก่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม แต่ละคนที่แสดงจะต้องสวมบทบาทและแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพและประสบการณ์ ความรู้สึกของตนเป็นหลัก โดยไม่มีการซ้อมล่วงหน้ามาก่อน และถือเอาการ

แสดงออกด้านความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้ในการพัฒนามารยาทในชั้นเรียน ขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงาน ให้ทำแล้วให้นักเรียนเตรียมเนื้อหาก่อนที่จะแสดง เพื่อให้การแสดงเกิดความเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ

1.2.2 ขั้นแสดง

1.2.2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์

1.2.2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงบทบาทที่ได้รับ และให้สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่แสดง

1.2.3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

เมื่อนักเรียนแสดงเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนได้อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ยังครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ

1.2.4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุงการแสดงแสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถ้าแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม

1.2.5 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วให้ไปฝึกต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์มากขึ้น

1.3 การใช้เทคนิคแม่แบบ หมายถึง การที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการสังเกตและเลียนแบบจากแม่แบบ ซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถามเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ยังครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอแม่แบบ ซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนร่วมชั้นที่นักเรียนอยู่ชั้นเดียวกันเป็นผู้ที่มีมารยาทดีด้านมารยาทในชั้นเรียนและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมห้อง

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกมารยาทในชั้นเรียนทุกคน โดยเลียนแบบจากเพื่อนนักเรียน ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบว่ามารยาทในชั้นเรียนต้องทำอย่างไรบ้าง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบให้ไปฝึกต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

1.4 การฝึกซ้อมพฤติกรรม หมายถึง การให้นักเรียนได้ฝึกซ้อมพฤติกรรมมารยาทในชั้นเรียน ขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ก่อนไปแสดงพฤติกรรมนั้นจริงใน ห้องเรียน

1.5 การให้แรงเสริมทางบวก หมายถึง การให้คำชมเชยหรือให้กำลังใจแก่นักเรียนภายหลังที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมมารยาทในชั้นเรียน

1.6 การมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อที่บ้าน หมายถึง การให้นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้จากการฝึกมารยาทในชั้นเรียนไปฝึกเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์มากขึ้น

ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ผู้วิจัยอาจใช้เทคนิคมากกว่า 1 เทคนิค แต่มิได้ใช้ทุกเทคนิค

2. มารยาทในชั้นเรียน หมายถึง การแสดงกิริยาวาจาสุภาพเรียบร้อยของนักเรียนในชั้นเรียน ต่อครูและเพื่อนได้อย่างเหมาะสม มารยาทในชั้นเรียนแบ่งออกเป็น มารยาททางวาจา และมารยาททางกาย ในขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ดังนี้

2.1 มารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน ได้แก่

ก. มารยาททางวาจา ได้แก่

2.1.1 ไม่พูดคุยขณะครูสอนหรือเพื่อนพูด

2.1.2 ไม่พูดสอดแทรก ไม่พูดขัดจังหวะ

2.1.3 ไม่พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ

ข. มารยาททางกาย ได้แก่

2.1.4 ไม่เคาะโต๊ะ

2.1.5 ไม่นั่งโยกเก้าอี้

2.1.6 ไม่นั่งกางขา

2.2 มารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่

ก. มารยาททางวาจา ได้แก่

2.2.1 ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง

ข. มารยาททางกาย ได้แก่

2.2.2 ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต

2.2.3 ไม่ยื่นคำศีรษะครู

2.2.4 ไม่ยื่นเท้าสะเอว

2.2.5 การแสดงความเคารพครูที่ถูกต้อง ได้แก่ เมื่อครูยืนนักเรียนไหว้ นิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูก หยิ่ยย่อเข้าถอยเท้าที่ถนัดไปด้านหลังครึ่งก้าว ชายค้อมตัวไหว้ นิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูก เมื่อครูนั่งเก้าอี้นักเรียนย่อตัวไหว้ ชายค้อมตัวไหว้ เมื่อครูนั่งกับพื้นนักเรียนเดินเข้า นั่งพับเพียบแล้วไหว้

2.2.6 การรับของจากครูอย่างเหมาะสม ได้แก่ เมื่อครูยืนนักเรียนไหว้แล้วรับของด้วยมือขวา ของเบาดือมือเดียว ของหนักถือสองมือ เมื่อครูนั่งเก้าอี้นักเรียนไหว้แล้วรับของ เมื่อครูนั่งกับพื้นนักเรียนเดินเข้า นั่งพับเพียบไหว้แล้วรับของ

2.2.7 การส่งของให้ครูอย่างเหมาะสม ได้แก่ เมื่อครูยืมนักเรียนหญิงถือของด้วยมือขวา ย่อตัวส่งของแล้วไหว้ นักเรียนชายก้าวเท้าขวามาข้างหน้า ค้อมตัว ส่งของ ยืนตรงแล้วค้อมตัวไหว้ เมื่อครูนั่งเก้าอี้นักเรียนถือของด้วยมือขวา นักเรียนหญิงคุกเข่าส่งของแล้วไหว้ นักเรียนชายคุกเข่าส่งของแล้วยืนไหว้ เมื่อครูนั่งกับพื้นนักเรียนเดินเข้าหาประมาณ 3 ก้าว นั่งพับเพียบส่งของแล้วไหว้ทั้งชายและหญิง

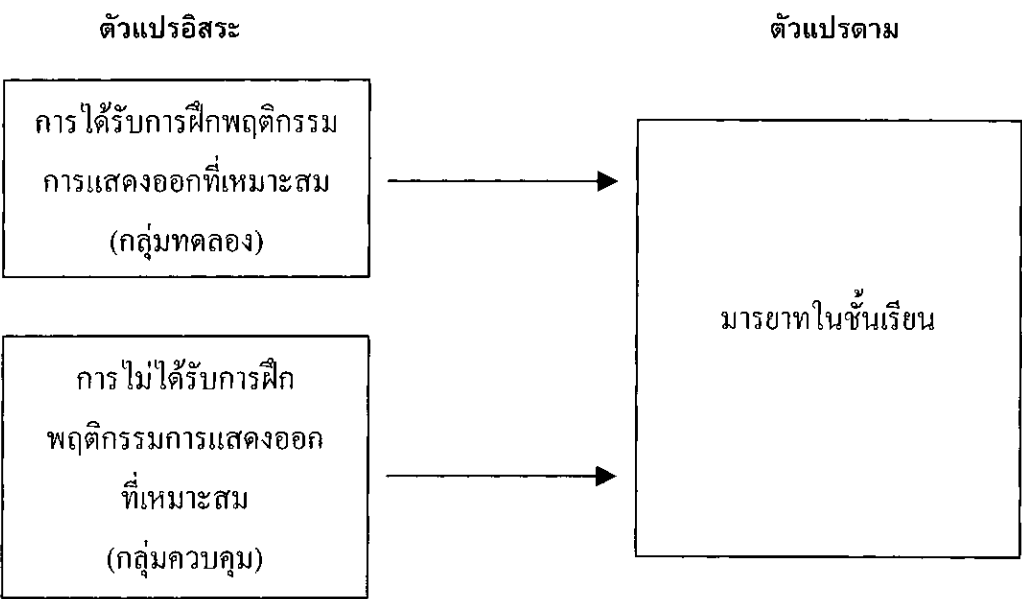
3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

จำนวน 8 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

จำนวน 8 คน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. นักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น หลังจากไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่

เหมาะสม

3. นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น
มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมารยาทในชั้นเรียน
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมารยาทในชั้นเรียน
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมารยาทในชั้นเรียน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต
 - 3.1 ความหมายของการสังเกต
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของการสังเกต
 - 3.3 หลักการสังเกตพฤติกรรม
 - 3.4 หลักการบันทึกพฤติกรรม
 - 3.5 วิธีการเสนอข้อมูลที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรม
 - 3.6 ประโยชน์ของการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

1.1.1 ความหมายของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ได้มีผู้ให้ความหมายของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมไว้หลายแนวความคิด ดังนี้
โวลเป (Wolpe. 1973 : 81) ได้ให้ความหมายของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมว่า หมายถึงการฝึกการแสดงความรู้สึกนอกเหนือไปจากความรู้สึกกังวลต่อผู้อื่นอย่างถูกต้องเหมาะสม

ซานส์เบอร์รี่ (Sanbury. 1974 : 118) ได้ให้ความหมายของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมว่า เป็นการฝึกลักษณะของการแสดงความคิดและความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านภาษาท่าทาง และน้ำเสียง

แลงก์ และ จากูโบสกี (Lang and Jakuboski. 1976 : 28) ได้ให้ความหมายของการกล้าแสดงออกว่า เป็นการที่บุคคลยืนหยัดเพื่อรักษาสิทธิของตนและเป็นการแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึกและความเชื่ออย่างตรงไปตรงมา จริงใจ และแสดงออกในลักษณะที่เหมาะสมโดยไม่ก้าวร้าวสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้การกล้าแสดงออกนั้นยังเกี่ยวข้องกับการให้เกียรติแก่ตนเองและให้เกียรติผู้อื่น บุคคล

จะสามารถแสดงออกให้เห็นถึงความต้องการของตนเอง หรือปกป้องสิทธิของตนเองกับการให้เกียรติแก่ความต้องการและสิทธิของผู้อื่น

ราทัส และเนวิด (Rathus and Nevid. 1987 : 81) ได้กล่าวถึงความหมายของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมว่าเป็นการฝึกพฤติกรรมที่บุคคลสามารถ พูดยหรือกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้อง แต่ถ้าผลออกมาว่าการกระทำนั้นผิดก็สามารถยอมรับได้ และเมื่อถูกเอารัดเอาเปรียบก็สามารถจะรับสถานการณ์นั้นให้ถูกต้องโดยไม่รู้สึกอะไร สามารถปฏิเสธคำร้องที่ ไม่มีเหตุผลเพียงพอได้

วิลค์ และคอปแลนด์ (จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล. 2531 : 9 ; อ้างอิงจาก Wilk and Copland. 1977 : 460) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนมีผลทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวต่อการเพิ่มความตระหนักรู้ในตนเอง และเคารพนับถือตนเองและบุคคลอื่น

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2531 : 129) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ที่แท้จริงก็คือ การฝึกความรู้สึกให้เป็นอิสระ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำที่เป็นลักษณะ เปิดเผยตรงไปตรงมา จริงใจ และสุดท้ายผลก็คือสามารถแสดงความรู้สึกออกมาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ถูกกาลเทศะ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม หมายถึง การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกทั้งด้านท่าทาง ทางด้านน้ำเสียงหรือถ้อยคำให้เข้ากับสถานการณ์ได้เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคม

1.1.2 วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึก ซึ่งมีผู้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมไว้ดังนี้

โบเวอร์ และโบเวอร์ (Bower and Bower. 1976 : 7) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกคือ ช่วยให้ผู้คลรู้จักตนเอง ลดความอายให้น้อยลงแล้วเพิ่มความกล้าหาญในการแสดงออกมากขึ้น ซึ่งบุคคลมีแนวทางที่จะปฏิบัติต่อผู้ที่ชอบแสดงอิทธิพลเหนือเขา หรือปฏิบัติต่อเขาอย่างไม่เหมาะสม

แลงริช (Langrish. 1986 : 72) กล่าวว่าเป้าหมายของการฝึกปฏิบัติพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสม คือช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความรู้สึกที่ดี และยอมรับตนเอง รวมทั้งการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม เพื่อให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จด้วยดี โดยการพัฒนาทักษะและความสามารถในการดำเนินต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถที่จะปฏิบัติต่อบุคคลที่ชอบจัดการ หรือชอบวิพากษ์วิจารณ์

ผู้อื่นโดยปราศจากการตอบโต้ที่รุนแรง หรือการหลีกเลี่ยงด้วยความรู้สึกเจ็บปวด ความรู้สึกผิด หรือความรู้สึกอาย

2. ความสามารถในการขอร้อง และมีความเชื่อมั่นในตนเองด้วยท่าทางที่มั่นคงโดย

ปราศจากการใช้เสียงดัง การรบกวนผู้อื่น หรือการแสดงความโกรธ

3. ความสามารถที่จะให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เพื่อที่ทั้งสองฝ่ายจะได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนได้รับในสิ่งที่แต่ละฝ่ายต้องการมากที่สุด

ลาซารัส (พรรณราย ททรัพย์ประภา. 2524 : 6 ; อ้างอิงจาก Lazarus. 1969) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก เพื่อส่งเสริมการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งทำให้ผู้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงความรู้สึกทางด้านบวกออกมา เช่น รักใคร่ พอใจ ชื่นชม ยินดียกย่องสรรเสริญ และความรู้สึกในทางลบ เช่น โกรธ ในลักษณะตรงไปตรงมา และเชื่อมั่นในตนเองตลอดจนไม่ละเมิดสิทธิของตนเองและผู้อื่น

สุปรียา ตันสกุล (2537 : 63 – 64) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมว่าเพื่อช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาได้เหมาะสม และรู้จักควบคุมตนเองในการแสดงออกมา จะทำให้บุคคลอื่นยอมรับได้

1.1.3 องค์ประกอบของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

อัลเบอร์ตี และเอมมอนส์ (Alberti and Emmons. 1978 : 31 - 32) กล่าวว่า ผู้เข้ารับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม จะต้องได้รับการฝึกในเรื่องต่อไปนี้

1. การประสานสายตา (Eye Contact) คือการมองบุคคลที่พูดด้วย อย่างตรงไปตรงมาเป็นการบอกให้ทราบถึงความจริงใจเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังพูด เมื่อสนทนากับผู้ใด ผู้พูดสามารถที่จะมองประสานตากับผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังได้ทราบถึงความรู้สึกจริงใจเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังพูดอยู่
2. การวางตัว (Body Posture) เป็นลักษณะของการเผชิญหน้า การยืนหรือนั่งที่เป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นระยะทาง การโน้มตัวเข้าหา การวางตัวให้ตรง จะทำให้เรื่องราวที่พูดกับบุคคลอื่น มีน้ำหนักมากขึ้น
3. การแสดงท่าทาง [Gesture] การแสดงท่าทางที่เหมาะสมจะทำให้เรื่องราวที่ผู้พูดมีความหนักแน่นยิ่งขึ้น การแสดงอาการกระตือรือร้นจนเกินไป จะทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้
4. การแสดงออกทางใบหน้า (Facial Expression) ผู้ที่จะแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม จะต้องสามารถแสดงสีหน้าได้อย่างสอดคล้องกับเรื่องราวที่จะพูดหรือกำลังพูด เช่นจะแสดงให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองกำลังโกรธ แต่สีหน้าแสดงออกกลายเป็นยิ้มแย้มหรือหัวเราะ ก็เป็นการแสดงออกทางสีหน้าที่ไม่ตรงกับเรื่องที่กำลังพูด ผู้ที่แสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องแสดง สีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องราวและความรู้สึก
5. น้ำเสียง (Voice Tone) การพูดเสียงเรียบ ๆ กระชับเบา ๆ จะเป็นการยากในการที่จะชักจูงให้ผู้อื่นเชื่อถือเห็นจริงจัง ในทำนองเดียวกัน เสียงตะโกนก็เป็นอุปสรรคในการสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้น การใช้ระดับเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ปานกลาง ที่เหมาะสมในการสนทนาจะเป็นการชักจูงใจผู้อื่นได้ โดยไม่ต้องใช้การขู่บังคับ

6. จังหวะในการพูด (Timing) การแสดงออกโดยความสมัครใจจะเป็นเป้าหมายของผู้ที่ต้องการความกล้าในการแสดงออก แต่บางครั้งการลังเลใจจะสกัดผลที่ได้จากการแสดงออก แต่อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจจังหวะอันเหมาะสมนั้นเป็นสิ่งจะเป็น เช่น กรณีที่เกิดการขัดแย้งกัน การพูดกับนายจ้างในห้องทำงาน ส่วนตัวย่อมดีกว่าการพูดต่อหน้ากลุ่มคนงาน

7. เนื้อหาที่จะพูด (Content) บุคคลมักจะมี ความลังเลใจอยู่นาน เพราะไม่รู้ว่า จะพูดอะไร ซึ่งนับว่าจะต้องมีการฝึกพูดในบางสิ่งบางอย่าง เพื่อให้ผู้ฟังได้รู้สึกที่แท้จริงของผู้พูดขณะนั้น

8. การฟัง (Listening) การแสดงออกให้ผู้พูดทราบถึงความสมัครใจ ฟังการสะท้อนความคิดเห็น การแสดงสีหน้าท่าทางที่เหมาะสมในขณะนั้น เช่น การพยักหน้า การพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่ ผู้พูดพูดให้ชัดเจนเสียก่อนที่จะพูดโต้ตอบ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น ผู้เข้ารับการฝึก จะต้องได้รับการฝึกทักษะทางด้านภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำเป็นพื้นฐานก่อนแล้วจึงไปฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

1.1.4 หลักการและเทคนิคในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

หลุย จำปาเทศ (2533 : 136 – 137) ได้สรุปหลักการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกไว้ดังนี้

1. ฝึกให้เห็นความแตกต่างระหว่างการแสดงออกที่เหมาะสม การแสดงออกแบบก้าวร้าว และการไม่กล้าแสดงออก

2. ฝึกให้เห็นความแตกต่าง และยอมรับในสิทธิของตนเองและผู้อื่น

3. ฝึกคิดเพื่อช่วยจัดความคิดที่เป็นอุปสรรคต่อการแสดงออกที่เหมาะสม เช่น ความคิดเห็นที่ไร้เหตุผล ความวิตกกังวลมากเกินไป เหตุ ความรู้สึกผิดรุนแรง เป็นต้น

4. ฝึกการพัฒนาทักษะการแสดงออกที่เหมาะสมโดยวิธีการฝึกปฏิบัติจริง หลักการฝึกทั้ง 4 ประการดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความตระหนัก และความเข้าใจมากขึ้น

แลกริช (Langrish. 1986 : 72 – 73) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้น ควรจะคำนึงถึงความต้องการของสมาชิกด้วยว่าเขาต้องการฝึกพฤติกรรมในด้านใด แต่อย่างไรก็ตามในโปรแกรมการฝึกนั้นควรจะต้องประกอบด้วย

1. ให้สมาชิกได้เรียนรู้และเข้าใจถึงพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

2. ให้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่สมาชิกต้องการแสดงออกอย่างเหมาะสม

3. ฝึกพฤติกรรมที่สมาชิกต้องการโดยการฝึกซ้อมและแสดงบทบาทสมมติ

4. ให้กลับไปฝึกแสดงที่บ้าน หรือในสถานการณ์ที่เป็นจริง

5. ประเมินผลจากการกลับไปฝึกแสดงที่บ้าน หรือในสถานการณ์จริง

มอริส (เพ็ญศรี วชิราวิโรจน์. 2527 : 33 – 34 ; อ้างอิงจาก Morris. 1975 : 252 – 256) กล่าวถึงวิธีการและเทคนิคในการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่สำคัญ 3 ประการ

1. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) คือการกำหนดสถานการณ์ขึ้นตามสถานการณ์ที่เป็นปัญหา แล้วให้ผู้ที่มีปัญหาได้ฝึกซ้อมการแสดงออกที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

2. การแสดงแบบ (Modeling) หรือการแสดงตัวอย่างให้ดู ใช้เมื่อจะเป็นแบบอย่างในการตอบสนองที่เห็นว่าเหมาะสม และผู้ที่เข้ารับการฝึกสามารถปฏิบัติตามได้ในสถานการณ์การฝึกโดยผู้ฝึกจะแสดงแบบหรือหาแบบอย่างมาให้ดู ได้แก่ ผู้ช่วยหรืออุปกรณ์อื่นๆ ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง เทปบันทึกเสียง เป็นต้น

3. การให้รางวัลและการให้คำแนะนำ (Reward and Coaching) เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้เข้ารับการฝึกให้มีความตั้งใจ เพื่อให้ความถี่และความเข้มข้นของ พฤติกรรมที่ต้องแก้ไขเพิ่มขึ้น แต่การชมเชยว่าเขาแสดงได้ดีหรือก้าวร้าวเพียงใดยังไม่เป็นการเพียงพอ ต้องให้ข้อเสนอแนะเชิงจิตใจต่อพฤติกรรมที่เขาแสดงออกมา เพื่อให้เขาเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด

โฟเดอร์ (จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. 2532 : 2 ; อ้างอิงจาก Fodor. 1980 : 504 – 508) ได้กล่าวถึงเทคนิคต่างๆ ที่มาใช้ในการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ดังนี้

1. การให้คำแนะนำ (Coaching) ผู้นำหรือผู้ฝึกจะให้การแนะนำแก่ผู้รับการฝึกเพื่อส่งเสริม หรือทำให้เกิดความเข้าใจในการฝึกทักษะในการแสดงออกมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางให้ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. การแสดงแม่แบบ (Modeling) ผู้รับการฝึกจะสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่ผู้นำการฝึก และผู้รับการฝึกคนอื่น ๆ สาธิต หรือแสดงแบบอย่างให้ดู นอกจากนี้อาจจะสังเกตจากเทปภาพ เพื่อให้ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม

3. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นการกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึก ซึ่งมีการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม นั้นถึงสภาพนั้น ๆ แล้วแสดงเป็นตนเอง

4. การฝึกซ้อมพฤติกรรม (Behavioral Rehearsal) การให้ผู้เข้ารับการฝึกได้ซ้อมบทบาทพฤติกรรมที่ตนเองมีความต้องการที่จะแสดงออกต่อบุคคลอื่น ก่อนที่จะไปแสดงพฤติกรรมนั้นจริง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ผู้นำการฝึกและผู้รับการฝึกจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติ หลังจากได้ฝึกในแต่ละทักษะแล้ว

6. การให้แรงเสริม (Reinforcement) การที่ผู้นำหรือผู้เข้ารับการฝึกซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มให้คำชมเชย ให้กำลังใจ และให้ความสนับสนุนในพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้ที่ฝึกปฏิบัติ

7. การไปฝึกที่บ้าน (Home Assignment) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกมีประสบการณ์มากขึ้น จึงให้ผู้เข้ารับการฝึกไปฝึกที่บ้าน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ประกอบไปด้วยเทคนิคในการฝึกการแสดงออก เพื่อให้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ที่ได้รับบุคคลอื่นสามารถยอมรับได้ นอกจากนี้ผู้รับการฝึกเมื่อได้รับการฝึกแล้ว ควรจะนำไปฝึกต่อ ที่บ้าน และใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

เทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาท ในชั้นเรียน

1. การให้คำแนะนำ (Couching) ผู้นำหรือผู้ฝึกจะให้คำแนะนำแก่ผู้รับการฝึกเพื่อส่งเสริม หรือทำให้เกิดความเข้าใจในการฝึกทักษะในการแสดงออกมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้ง ชี้แนะแนวทางให้ผู้รับการฝึกปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมในการแสดงออก

2. การแสดงแบบอย่าง (Modeling) ผู้รับการฝึกจะสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่ผู้นำการฝึก และผู้รับการฝึกอื่น ๆ สาธิตหรือแสดงแบบอย่างให้ดู นอกจากนี้อาจสังเกตจากเทปบันทึกภาพ เพื่อให้ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม

การแสดงแบบอย่างหรือการให้แม่แบบ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้น 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการ ให้นักเรียนสังเกตในครั้งนั้น ๆ

ขั้น 2 ขั้นเสนอแม่แบบ ผู้วิจัยเสนอแม่แบบให้นักเรียนสังเกต โดยการให้นักเรียนแม่แบบแสดงแบบอย่าง และให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกต เพื่อให้เกิดความคิดที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ

ขั้น 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการใช้เทคนิคแม่แบบ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) หมายถึง กิจกรรมการแสดงของนักเรียนตามบทบาทในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ให้ผู้เรียนแสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น โดยไม่มีการฝึกซ้อมมาก่อน และถือเอาการแสดงออกทั้งความรู้สึกลงและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปราย ขั้นตอนในการแสดงบทบาทสมมติแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้น 1 ขั้นเตรียมการ ครูกำหนดขอบเขตและสถานการณ์สมมติที่ง่ายและชัดเจน แล้วแจ้งให้นักเรียนทราบ ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

ขั้น 2 ขั้นแสดง ครูให้นักเรียนอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติ จัดสถานที่เตรียมสถานการณ์ เริ่มการแสดงและหยุดการแสดง ใช้เวลาประมาณ 10 – 15 นาที

ขั้น 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์แสดงความรู้สึก และความคิดเห็น โดยเน้นเหตุผลและความรู้สึก ใช้เวลาประมาณ 5 – 10 นาที

ขั้น 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม ตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 5 – 10 นาที

ขั้น 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยกันสรุป ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ใช้เวลาประมาณ 5 – 10 นาที

4. การฝึกซ้อมพฤติกรรม (Behavioral Rehearsal) เป็นการให้ผู้รับการฝึกได้ซ้อมบทบาทพฤติกรรมที่ตนเองมีความต้องการที่จะแสดงออกต่อบุคคลอื่น ก่อนที่จะไปแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ จริง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ผู้นำการฝึกและผู้รับการฝึก จะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ฝึกปฏิบัติ หลังจากได้รับการฝึกในแต่ละทักษะแล้ว

6. การให้แรงเสริม (Reinforcement) คือการที่ผู้นำหรือผู้รับการฝึกซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่ม ให้คำชม ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้ฝึกปฏิบัติ

7. การให้ไปฝึกที่บ้าน (Home Assignment) เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีประสบการณ์มากขึ้น จึงให้ผู้รับการฝึกไปฝึกที่บ้าน

1.1.5 ขนาดของกลุ่มและเวลาที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้นสามารถกระทำได้ทั้งเป็นรายกลุ่มและเป็นรายบุคคล ผู้เข้ารับการฝึกอาจเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป ทั้งบุคคลที่มีปัญหาทางอารมณ์และทางพฤติกรรม รวมทั้งคนไข้โรคประสาท โรคจิต ซึ่งขนาดของกลุ่มและเวลาที่ใช้ในการฝึก ได้มีผู้ให้ความเห็นไว้ ดังนี้

หลุย จ้าปาเทศ (2533 : 137) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น อาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มก็ได้ แต่มีความเชื่อว่า การทำเป็นกลุ่มโดยทั่วไปแล้ว จะได้รับผลดีกว่าการฝึกเป็นรายบุคคล เช่น การฝึกเป็นกลุ่มจะได้รับการกระตุ้นหรือการเสริมแรงจากเพื่อนสมาชิก การฝึกเป็นกลุ่ม สมาชิกจะเรียนรู้ความแตกต่างของสมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่มจะยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกที่เสนอตามเหตุผล ตามสิทธิของเขา

วิลค์ และคอฟแลน (จันทร์ฉาย พัทธ์ศิริกุล. 2532 : 18 ; อ้างอิงจาก Wilk and Caplan. 1977 : 461) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกว่า ควรมีสมาชิก 8 คน เพื่อให้ทุกคนได้รับการฝึก ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้รับการเสริมแรงทางบวกจากกลุ่ม และผู้นำกลุ่มโดยทั่วถึง และช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ ครั้งละ 1.30 – 2 ชั่วโมง ประมาณ 4 – 8 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ฟลาวเวอร์ และบูแรม (ยุพิน กองธรรม. 2532 : 21 ; อ้างอิงจาก Flower and Booraem. 1980 : 172) มีความเห็นว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้น สามารถใช้ได้กับบุคคลทุกประเภท ทุกคนใช้ภายในและคนใช้ภายนอก ผู้ที่มีปัญหาในคลินิกจิตบำบัด ตลอดจนนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา ขนาดของกลุ่มที่ได้ผลคือ 8 – 10 คน จำนวนครั้งที่เหมาะสม คือ 6 – 12 ครั้ง

อับเบอร์ และแอมมอนส์ (กาญจนา หลวงจอก. 2536 : 34 ; อ้างอิงจาก Aiberti and Emmons. 1982 : 157) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น ถ้ากลุ่มมีขนาด 5 – 12 คน โดยใช้เวลาในการฝึกทั้งหมด 5 – 6 สัปดาห์ ๗ ละ 2 ครั้ง ๗ ละ 1 ชั่วโมง ก็จะทำให้การฝึกมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับการฝึกที่ใช้ระยะเวลานาน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น สามารถใช้ได้กับบุคคลทุกประเภท ขนาดของกลุ่มควรมีสมาชิกได้ประมาณ 8 – 12 คน เวลาในการฝึกประมาณ 4 – 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง ครั้งละ 1 – 2 ชั่วโมง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สุรจิตต์ แสงอรุณ (2529 : 47 – 50) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกในกลุ่มเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวเสือบุญแจ่มเนียมนิล กลุ่มตัวอย่างมี

จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน กลุ่มควบคุม 12 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกในกลุ่มเพื่อนสูงขึ้น

พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 71) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม มีพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาและท่าทางลดลง

อารีย์ ลีลา (2535 : 181 – 182) ได้ทำการศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนารอบ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีคะแนนการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกและกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .01

กาญจนา หลวงจอก (2536 : 64 – 65) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคล แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางแพปฐมพิทยาลง จังหวัดราชบุรี จำนวน 8 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคล มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลสูงขึ้น

ไพโรพรรณ ไชยสุวรรณ (2537 : 65) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกเพื่อลดพฤติกรรมการพูดที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองบางพรหม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออก และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการพูดที่ไม่เหมาะสมลดลง หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออก มีการพูดที่ไม่เหมาะสมลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2537) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2536 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกและกลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออก และนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกัน

ระวีวรรณ แก้วคงทอง (2539 : 84) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนในสถานสงเคราะห์ พบว่า หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแล้ว กลุ่มทดลองมีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการทดลอง

และมีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่ากลุ่มควบคุม และผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า หลังจากกลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแล้ว ระดับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอีกด้วย

วันดี ดาสัว (2540) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการพูดหน้าชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองสอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึก พฤติกรรมการแสดงออก กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกในการพูดหน้าชั้นเรียนดีขึ้นหลังจากที่ได้รับการฝึก พฤติกรรมการแสดงออกในการพูดหน้าชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกในการพูดหน้าชั้นเรียนมีพฤติกรรมในการพูดหน้าชั้นเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรรณิการ์ เพ็ชรเหลี่ยม (2540 : 60) ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกมีพฤติกรรมในการพูดหน้าชั้นเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วินิจ ชัยหาญ (2543) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดความวิตกกังวลในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาราคาม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543 ที่มีความวิตกกังวลในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียน 8 คน ผลการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวลในการอ่านลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

สุรินทร์ นามอยู่ (2545) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังเดือนห้า อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2544 จำนวน 11 คน ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งและได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อน โดยใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ในการดำเนินการทดลองจากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อน มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เมค เคลลาร์ (วงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี. 2523 : 53 ; อ้างอิงจาก Mc Kellar. 1978 : 38) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกกับนิสิตปริญญาตรีปีที่ 2 และบัณฑิตศึกษาว่า หลังจากที่ได้รับการฝึกแล้ว จะทำให้นิสิตมีการเปลี่ยนแปลงการแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ และในด้านใดบ้าง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ผลการทดลอง

พบว่า นิสิตที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการแสดงออก ได้เหมาะสมมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึก

โรเบอร์ตา (สมดี ชาครวงศ์ไพสิฐ. 2539 : 53 ; อ้างอิงจาก Roberta. 1977 : 37) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก โดยมีสมมติฐานในการวิจัยว่า สตรีเมื่อได้เรียนรู้วิธีการแสดงออกที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีขึ้น และจะทำให้ความมั่นใจในตนเองมากขึ้นด้วย กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีจำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมี พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างจากกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนและหลังการศึกษาผล และกลุ่มทดลองมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีกว่ากลุ่มควบคุม และได้สรุปว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกสำหรับสตรี เป็นวิธีช่วยให้สตรีมี การประเมินค่าตนเองในทางที่ดีมากขึ้น และมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นด้วย

กาลาซซี และลิทซ์ (Galassi and Litz. 1974 : 390 – 394) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยเทปบันทึกภาพ (Videotape) กับนักศึกษาที่ลักษณะไม่กล้าแสดงออก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ศึกษาวิชาจิตวิทยาเบื้องต้นอยู่ที่ West Virginia University จำนวน 32 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม ได้รับการฝึกครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง เป็นเวลา 8 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ต่อเนื่องกัน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกใด ๆ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญ

กริฟฟิธ (Griffith. 1977 : 6273 – A) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อนักศึกษามหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจาก Ball State University แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกสัปดาห์ละ 1 คน คินละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ เทคนิคที่ใช้ ได้แก่ การแสดงแม่แบบ (Modeling) การฝึกซ้อม พฤติกรรมหรือการแสดงบทบาทสมมติ (Behavior Rehearsal or Role Playing) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกใด ๆ ทั้งสิ้น เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ A-S Reaction Study (ประเมินความไม่กล้าแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม) Edwards Personal Preference Schedule (ประเมินด้านความกล้า) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีความแตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกในด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญ นักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดลงได้ หลังจากได้รับการทดลองการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก และยังช่วยให้บุคคลมีความมั่นใจในตนเอง และเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้นด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน

2.1.1 ความหมาย

คำว่ามารยาทตามความหมายในพจนานุกรมเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530 ฉบับราชบัณฑิตสถาน (2531 : 413) ได้ระบุว่าเป็นตำนานซึ่งหมายถึง “กิริยาวาจาที่ถือว่าเรียบร้อย” มารยาทเป็นระเบียบของสังคมอย่างหนึ่งซึ่งทุกชาติจะกำหนดระเบียบตามสภาพของสังคมของตน มารยาทแต่ละชาติจึงอาจเหมือนกันบ้าง แตกต่างกันไปบ้าง แต่ก็กำหนดไว้ให้เหมาะสมกับชาตินั้น ๆ อยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่ามารยาทไว้ดังต่อไปนี้

ดุษฎี มาสากุล (2515 : 1) กล่าวว่า มารยาท คือ กิริยาวาจา ที่ถือว่าสุภาพเรียบร้อย ซึ่งบางขณะต้องประกอบด้วยการเสียสละความพอใจส่วนตัวเพื่อทำให้ความพอใจให้ผู้อื่น

ชำนาญ นิศารัตน์ (2521 : 86 – 87) ได้แบ่งมารยาทไทยออกเป็น 2 ประเภท คือ มารยาททางกายและมารยาททางวาจา ซึ่งมารยาททางกายแบ่งออกเป็น 7 ประการ ได้แก่ การยืน การเดิน การนั่ง การแสดงความเคารพ การเข้าพบผู้ใหญ่ การส่งและรับสิ่งของจากผู้ใหญ่ และการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ส่วนมารยาททางวาจา ได้แก่ การระวัง การไม่กล่าววาจาเท็จ การสำรวมวาจา การไม่กล่าววาจาขูข่ม การไม่กล่าวคำหยาบคายหรือไม่สุภาพ การแสดงความคิดเห็น การเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี การกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ และลงท้ายคำพูดว่าครับ/ค่ะ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525 : 2) ได้ให้ความหมายของมารยาทว่า หมายถึง กิริยาอาการที่ควรประพฤติปฏิบัติอย่างมีขอบเขต หรือมีระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมแก่กาลเทศะและสังคม ได้แก่ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การแสดงความเคารพ การรับของส่งของ

พั้ว อนุรักษ์ราชมนเฑียร (2526 : 1) กล่าวว่า ความมีมารยาท หมายถึง การมีกิริยา วาจา ใจ สุภาพเรียบร้อย ชาติไทยได้กำหนดแบบอย่างของมารยาทไว้หลายอย่างหลายชนิดล้วนแต่เหมาะสมและอาจดัดแปลงแก้ไขให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและกาลสมัยได้ กิริยามารยาทของไทยแต่ละท่าแต่ละแบบนั้น ล้วนไม่ขัดกับการใช้อวัยวะประกอบท่า จึงเป็นทางงามและถูกต้องตามลักษณะของกายวิภาคทั้งสิ้น กุลบุตรกุลธิดาไม่ว่าชาติใดถ้าได้รับการศึกษาและอบรมมาดีแล้ว ทั้งกาย วาจา ใจ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นสุภาพชน สุภาพชนจะรู้จักเห็นยั้งใจตนเอง มีความละอายต่อบาป ละอายใจตนเอง ไม่ยอมประพฤติการที่ไม่เหมาะสมและสำนึกในเรื่องกิริยาการยาทของตนเองอยู่เสมอ

ผอบ โปษะกฤษณะ (2530 : 2) ได้กล่าวถึงมารยาทไว้ว่า มารยาทหมายถึงความประพฤติเรียบร้อยซึ่งมุ่งไปถึงกิริยาท่าทาง แต่ความจริงมีความหมายกว้างออกไปถึงการแสดงออกทุกอย่างของมนุษย์เรา เช่น กิริยาท่าทาง สีหน้า คำพูด การแต่งกาย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มารยาทหมายถึง การแสดงกิริยาวาจาที่สุภาพเรียบร้อยได้อย่างเหมาะสมแก่การะเทศะ ตัวบุคคล

2.1.2 ลักษณะของผู้มีมารยาทดี

กรมวิชาการ (2529 : 51 – 53) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรอบรมเด็กไทยให้เป็นผู้มีมารยาทดี อันจะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จนเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งควรพิจารณาถึงความสำคัญของการอบรมไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. การอบรมให้เด็กไทยเป็นคนเรียบร้อยสุภาพอ่อนน้อม ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ

1.1 ทางกาย ได้แก่ การมีกิริยามารยาทเรียบร้อยในการพูด นั่ง เดิน ยืน ต้องไม่ให้พรวดพราดถูกผู้อื่น หรือถูกสิ่งของล้มหรือตึงโครมคราม เมื่อผู้ใดกำลังดูอะไรอยู่ต้องไม่ยืนบังหน้าขวางสายตาเขา ไม่เดินตัดหน้าผู้อื่นในระยะใกล้ชิด ถ้าจำเป็นต้องทำ ดังนั้นก็ต้องกล่าวคำขอโทษเขาเสียก่อน ถ้าเขานั่งหรือนอนอยู่ต้องไม่เดินข้ามกรายเข้าไป แม้การยืนก็ควรให้ห่าง อย่ายืนคำศีรษะคน อย่าเดินเสียดสีกระทบกระทั่งผู้อื่น อย่าหยิบสิ่งของข้ามกรายผู้อื่น ไม่โยนหรือเสือกไสของให้ผู้อื่น

1.2 ทางวาจา ได้แก่ การระวังคำพูด ต้องรู้จักใช้เสียงให้นุ่มนวลอ่อนหวาน อย่าใช้เสียงตะหวาดกระโชกกระชาก หรือพูดห้วน ๆ ต้องไม่กล่าวคำหยาบหรือพูดกับผู้อื่นก็อย่าพูดให้ดังจนเกินไป ควรพูดให้ดังพอสมควร ในขณะที่ผู้อื่นพูดอยู่เราต้องไม่พูดสอด พูดรวน หรือแย้งพูด ให้เขาพูดจนจบเสียก่อนแล้วจึงพูด และคนที่พูดก่อนนั้นก็ควรรู้จักหยุดพูดให้คนอื่นเขาพูดบ้าง อย่าพูดเสียคนเดียวในเวลาที่ยังมีคนอื่น ๆ เขาต้องการความเงียบเพื่อทำงานหรือคิดไตร่ตรอง

1.3 ทางใจ ได้แก่ การไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่าน แสดงความกำเริบหึงงัน โส ถ้าพบสิ่งไม่ ถูกต้อง แม้โกรธก็ต้องไม่แสดงความโกรธออกมาให้เห็น ต้องไม่บันดาลโทสะจนเสียกิริยา ไม่ปล่อยใจให้ตกอยู่ในความโลภ โกรธ หลง มีสติสัมปชัญญะมั่นคง

2. เด็กไทยได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนมีสัมมาคารวะ รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ รู้จักเคารพผู้อื่นและเคารพสิ่งที่ผู้อื่นเขาเคารพ

2.1 ทางกาย เด็กต้องมีกิริยาสุภาพเรียบร้อย เมื่ออยู่เฉพาะหน้าผู้ใหญ่ เช่น ต้องไม่ยืนพิง ยืนส่ายหัวไปมา ต้องไม่นั่งไขว่ห้าง ไม่นั่งกระดิกเท้าหรือเขย่าเข่า ไม่นั่งเหยียดเท้าหรือนั่งขัดสมาธิ ควรนั่งให้เรียบร้อย ถ้ายืนรวมกันหรือนั่งรวมกันกับผู้ใหญ่ ต้องไม่ขึ้นไปนั่งหรือยืนข้างหน้าผู้ใหญ่ ถ้าเดินก็ต้องไม่เดินขึ้นหน้า หรือเดินผ่านผู้ใหญ่ เมื่อผู้ใหญ่หนึ่งเด็กไม่ควรนอนเมื่อผู้ใหญ่นอนอยู่ ไม่ควรยืนหรือเดินผ่าน ควรนั่งหรือคลานผ่านไป ไม่ยืนหรือนั่งหันหลังให้ผู้ใหญ่ เมื่อพบผู้ใหญ่ผู้น้อยต้องเป็นฝ่ายแสดงความเคารพผู้ใหญ่ก่อน และผู้ใหญ่ต้องแสดงความเคารพตอบ การแสดงความเคารพของไทยมีการไหว้ การกราบ การคำนับ การยืนตรง ก็ต้องใช้ให้เหมาะสมกับเวลา บุคคล สถานที่และโอกาส

2.2 ทางวาจา คนไทยต้องรู้จักกล่าววาจาสุภาพ และแสดงถึงความเคารพผู้อื่น เช่น ไม่พูดจาล้อเลียนหลอกลวงผู้ใหญ่ ไม่ล้อเลียนผู้ใดให้เขาได้อาย ไม่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่ดีของผู้ที่เขารักใคร่ นับถือให้เขาฟัง ไม่กล่าวเสียดสีเยาะเย้ย แดกดัน ถากถางผู้อื่น ไม่นินทาว่าร้ายให้เขาเสียหาย ต้องไม่กล่าววาจาติเตียนสิ่งที่ ผู้อื่นเคารพ เมื่อตนทำพลาดพลั้งล่วงเกินผู้อื่นไม่จงใจ ควรกล่าวขอโทษเขาเสมอ เมื่อผู้อื่นทำประโยชน์ให้แก่ตน แม้เขาจะทำตามหน้าที่ก็ควรกล่าวคำขอบคุณเขาด้วย

2.3 ทางใจ ต้องมีใจเคารพผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ ต้องมีความนอบน้อมนับถือผู้ใหญ่ และต้องมีใจอ่อนโยน เมตตากรุณาต่อผู้น้อย

3. เด็กไทยได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีกิริยามารยาทเป็นที่น่ารัก การทำตนให้เป็นที่น่ารักของผู้อื่น หมายความว่า การไม่ทำสิ่งใดให้ขัดใจผู้อื่น ไม่สร้างความไม่พอใจให้ผู้อื่น ต้องแสดงกิริยามารยาทให้เข้ากับ ผู้อื่นได้

3.1 ทางกาย ต้องไม่แสดงกิริยาขัดขวางสิ่งที่นิยมกัน เช่น ขณะที่เขานั่งอยู่กับพื้น ตนเองต้องไม่ไปยืนอยู่และในเวลาที่เขาเดินกันอยู่ ก็ต้องไม่ไปนั่งกับพื้น ในเวลาที่เขาวิ่งทุกซอก ต้องไม่แสดงกิริยารื่นเรึง ในสถานที่ที่เขารื่นเรึงกันก็ต้องไม่ทำกิริยาเศร้า ควรแสดงกิริยาสนุกสนาน เบิกบาน ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และโอกาส เมื่อไปเที่ยวกับผู้อื่นต้องกลมเกลียวร่วมสนุก ร่วมลำบากกับเขาด้วย ไม่แยกไปหาความสบายส่วนตัว ถ้าไปเป็นแขกในบ้านใดก็ต้องรู้จักเกรงใจ เจ้าของบ้านว่าเขาจะมีฐานะ หรือทำสิ่งใดบ้าง จึงไม่ควรไปนั่งในบ้านของผู้อื่นให้นานเกินสมควร ถ้าเป็นเจ้าของบ้านเมื่อมีแขกมาหาต้องไม่ปล่อยให้แขกคอยนาน ต้องเชื้อเชิญทำการต้อนรับให้เหมาะสม ไม่แสดงอาการเฉยเมย รำคาญ หรือเบื่อหน่ายแขก ต้องไม่แสดงกิริยาโกรธเคือง หยาบคาย ดูผู้คนในบ้านต่อหน้าแขก ต้องแนะนำให้แขกรู้จักผู้ใหญ่ที่ตนนับถือที่อยู่ในบ้านด้วย เมื่อแขกกลับต้องไปส่งแขกในระยะสมควร อย่างน้อยก็ต้องถึงประตูบ้าน ในเวลาที่อยู่รวมกลุ่มกันต้องไม่กระซิบกระซาบกับผู้อื่นหนึ่งเป็นพิเศษ หรือพูดด้วยวาจาที่ผู้อื่นไม่เข้าใจ เมื่อพบใครต้องไม่จ้องดูเขาอย่างเพ่งพิศ หรือดูตลอดตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า หรือแสดงความสนใจในเครื่องแต่งกาย หรือรูปร่างอันผิดปกติของเขา

3.2 ทางวาจา ต้องไม่กล่าวถึงสิ่งอัปมงคลในเวลาที่เขาทำงานมงคล ต้องไม่พูดตลกไปกฮาในเวลาที่เขาจะพูดกันเป็นงานเป็นการ และไม่ควรรนำเรื่องการทำงานมาพูดขัดจังหวะที่เขาจะพูดสนุกสนาน ต้องไม่พูดอะไรให้ผู้อื่นเกอกระดากอาย ไม่ก่อนและตริูปรกายหรือเรื่องแต่งตัวของผู้อื่น เมื่อเข้าไปในบ้านของผู้อื่นต้อง ไม่ติเตียนเครื่องแต่งบ้านหรือสิ่งของที่เขาดั้งไว้ ไม่ติเตอเล็ก ลูกหลานหรือคนในบ้านของเขาต่อตัวเจ้าของบ้าน ไม่ควรโอ้อวดความเก่งหรือความดีของตัวเอง ซึ่งจะทำให้เขารำคาญ ถ้าเขาเล่าปรบทุข์เรื่องใดก็ควรแสดงความเห็นใจ หากเขาต้องการความเห็นจึงค่อยแนะนำ แต่ไม่ควรกล่าวคำเหนโทษเขาตรง ๆ

3.3 ทางใจ ต้องรู้จักเกรงอกเกรงใจคนอื่น ไม่เอาแต่ใจตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 62) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีมารยาท ที่ดีโดยทั่ว ๆ ไปที่ควรปฏิบัติ ได้แก่ มารยาทในการฟัง ดังนี้

1. ส่งเสริมการพูดของผู้พูด โดย

1.1 ให้ความสนใจผู้พูด มองผู้พูด

1.2 แสดงท่าทางยอมรับผู้พูด เช่น พยักหน้าแสดงการเห็นด้วย ประมมือให้กำลังใจ

1.3 แสดงการยอมรับผู้พูดทางคำพูด เช่น พูดชมเชย พูดให้กำลังใจ พูด

สนับสนุน เป็นต้น

1.4 ให้เกียรติผู้พูด เช่น แสดงความเคารพ ขออนุญาต ขอโทษ เป็นต้น

2. ไม่ทำลายบรรยากาศในการพูด โดย
 - 2.1 ไม่พูดคุยกันขณะผู้พูดกำลังพูด
 - 2.2 ไม่ทำงานอื่นขณะผู้พูดกำลังพูด
 - 2.3 ไม่พูดแซงหรือพูดขัดจังหวะผู้พูด
 - 2.4 ไม่พูดแซว ล้อเลียนผู้พูด

มารยาทในการพูด ดังนี้

1. ไม่พูดยืดเยื้อเกินไป หรือนานเกินไป
2. ให้โอกาสผู้อื่นพูดบ้าง
3. ไม่พูดวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล
4. ไม่พูดก้าวร้าวผู้อื่น
5. ไม่พูดดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคคลที่มีมารยาทดีจะต้องเป็นผู้มีความสุภาพ อ่อนน้อม ทั้งกาย วาจา ใจ มีสัมมาคารวะ รู้จักเคารพผู้อื่น ตลอดจนแสดงกิริยามารยาทให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส

มารยาทมีคุณค่าต่อผู้ประพฤติปฏิบัติและต่อสังคม

ผอบ โปษะกฤษณะ (2530 : 2) กล่าวถึงคุณค่าของมารยาทว่า คนไทยได้รับการยกย่องจาก ต่างชาติมาช้านานว่า เป็นผู้ที่มีมารยาทอ่อนโยน นุ่มนวล น่ารัก บางคนในสมัยนี้คิดว่า มารยาทไทยนั้นล้าสมัย แต่ถ้าคิดให้ดีแล้วจะเห็นว่าผู้ที่มีมารยาทที่ดีนั้น ก็คือ ผู้ที่ปรับปรุงตนให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่ หรือกาลเทศะเป็นสำคัญ ฉะนั้น ผู้ที่มีมารยาทก็คือผู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ เป็นประโยชน์ของผู้ที่มีมารยาทมีอยู่ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อประโยชน์ของผู้ปฏิบัติ คือ

1.1 เป็นการเสริมบุคลิกลักษณะของตนเองให้เป็นผู้มีเสน่ห์ เป็นที่ชื่นชม นิยม หรือนับถือแก่ผู้ได้พบเห็น ได้ติดต่อด้วย

1.2 ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีสุขภาพดี เพราะท่วงท่าที่เป็นมารยาทอันดีงามนั้น ทำให้ร่างกายมีความสมดุล ไม่เป็นสาเหตุของโรคภัยในภายหลัง

2. เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม สังคมมีความสุข ทำให้ผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ไม่ได้รับความเดือดร้อน

มารยาทในชั้นเรียน

มารยาท หมายถึง การแสดงออกทางกิริยาท่าทาง การกระทำและคำพูดที่สุภาพ เรียบร้อย มีสัมมาคารวะเหมาะสมกับกาลเทศะ ตัวบุคคลและสถานที่ (วิชิต คณิงสุเกษม และคนอื่นๆ. 2532 : 247) มารยาทเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนให้เกิดเป็นนิสัย คือ กระทำเป็นประจำด้วยความเคยชิน ผู้ที่มีมารยาทที่ดีงามนอกจากช่วยสร้างเสริมบุคลิกลักษณะที่ดี เป็นที่ยกย่อง นับถือ แก่บุคคลทั่วไปแล้ว ยังแสดงถึงการเป็นผู้มีความเจริญทางจิตใจ และวัฒนธรรมอันดีงาม (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. 2529 : 24) การ

อบรมสั่งสอนเรื่องมารยาท ควรได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เยาว์วัย นอกจากบ้านจะเป็นแหล่งถ่ายทอดกิริยามารยาทให้กับเด็กแล้ว โรงเรียนก็เป็นสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ฝึกฝนให้เด็กมีความประพฤติ และกิริยามารยาทที่ดี มีกฎข้อบังคับและระเบียบวินัยให้นักเรียนถือปฏิบัติ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน หากนักเรียนปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน หรือกฎเกณฑ์ของชั้นเรียน ด้วยการแสดงกิริยา วาจาที่สุภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักควบคุมอารมณ์ แสดงว่า นักเรียนมีกิริยามารยาทที่ดี (แถม ขอบฝึก. 2526 : 69)

ในชั้นเรียน การแสดงกิริยามารยาทต่อกันอย่างเหมาะสม จะทำให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2521 : 27) กล่าวว่า นักเรียนมีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างมาก หากนักเรียนขาดมารยาทใน ชั้นเรียน ชอบพูดคุยกัน ในขณะที่ครูสอน ลูกเดินเพ่นพ่าน หรือถามครูโดยไม่ดูจังหวะหรือโอกาสอันควร ก็จะทำให้การเรียนการสอนหยุดชะงัก ไม่ราบรื่นได้ นอกจากนี้ ดารณี อุทัยรัตนกิจ (2532 : 64) ยังได้กล่าวว่า พฤติกรรมรบกวนที่ก่อให้เกิดปัญหาในชั้นเรียน เช่น นักเรียนส่งเสียงดังซ้ำ ๆ กัน และนักเรียนคนอื่นได้ยิน ลูกจากที่นั่งโดยไม่ได้รับอนุญาต พูดโดยไม่ได้รับอนุญาต ช่มชู้นักเรียนคนอื่นด้วยวาจา และสนทนา ฉัตรมาศ (2531 : 8) กล่าวถึง พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั่วโมงเรียน ได้แก่ คุยกันในขณะที่ครูสอนหรือให้ทำงาน เล่นกันในขณะครูสอนหรือให้ทำงาน ทำงานอื่นในขณะที่ครูสอนหรือให้ทำงาน และรบกวนคนอื่นในขณะที่ครูสอนหรือให้ทำงาน เป็นต้น

เอนกกุล กริแสง (2520 : 210) ได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ก่อให้เกิดปัญหาในชั้นเรียนว่า มีอยู่ 2 ประการใหญ่ ๆ คือ

1. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่
 - 1.1 การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมชั้น เช่น การแกล้งเพื่อน การใช้วาจาข่มขู่
 - 1.2 เรียกร้องความสนใจจากเพื่อน เช่น การลุกจากที่นั่งโดยไม่ขออนุญาต ทำท่าตลกค่อนต่าง ๆ
 - 1.3 รบกวนการสอนของครู เช่น ทำเสียงประหลาด พูดคุยเสียงดัง เคาะโต๊ะ กระทืบเท้า ขัดคำสั่งครู
 - 1.4 แสดงความอวดดี เช่น แกล้งถามปัญหาไม่เข้าเรื่อง โต้แย้งเพื่อนหรือครูอย่างไม่มี เหตุผล
2. พฤติกรรมที่ต้องการเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เป็นพฤติกรรมที่ไม่ก่อความวุ่นวายให้ครูและเพื่อนหรือการเรียนการสอน ได้แก่
 - 2.1 การขาดความตั้งใจ เช่น ไม่ตั้งใจฟังครูสอน
 - 2.2 ขาดการสังคมกับเพื่อน เช่น ขี้อาย ไม่ร่วมมือกับผู้อื่น ไม่ได้แย้งกับใครแม้จะถูกตำหนิโดยไม่จำเป็นหรือไม่เป็นความจริง
 - 2.3 ไม่ตั้งใจทำงานตามที่ครูมอบหมาย เช่น ทำงานอย่างอื่น ทำงานไม่เรียบร้อยส่งงานช้า ทำงานไม่เสร็จ

2.4 ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น ต้องการคำชมเชยและคำแนะนำมากเกินไป ความจำเป็น คอยฟังผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา เรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นอย่างมาก

นอกจากนี้ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2527 : 17) ยังได้กล่าวถึงพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ เช่น ไม่รบกวนเพื่อนขณะเพื่อนทำงาน ฟังครูขณะที่ครูสอน ทำงานที่ครูมอบหมายจนสำเร็จ เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ และไม่เป็นที่ยอมรับของครู เช่น ลุกจากโต๊ะเดินไปเดินมา ส่งเสียงรบกวนเพื่อนร่วมชั้น เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า มารยาทในชั้นเรียน เป็นสิ่งที่ควรอบรมสั่งสอนและฝึกปฏิบัติให้แก่นักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน

งานวิจัยในประเทศ

เยาวรัช บุญชัย (2529 : 59 - 63) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นกับจรรยา มารยาทไทยบางประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 800 คน ผลการศึกษาพบนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแบบอนุรักษ์และสมัยใหม่ มีความคิดเห็นในเรื่องจรรยา มารยาททางกาย และทางวาจาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัลย์ลดา ศิริพงษ์วิไล (2530 : 35 - 39) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้ปกครองที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นต้น จากกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ชอบพูดคุยกัน ไม่รู้จักกาลเทศะ ไม่มีสัมมาคารวะ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ปฏิบัติตามกฎและระเบียบต่าง ๆ ของส่วนรวม ไม่รักษาระเบียบประเพณี วัฒนธรรม และขาดความมีศีลธรรมจรรยา นอกจากนี้ อาจารย์และผู้ปกครองยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า วิธีการที่จะปลูกฝังพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ให้เป็นผู้ที่มีการยาที่ดียังมานั้น ผู้ใหญ่จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ให้ความสำคัญเป็นตนเองและความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

กิตติพงษ์ เทียนตระกูล และคนอื่น ๆ (2532 : 85 - 92) ได้วิจัยการประเมินผลโครงการ มารยาทของ นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนรวมทั้งสิ้น 2,644 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสังเกตบันทึกพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามผลการวิจัยพบว่าการทำความเคารพอาจารย์ของ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าสูงขึ้น นอกจากนี้อาจารย์และผู้ปกครองนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัด กิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติมอีก เช่น การแสดงละคร การจัดภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สไลด์ประกอบคำบรรยาย การแข่งขันการตอบปัญหา

การประกวดเรียงความ การประกวดมารยาทไทย ตลอดจนเชิฐวิทยากรและผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณีไทย มาบรรยายและสาธิตกิจกรรมมารยาทแบบไทย

วีระ อูสาหะ (2534 : 66) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จังหวัดชัยนาทจำนวน 160 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการให้ ข้อสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุษา อินทปัญญา (2536 : 53) ได้ศึกษาการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชวรรั้งสรรค์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน ปรากฏว่าผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมุติ มีมารยาทในชั้นเรียนดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา ทองหยัด (2540 : 55) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อมารยาทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวชิราวุธ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ปรากฏว่าผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีมารยาทดีขึ้นหลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน สรุปได้ว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อจรรยาบรรณต่างกันด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบอย่างการปลูกฝังในเรื่องมารยาทแตกต่างกัน ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างแก่เด็ก ฉะนั้นครูจะต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักการเสริมแรงนักเรียนด้วยการให้กำลังใจนักเรียน เอาใจใส่ตลอดจนใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอนด้วย

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮักกินส์ (Huggins. 1975 : 713) ศึกษาผลการให้กำลังใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมก่อนของนักเรียนเพื่อต้องการดูว่าครูใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจนักเรียน จะลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในห้องเรียนได้หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 216 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 196 คน และครูจำนวน 20 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มเอ เป็นกลุ่มครูที่ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่ก่อตัวของเด็ก กลุ่มบี เป็นครูที่ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่เพิกเฉยของเด็ก ก่อนเริ่มวิจัยครูแต่ละคนประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก 16 พฤติกรรม โดยประเมินวันละ 2 ครั้ง ทำติดต่อกัน 10 วัน จากนั้นครูให้เสริมแรงด้วยการให้กำลังใจและเอาใจใส่นักเรียน ผลปรากฏว่า ครูกลุ่มเอรายงานว่าพฤติกรรมก่อตัวลดลงร้อยละ 52.7 และ พฤติกรรมเพิกเฉยลดลงร้อยละ 46.9 ครูกลุ่มบี รายงานว่าพฤติกรรมก่อตัวลดลงร้อยละ 25.4 ส่วนพฤติกรรมเพิกเฉยลดลงร้อยละ 30.3 ซึ่งสรุปได้ว่าครูที่ฝึกเทคนิคการให้กำลังใจโดยการเสริมแรงทางบวกมีประสิทธิภาพในการลดลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนได้

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินไปด้วยดีและขาดประสิทธิภาพ ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชั้นเรียน และไม่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้ ทั้งนี้ เนื่องจากนักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นั่นคือนักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ขาดสมาธิในการเรียน ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ขาดเรียนบ่อย พุดคุยกันขณะครูกำลังสอน ไม่รู้จักกาลเทศะ ไม่มีสัมมาคารวะ ไม่มีน้ำใจ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัย อีกทั้งแสดงกิริยามารยาทที่ไม่เหมาะสมทั้งกาย วาจา ใจ นอกจากนี้ นักเรียนมาจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อจรรยาบรรณต่างกันด้วย ฉะนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนจะดำเนินไปได้ด้วยดีมีประสิทธิภาพ ครูจะต้องสร้างเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีมารยาทในชั้นเรียนที่ดีด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักใช้การเสริมแรงนักเรียนด้วยการให้กำลังใจ ให้ความเป็นกันเอง และเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ตลอดจนรู้จักใช้สื่อประสมประกอบการเรียนการสอนด้วย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต

3.1 ความหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 30) ได้ให้ความหมายของการสังเกตว่า เป็นการพิจารณาสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือหลาย ๆ สิ่งอย่างมี “จุดหมาย” โดยการใช้อวัยวะสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้ง 5 ส่วน ในการพิจารณาสิ่งนั้น ๆ การสังเกตจะต้องมีจุดหมายอย่างแน่นอนล่วงหน้าก่อนการสังเกต

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 28) กล่าวว่า การสังเกตเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาพฤติกรรม ลักษณะของพฤติกรรมที่จะสังเกตต้องเป็นพฤติกรรมที่คนแสดงออก กระทำ หรือตอบโต้ต่อสิ่งเร้าหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และต้องเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ นับได้ ได้ยิน และวัดได้

จากการให้ความหมายของการสังเกตสรุปได้ว่า การสังเกต หมายถึง การพิจารณาของบุคคลที่แสดงออก กระทำหรือโต้ตอบต่อสิ่งเร้าอย่างมีจุดหมาย โดยพฤติกรรมที่สังเกตนั้นต้องเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ นับได้ และวัดได้

3.2 จุดมุ่งหมายของการสังเกต

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 63) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสังเกตว่า การสังเกตพฤติกรรมนั้นจะทำให้เราได้ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ของพฤติกรรมที่ต้องการจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 28) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสังเกตไว้เช่นเดียวกันว่า เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการจะศึกษา แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นไปวิเคราะห์ต่อไป เพื่อจะทราบว่าพฤติกรรมที่ประสงค์ที่จะปรับนั้นเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หรือ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

นอกจากนี้ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 32) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสังเกตที่ใช้ในการ แนะนำไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ข้อเท็จจริงนี้อาจได้เป็นครั้งแรก หรืออาจได้เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลรายละเอียดซึ่งเคยได้รับคำบอกเล่าจากผู้อื่น
2. เพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกสังเกตว่ามีลักษณะปกติหรือไม่

3. เพื่อใช้ประกอบการแนะนำบุคคลให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสังคมต่อไป
4. เพื่อค้นหาหาเหตุบางประการซึ่งอาจเป็นปัญหาแต่ไม่มีผู้ใดทราบ เพื่อนำมาใช้ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวต่อไป
5. เพื่อให้ผู้สังเกตเป็นผู้มีความรอบคอบและไวต่อปฏิกิริยาโต้ตอบจากสิ่งแวดล้อม จนเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดีและรวดเร็วในแต่ละสถานการณ์

3.3 หลักการสังเกตพฤติกรรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 63) กล่าวว่า ผู้สังเกตพฤติกรรมพึงยึดหลักดังต่อไปนี้

1. เลือกและกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตให้เด่นชัด พฤติกรรมที่ควรที่จะเลือกเพื่อการสังเกตนั้น ควรจะเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานของห้องเรียน และคิดว่าพฤติกรรมนั้นมีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอนมากที่สุด และพฤติกรรมที่สังเกตควรเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ เมื่อครูเลือกพฤติกรรมที่สังเกตได้แล้ว ครูต้องกำหนดพฤติกรรมให้ชัดเจน เพื่อที่ว่าใครก็ตามหากเข้าใจพฤติกรรมที่กำหนดไว้แล้ว จะสามารถบอกได้ทันทีว่านักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นหรือไม่ เช่น พฤติกรรมการพูดคุยในห้องเรียน อาจกำหนดไว้ดังนี้ คือ พฤติกรรมการพูดคุย คือ พฤติกรรมใดก็ตามที่นักเรียนส่งเสียงออกจากปากโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู ครูหรือ ผู้สังเกตไม่ควรที่สังเกตหลาย ๆ พฤติกรรมในเวลาเดียวกัน นอกจากจะมีประสบการณ์ในการสังเกตเป็นอย่างดีแล้ว เพราะจะทำให้เกิดความสับสนได้

2. เลือกผู้สังเกตพฤติกรรม ผู้สังเกตสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.1 นักเรียนสังเกตตนเอง คือ การให้ผู้ที่จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของตนเอง

2.2 บุคคลอื่นเป็นผู้สังเกต ซึ่งอาจจะเป็นครู เพื่อนครู หรือเพื่อนนักเรียนด้วยกันเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม วิธีนี้ค่อนข้างที่จะได้ข้อมูลใกล้เคียงความเป็นจริงมากกว่าวิธีแรก เพราะผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะลำเอียงน้อยกว่าผู้ที่จะพัฒนาตนเอง อีกทั้งที่จะตรวจสอบความเที่ยงระหว่างสังเกตได้โดยการใช้ผู้สังเกตมากกว่า 1 คนขึ้นไป หรืออย่างน้อยที่สุดเห็นพ้องต้องกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ก็นับได้ว่าข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรง ดังนี้

3. เลือกสถานที่ทำการสังเกตพฤติกรรม ในการเลือกสถานที่นั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของครูว่าต้องการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนในสถานที่ใด อาจเป็นห้องเรียน ในห้องสมุดหรือบ้านของนักเรียนก็ได้

4. เลือกเวลาทำการสังเกตพฤติกรรม การเลือกเวลาที่มีพฤติกรรมเกิดขึ้นบ่อยที่สุด และควรจะใช้วิธีสุ่มเวลา หมายความว่า ผู้สังเกตจะไม่ทำการสังเกตพฤติกรรมหนึ่งในเวลาเดียวกันของวันเดียวกัน แต่จะสังเกตหลาย ๆ เวลาของวันเดียวกันได้ เช่น ตอนเช้า บ่าย และตอนก่อนเลิกโรงเรียน เป็นต้น ช่วงการสังเกตโดยการสุ่มเวลานั้น จะทำให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เนื่องจากไม่มีพฤติกรรมใดที่เกิดขึ้นบ่อยในช่วงเวลาเดียวกันตลอดเวลา

5. เลือกบันทึกพฤติกรรมให้เหมาะสม แบบบันทึกพฤติกรรมนั้นผู้ทำการสังเกตควรจะเป็นผู้สร้างขึ้นเอง โดยมุ่งสร้างให้สอดคล้องกับลักษณะของพฤติกรรมที่ควรจะศึกษา ดังนั้นจึงแบ่งวิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมไว้ ดังนี้

5.1 การสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) เป็นการเลือกสังเกตเฉพาะ พฤติกรรมที่ต้องการศึกษาในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ เท่านั้น โดยเน้นความถี่หรือจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษาที่เกิดขึ้นในเวลาสังเกตนั้น ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกิดในช่วงเวลาดังกล่าวก็จะไม่นำมาบันทึก

5.2 การสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา (Time Sampling) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตแบ่งเวลาออกเป็นช่วง ๆ แล้วนับเฉพาะจำนวนช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมพึงประสงค์ที่จะศึกษา ส่วนเกณฑ์ในการนับช่วงเวลานั้นจะต้องกำหนดให้แน่นอน โดยจะต้องให้สอดคล้องกับลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการจะศึกษา และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เช่น สังเกตพฤติกรรมช่วง 5 นาที ทุก ๆ 6 นาที เป็นเวลา 1 ชั่วโมง จะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนคนนั้น ๆ ในช่วงเวลานั้น นอกจากนี้การสังเกตแบบสุ่มเวลาสามารถสังเกตได้ครั้งละหลาย ๆ คน โดยสลับช่วงเวลาครั้งละ 1 คน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสามารถแยกเป็นพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน นอกจากนี้การสังเกตแบบสุ่มเวลาสามารถสังเกตพฤติกรรมได้หลายประเภทพร้อม ๆ กัน โดยจำแนกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาเป็นพฤติกรรมใดบ้าง และเพื่อความสะดวกในการบันทึกควรกำหนดรหัสของพฤติกรรมแต่ละประเภทด้วย หากประเภทของพฤติกรรมที่จะสังเกตและบันทึกนั้นมีหลายประเภท

3.4 หลักการบันทึกพฤติกรรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 67 – 71) ได้กล่าวถึงหลักการบันทึกพฤติกรรมไว้ดังนี้

1. บันทึกความถี่ของพฤติกรรม หมายถึง การบันทึกจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น การบันทึกจำนวนครั้งที่เด็กชายสมชายยกมือขึ้นเพื่อถามคำถาม และตอบคำถามในชั่วโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พฤติกรรมที่สามารถบันทึกความถี่ได้นั้น จะต้องเป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่อง เวลาของการแสดงพฤติกรรมแต่ละครั้งใกล้เคียงกัน และต้องใช้เวลายบันทึกแต่ละวัน การบันทึกความถี่นั้น เพียงแต่ทำรอยคะแนนจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเท่านั้น

2. บันทึกช่วงเวลาของพฤติกรรม หมายถึง การบันทึกพฤติกรรมตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถใช้บันทึกพฤติกรรมได้ทุกชนิด ไม่ว่าจะเกิดต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่องก็ตาม โดยผู้ทำการบันทึกจะต้องกำหนดเวลาที่จะบันทึกให้แน่นอน เช่น ต้องการบันทึกพฤติกรรมการคุยในช่วงเวลา 30 นาที ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ก็แบ่งเวลา 30 นาทีออกเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ เท่า ๆ กัน อาจเป็นช่วงเวลา 30 นาที หรือ 20 นาที ตามแต่ความต้องการ ส่วนการบันทึกพฤติกรรมก็พิจารณาดูว่าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกนั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นหรือไม่ ถ้าไม่เกิดขึ้นให้ใส่ 0 ลงในช่องเวลานั้น ๆ แต่ถ้าหากพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกนั้นเกิดขึ้นแม้จะเกิดมากกว่า 1 ครั้งในช่วงเวลานั้นก็ตาม ให้นับเพียง 1 ครั้งเท่านั้น โดยเขียน 1 ลงในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น

3. บันทึกระยะเวลาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หมายถึง การบันทึกพฤติกรรมตามระยะเวลาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่จะใช้บันทึกพฤติกรรมที่มีความต่อเนื่องเป็นหลัก วิธีการบันทึกนี้เพียงแต่ใช้นาฬิกาจับเวลาแล้วดูว่าพฤติกรรมนั้นใช้เวลาเกิดนานเท่าใด ทำจนหมดเวลา

3.5 วิธีการเสนอข้อมูลที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรม

วิธีการเสนอข้อมูลนั้นนิยมเสนอในรูปของกราฟ และนิยมเสนอในรูปของกราฟเส้นตรง ซึ่งในกราฟรูปเดียวนั้นอาจเสนอเพียงพฤติกรรมเดียว หรือหลาย ๆ พฤติกรรมของบุคคลคนเดียว หรือของหลาย ๆ บุคคลก็ได้ เพื่อที่จะได้รับเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมเดียวของหลาย ๆ บุคคล หรือหลาย ๆ พฤติกรรมของบุคคลเดียว ในการสร้างโปรแกรมเพื่อที่จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เส้นกราฟนี้จะแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมได้อย่างชัดเจนอีกด้วย การเสนอข้อมูลด้วยกราฟนั้นจะต้องบอกถึงพฤติกรรมที่สังเกต วันเวลาที่สังเกต อีกทั้งบุคคลที่สังเกตด้วย (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 20)

3.6 ประโยชน์ของการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 39 – 40) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสังเกตพฤติกรรมไว้ดังนี้

1. จะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถเลือกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะศึกษาได้ถูกต้อง
2. . จะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถเลือกวิธีปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะปรับและเป้าหมายของเวลาปรับพฤติกรรมนั้น ๆ
3. จะช่วยให้ทราบทิศทางของพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะปรับว่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด
4. จะช่วยให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมพื้นฐานที่ได้เปลี่ยนแปลงไปภายหลังการปรับพฤติกรรมแล้ว และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

จากข้อความที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การสังเกตเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาตามหลักพฤติกรรม ลักษณะของพฤติกรรมที่จะสังเกตจะต้องเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกที่สามารถเห็นได้ นับได้วัดได้ โดยเครื่องมือการสังเกต ในการสังเกตพฤติกรรมผู้สังเกตต้องกำหนดพฤติกรรมที่จะสังเกตให้ชัดเจน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิวิทยา สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีมารยาทในชั้นเรียน ไม่เหมาะสม จำนวน 29 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิวิทยา สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีมารยาทในชั้นเรียน ไม่เหมาะสมจำนวน 16 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร โดยมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546 ประเมินมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 82 คน ตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และคัดเลือกนักเรียนที่มีมารยาทไม่เหมาะสมได้ จำนวน 29 คน

2.2 ผู้วิจัยจึงไปสังเกตมารยาทในชั้นเรียน โดยใช้แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ได้ผลสอดคล้องกับการประเมินในข้อ 2.1

2.3 ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจของนักเรียนเพื่อเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 16 คน และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน
2. แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน
3. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียน

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน

1.2 ผู้วิจัยศึกษาการสร้างแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน ของไพพรรณ ไชยสุวรรณ (2537)

1.3 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน จากข้อมูลที่ได้ในข้อ 1.1 และ 1.2 ให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ตลอดทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ

1.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์เวรณี กริทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ตลอดทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ

1.5 ผู้วิจัยนำแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิวิทยา สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ทำการประเมินเพื่อคัดเลือกนักเรียนเข้ากลุ่มตัวอย่าง (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน

2.2 ผู้วิจัยศึกษาการสร้างแบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน ของไพพรรณ ไชยสุวรรณ (2537)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน จากข้อมูลที่ได้ในข้อ 2.1 และ 2.2 ให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ตลอดทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ตลอดทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ

2.5 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปใช้ในการวิจัย (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน

3.2 ผู้วิจัยศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ของกาญจนา ทองหยัด (2536 : 70-150)

3.3 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน จากข้อมูลที่ได้ในข้อ 3.1 และ 3.2 ให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ตลอดทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ

3.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ตลอดทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ

3.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิวิทยา สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของเนื้อหาของกิจกรรม วิธีดำเนินการ อุปกรณ์ และเวลาที่ใช้ในการทดลองก่อนนำไปใช้ในการวิจัย (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3.6 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในเรื่องมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันอังคารและวันพฤหัสบดี จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 14.30 – 15.30 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเตรียมการก่อนการสังเกตพฤติกรรม

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจาก นางสาวนิธิตา กุศลพุด อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนสวสดีวิทยา สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นผู้ช่วยผู้วิจัย
2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยศึกษาจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ เรื่องมารยาทในชั้นเรียนและแบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียนให้เข้าใจตรงกัน และใช้ได้ถูกต้อง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมและหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องก่อนเริ่มทำการทดลอง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ จนได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ .80 ขึ้นไป

3. . ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตนักเรียนในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยนั่งอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนและได้ยินเสียงชัดเจนและไม่ให้ นักเรียนเห็นแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

4. ผู้วิจัยเลือกการสังเกตแบบช่วงเวลา (Time Sampling) โดยบันทึกการสังเกตในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใช้เวลาสังเกตครั้งละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 1 ชั่วโมง แบ่งการสังเกตเป็นช่วงรวม 10 ช่วง ช่วงละ 4 นาที สังเกตนักเรียนคนละ 30 วินาที แล้วพัก 1 นาทีในแต่ละช่วงทดลอง 6 สัปดาห์ และหลังทำการทดลอง 2 สัปดาห์

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ใช้สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 2 คน ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป จึงถือว่าการสังเกตนั้นเชื่อถือได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2527 : 45 – 50) สูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$\text{ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน}}{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน} + \text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกต่างกัน}}$$

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตและบันทึกมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนเพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตก่อนการทดลอง

วิธีการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

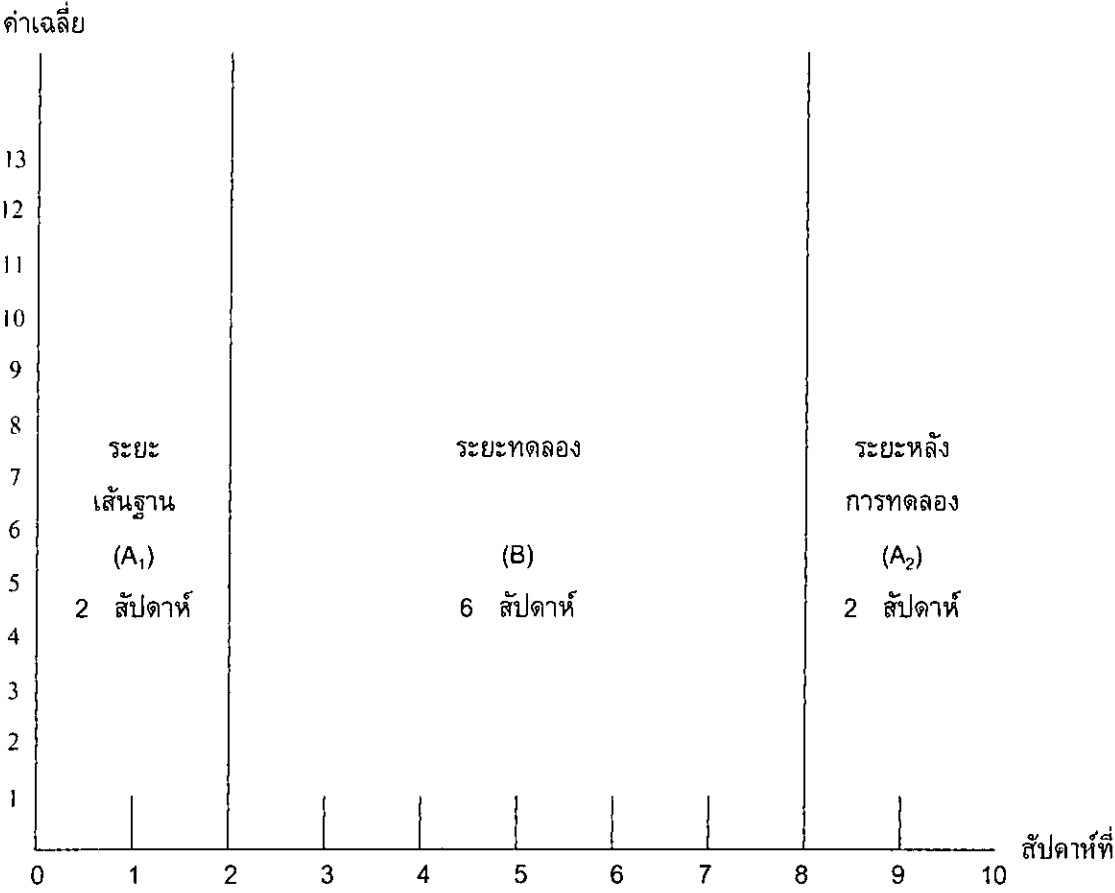
การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (A_1) ระยะพื้นฐาน ใช้เวลา 2 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 1 และ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในสภาพการเรียนการสอนปกติในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในระยะพื้นฐานนี้ยังไม่ได้ฝึกพฤติกรรมการแสดงออกกับนักเรียนกลุ่มทดลอง

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลองใช้เวลา 6 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 3 – 8 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระยะนี้กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกมารยาทในชั้นเรียน และกลุ่มควบคุม จะไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกด้านมารยาทในชั้นเรียน

ระยะที่ 3 (A_2) ระยะหลังการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 9 และ 10 เพื่อศึกษาผลการทดลองที่มีพฤติกรรมแสดงออกด้านมารยาทในชั้นเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกการสังเกตด้านมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในสภาพการเรียนการสอนปกติวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ระยะต่าง ๆ ของการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) นี้แสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภาพแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) โดยผู้วิจัยแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ ใช้เวลาดำเนินการทดลอง 10 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2546 ถึงวัน 22 มกราคม 2547 ดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

1. ระยะเส้นฐานพฤติกรรม (A₁) ใช้เวลาทั้งหมด 2 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 1 – 2 ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2546 ถึงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2546 ในระยะเส้นฐาน พฤติกรรมนี้ยังไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ระยะนี้ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกมารยาทในชั้นเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม สลับเวลากันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การสังเกตแบบสุ่มเวลา ในช่วงชั่วโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสังเกตในวันจันทร์ เวลา 9.30 – 10.30 น. และวันพุธ เวลา 10.30 – 11.30 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2546 ถึงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2546

กลุ่มควบคุม ได้รับการสังเกตในวันอังคาร เวลา 09.30 – 10.30 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 10.30 – 15.30 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2546 ถึงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2546

เมื่อหมดเวลาแต่ละครั้งแล้ว ผู้วิจัยและ ผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ซึ่งจะได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกลุ่มทดลองได้ .92 และกลุ่มควบคุมได้ .93

2. ระยะทดลอง (B) ใช้เวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 3 – 8 ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 ถึงวันที่ 8 มกราคม 2547

กลุ่มทดลอง ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 14.30 – 15.30 น เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 ถึงวันที่ 8 มกราคม 2547 โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองในช่วงชั่วโมงสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใช้การสังเกตแบบสุ่มเวลา

กลุ่มควบคุม ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน แต่ได้รับการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 14.30 – 15.30 น เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2546 ถึงวันที่ 9 มกราคม 2547 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองในช่วงชั่วโมงสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใช้การสังเกตแบบสุ่มเวลา

เมื่อหมดเวลาแต่ละครั้งแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกลุ่มทดลองได้ .97 และกลุ่มควบคุมได้ .84 และผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม ให้คำแนะนำและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน

3. ระยะหลังการทดลอง (A_2) ใช้เวลาทั้งหมด 2 สัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 9 – 10 ตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 22 มกราคม 2547 เป็นระยะศึกษาผลการทดลองที่มีต่อพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระยะนี้ไม่มีการใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ดังนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสังเกตในวันจันทร์ เวลา 9.30 – 10.30 น. และวันพุธ เวลา 10.30 – 11.30 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 21 มกราคม 2547 ในขณะที่ครูสอนและขณะครูมอบงานให้ทำในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มควบคุม ได้รับการสังเกตในวันอังคาร เวลา 09.30 – 10.30 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 10.30 – 15.30 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 22 มกราคม 2547 ในขณะที่ครูสอนและขณะครูมอบงานให้ทำในวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เมื่อหมดเวลาสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองได้ .99 และกลุ่มควบคุมได้ .87 ผู้วิจัยได้จัดบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน แล้วนำมาเขียนกราฟความถี่ของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน และผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม ให้คำแนะนำและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน

วิธีจัดการกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้คะแนนจากการสังเกตแล้วนำมาจัดกระทำดังนี้

1. เปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. เปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
3. เปรียบเทียบผลต่างของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
4. ใช้คะแนนดิบของนักเรียนแต่ละคนเขียนกราฟ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมด้านมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนตั้งแต่ระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน คือ
 - 1.1 ค่ามัธยฐาน (Median)
 - 1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quatile Deviation)

2. สถิติเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนภายในกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Match Pairs Signed - Ranks Test) เพื่อการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ 2

2.2 เปรียบเทียบผลต่างของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ แมน วิทนี (The Mann – Whitney U Test) เพื่อการทดสอบสมมติฐานข้อ 3

$$U_1 = \frac{n_1 n_2 + n_1 (n_1 + 1) - \sum R_1}{2}$$

$$U_2 = \frac{n_2 n_2 + n_2 (n_2 + 1) - \sum R_2}{2}$$

เมื่อ	U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบ
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มควบคุม
	$\sum R_1$	แทน	ผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มทดลอง
	$\sum R_2$	แทน	ผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์เกี่ยวกับการวิเคราะห์และการแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียน
Mdn _{diff}	แทน	ค่ามัธยฐานความแตกต่างของมารยาทในชั้นเรียน
Q.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ของมารยาทในชั้นเรียน
Q.D _{diff}	แทน	ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ความแตกต่างของมารยาทในชั้นเรียน
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกซัน
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ แมน - วิทนีย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 1
2. เปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2
3. เปรียบเทียบผลต่างมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3
4. แสดงการเปลี่ยนแปลงมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการเขียนกราฟเส้น ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและ
หลังที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Q.D	T
ก่อนการทดลอง	8	1.15	1.25	0**
หลังการทดลอง	8	6.50	0.75	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
ที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การฝึกพฤติกรรมแสดงออก
ที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

กลุ่มควบคุม	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนการทดลอง	8	1.50	0.75	0**
หลังการทดลอง	8	3.00	0.50	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่านักเรียนกลุ่มควบคุมมีมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังการไม่ได้รับการฝึกมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกแสดงออกที่เหมาะสม

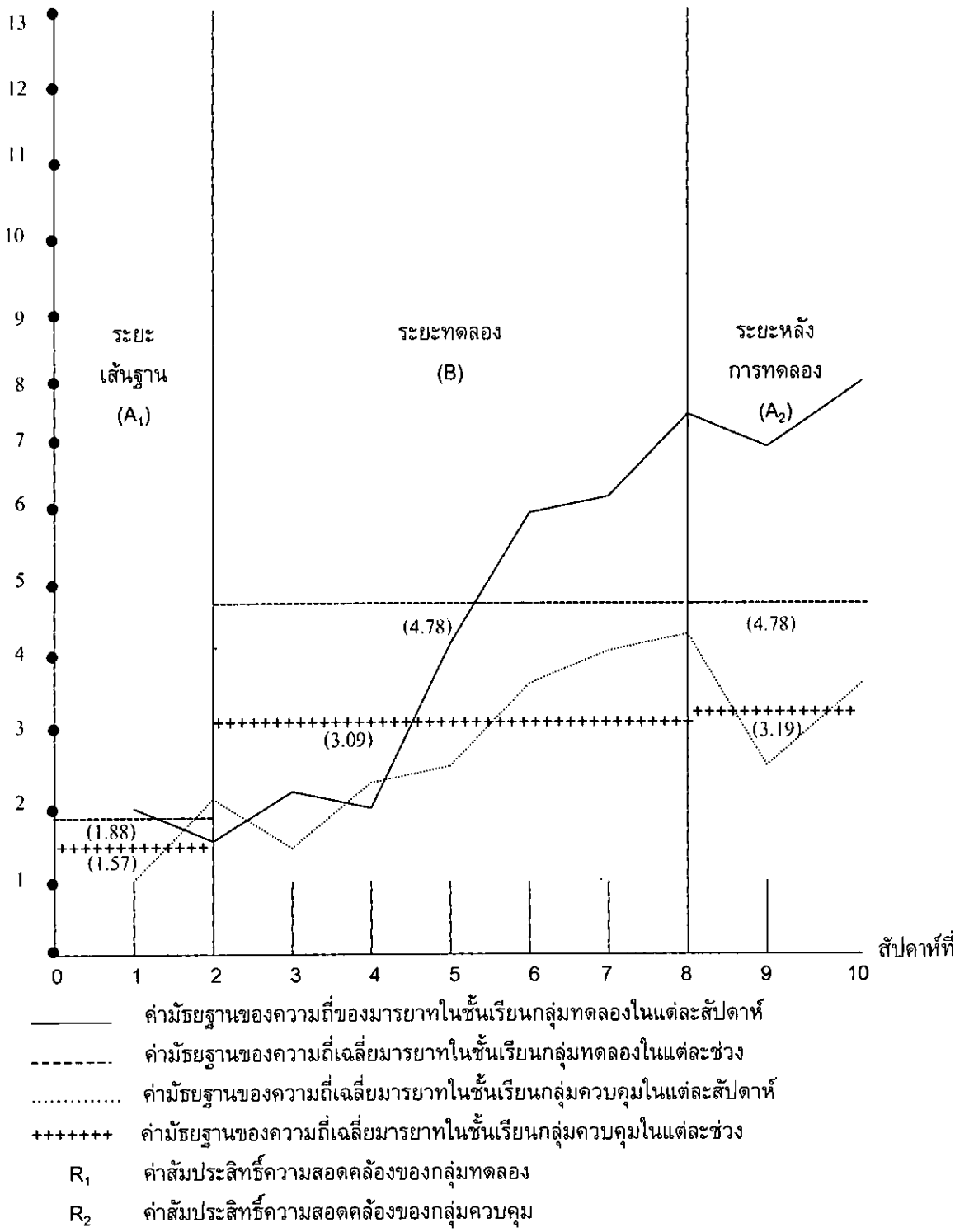
กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn _{diff}	Q.D _{diff}	U
กลุ่มทดลอง	8	5.00	1.50	4.00**
กลุ่มควบคุม	8	1.50	0.50	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม มีมารยาทในชั้นเรียนดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมทำให้นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม

ความถี่ของมารยาทในชั้นเรียน

ค่าเฉลี่ย	$R_1 = 0.92$	$R_1 = 0.97$	$R_1 = 0.99$
	$R_2 = 0.93$	$R_2 = 0.84$	$R_2 = 0.87$

ภาพประกอบ 2 มัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตลอด 3 ระยะ

จากภาพประกอบ 2 จะเห็นได้ว่าค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในระยะเส้นฐานและระยะทดลองเพิ่มจาก 1.88 เป็น 4.78 ในระยะศึกษาผลเป็น 4.78 แสดงว่าวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมทำให้นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น

สำหรับกลุ่มควบคุมที่ 2 ที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนในระยะเส้นฐานพฤติกรรมและระยะทดลองเพิ่มจาก 1.57 เป็น 3.09 แต่ค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนในระยะศึกษาผลมีค่าเท่ากับ 3.19 ซึ่งลดลงกว่าระยะทดลอง แสดงว่าการไม่ได้เน้นการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทั้ง 3 ระยะ ภายหลังการทดลองการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ปรากฏว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีมารยาทในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่าระยะเส้นฐาน อย่างไรก็ตามค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนนักเรียนกลุ่มทดลองจะเพิ่มขึ้นมากกว่าค่ามัธยฐานของนักเรียนกลุ่มควบคุม

บทที่ 5

บทย่อสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนก่อนและหลังที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
3. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น หลังจากไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
3. นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิวิทยา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 29 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิวิทยา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่ม อย่างง่าย จากประชากร และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนามารยาทในชั้นเรียน โดยการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ มารยาทในชั้นเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน
2. แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน
3. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียน

การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ เป็นการทดลองแบบ ABA โดยผู้วิจัยแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ ใช้เวลาดำเนินการทดลอง 10 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2546 ถึงวัน 22 มกราคม 2547 ดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

1. ระยะเส้นฐานพฤติกรรม (A_1) ใช้เวลาทั้งหมด 2 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 1 – 2 ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2546 ถึงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2546 ในระยะเส้นฐาน พฤติกรรมนี้ยังไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ระยะนี้ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกมารยาทในชั้นเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม สลับเวลากันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การสังเกตแบบสุ่มเวลา ในช่วงโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสังเกตในวันจันทร์ เวลา 9.30 – 10.30 น. และวันพุธ เวลา 10.30 – 11.30 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2546 ถึงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2546

กลุ่มควบคุม ได้รับการสังเกตในวันอังคาร เวลา 09.30 – 10.30 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 10.30 – 15.30 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2546 ถึงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2546

เมื่อหมดเวลาแต่ละครั้งแล้ว ผู้วิจัยและ ผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ซึ่งจะได้อ้างอิงสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกลุ่มทดลองได้ .92 และกลุ่มควบคุมได้ .93

2. ระยะทดลอง (B) ใช้เวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 3 – 8 ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 ถึงวันที่ 8 มกราคม 2547

กลุ่มทดลอง ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 14.30 – 15.30 น เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 ถึงวันที่ 8 มกราคม 2547 โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองในช่วงโมงสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใช้การสังเกตแบบสุ่มเวลา

กลุ่มควบคุม ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน แต่ได้รับการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 14.30 – 15.30 น เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2546 ถึงวันที่ 9 มกราคม 2547 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองในช่วงโมงสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใช้การสังเกตแบบสุ่มเวลา

เมื่อหมดเวลาแต่ละครั้งแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกลุ่มทดลองได้ .97 และกลุ่มควบคุมได้ .84 และผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม ให้คำแนะนำและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน

3. ระยะหลังการทดลอง (A_2) ใช้เวลาทั้งหมด 2 สัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 9 – 10 ตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 22 มกราคม 2547 เป็นระยะศึกษาผลการทดลองที่มีต่อพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระยะนี้ไม่มีการใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรม

แสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ดังนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสังเกตในวันจันทร์ วันจันทร์ เวลา 9.30 – 10.30 น. และวันพุธ เวลา 10.30 – 11.30 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ วันที่ 12 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 21 มกราคม 2547 ในขณะที่ครูสอนและขณะครูมอบงานให้ทำในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มควบคุม ได้รับการสังเกตในวันอังคาร เวลา 09.30 – 10.30 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 10.30 – 15.30 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ วันที่ 13 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 22 มกราคม 2547 ในขณะที่ครูสอนและขณะครูมอบงานให้ทำในวิชาวิทยาศาสตร์และวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เมื่อหมดเวลาสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองได้ .99 และกลุ่มควบคุมได้ .87 ผู้วิจัยได้จัดบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน แล้วนำมาเขียนกราฟความถี่ของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน และผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม ให้คำแนะนำและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบมารยาทของนักเรียน กลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. เปรียบเทียบมารยาทของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
3. เปรียบเทียบผลต่างของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น หลังจากไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีผลต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดีวิทยา กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 แสดงว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมสามารถพัฒนามารยาทในชั้นเรียนได้ ทั้งนี้เพราะการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมประกอบด้วยเทคนิคในการดำเนินการฝึก ซึ่งได้แก่การใช้บทบาทสมมติ การใช้เทคนิคแม่แบบ ทำให้นักเรียนได้รู้แนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง นักเรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ ได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ได้สังเกตพฤติกรรมจากแม่แบบจริง ได้เลือกแบบจากแม่แบบ ได้วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ตลอดทั้งซักถามข้อสงสัย ผู้วิจัยให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลย้อนกลับ ตลอดทั้งให้แรงเสริมทางบวก นอกจากนี้นักเรียนยังมีโอกาสฝึกซ้อมพฤติกรรมและมารยาทในชั้นเรียนที่เหมาะสม และนำไปฝึกต่อที่บ้าน ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์มากขึ้น อ้างอิงจาก โฟเดอร์ (จันทรฉาย พิทักษ์ศิริกุล. 2532 : 2 ; อ้างอิงจาก Fodor . 1980 :) และยังสอดคล้องกับ แนวคิดของ วิลลัม ปิยะมโนธรรม (2528 : 26) ซึ่งกล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม คือ การฝึกให้เป็นอิสระ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำ ซึ่งเป็นลักษณะเปิดเผย ตรงไปตรงมา จริงใจ และผลของการฝึกทำให้ผู้ที่ได้รับการฝึกสามารถแสดงความรู้สึกออกมาได้อย่างเหมาะสม ถูกกาลเทศะ

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรยุทธ ทวีลาภ (2539 : 54 – 56) ที่ได้ศึกษาพบว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกทำให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยยายจิว อำเภอ เทพสถิตย์ จังหวัดชัยภูมิ มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านอารมณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรจง รุ่งอารีย์ (2538 : 53) ได้ศึกษาพบว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกทำให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองใหญ่ อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมอภิปรายกลุ่มดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ ลิลา (2535 : 16) ซึ่งศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อสัมพันธภาพกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านน้ำรอบ จังหวัดอุทัยธานี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตของผู้วิจัยตลอดการทดลอง พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความสนใจและให้ความร่วมมือในการฝึก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการฝึกนักเรียนที่เข้ารับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ด้วยการให้แรงเสริม ทางบวกอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้บรรยากาศในการฝึกดำเนินไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ยังพบว่า ในการฝึกครั้งแรก ๆ นักเรียนจะไม่ค่อยกล้าแสดงบทบาทสมมติ จะเกี่ยงให้เพื่อนแสดงก่อน แต่เมื่อครั้งต่อ ๆ มา นักเรียนจะมีการแบ่งการแสดงกันเอง พร้อมทั้งฝึกซ้อมกันเองและร่วมแสดงความคิดเห็น กันมากขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคต่าง ๆ ใน

การดำเนินการฝึกซึ่งได้แก่ การใช้บทบาทสมมติ การใช้แม่แบบจริง ในระหว่างการฝึกผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำการให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวก และการฝึกซ้อม พฤติกรรม ทำให้นักเรียนมีความไว้วางใจและเข้าใจซึ่งกันและกัน นักเรียนที่ได้รับการฝึกได้ร่วมแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ต่าง ๆ มีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติและได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น

2. นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น หลังจากไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงว่าการที่นักเรียนไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน แต่นักเรียนก็ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครูประจำชั้น ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2529 : 51 – 53) ที่กำหนดว่า การอบรมสั่งสอนเรื่องมารยาทควรได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เยาว์วัย นอกจากบ้านจะเป็นแหล่งถ่ายทอดกิจกรรมมารยาทให้กับเด็กแล้ว โรงเรียนก็เป็นสถานที่สำคัญ ที่ต้องฝึกให้เด็กมีความประพฤติและกิริยามารยาทที่ดี สรุปว่าผู้ปกครองก็มีส่วนช่วยให้นักเรียนมีมารยาทที่ดีด้วย

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ ลิลา (2535 : 12) ที่ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ จังหวัดอุทัยธานี ที่ได้รับการสอนแบบปกติ สามารถสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนได้ดีขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กิตติพงษ์ เทียนตระกูล (2532 : 85 – 92) ได้ประเมินผล โครงการมารยาทของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ผู้ปกครองนักเรียนได้เสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการแสดง จัดฉายภาพยนตร์ วิดีทัศน์ การแข่งขันตอบปัญหา ประกวดเรียงความเรื่องมารยาทไทย ตลอดจนเชิญวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีไทยมาบรรยายและสาธิตมารยาทไทยให้นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีมารยาทที่ดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมสามารถพัฒนามารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้รับความรู้จากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ตลอดจน ผู้ปกครองนักเรียน และการได้เลียนแบบอย่างโดยทั่ว ๆ ไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจึงมีมารยาทดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ

3. นักเรียนได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้น มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ แสดงว่า การได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมสามารถพัฒนามารยาทในชั้นเรียนได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะว่าการใช้เทคนิคการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้านมารยาทในชั้นเรียนทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน กิจกรรมในการแสดงบทบาทนั้น ๆ นอกจากนี้ยังทำให้คิดคำพูด และหาสิ่งต่าง ๆ มาใช้ในการประกอบ สถานการณ์ในการแสดง ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน เพราะเรื่องที่แสดงเป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน นักเรียนจึงเข้าใจและแสดงได้สมบทบาท หลังจากการแสดงแล้ว นักเรียนยังได้ฝึกคิดแก้ปัญหา ฝึกปฏิบัติมารยาทในชั้นเรียนที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปรับปรุงพัฒนาตนเอง ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชั้นเรียนด้วย สอดคล้องกับสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต.

(2536 : 25) กล่าวว่า กระบวนการเกิด การคงอยู่ และการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนั้น อาศัยหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ใน หลักการว่า การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของอินทรีย์นั้นเนื่องมาจากการที่อินทรีย์ได้รับประสบการณ์หรือฝึกฝน ทำให้พฤติกรรมของอินทรีย์นั้นเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมก็ได้ สรุปว่า พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของบุคคลสามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ ภายใต้หลักการและทฤษฎี การเรียนรู้

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วันดี ดาสัว (2540) ที่ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการพูดหน้าชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองสอง กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกในการพูดหน้าชั้นเรียนมีพฤติกรรมในการพูดหน้าชั้นเรียนดีกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้จากการสังเกตของผู้วิจัยขณะทำการทดลอง พบว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมสามารถพัฒนามารยาทในชั้นเรียนในกลุ่มทดลองดีขึ้น เพราะการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงแม่แบบ ทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้สังเกต ได้แสดงแบบอย่างตามแม่แบบ ได้รับคำแนะนำ และได้ไปฝึกต่อที่บ้าน ทำให้เกิดความชำนาญ และยังได้รับการเสริมแรงทางสังคมจากผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง แต่นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง จึงไม่กระตือรือร้น ไม่สนุกสนานเท่าที่ควรถึงแม้ว่ามารยาทในชั้นเรียนจะพัฒนาขึ้นหลังการทดลอง ซึ่งอาจเกิดจากการสอดแทรกการสอนจากครูประจำชั้น จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองมีมารยาทในชั้นเรียนดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมสามารถพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ดีขึ้นได้ จึงควรนำวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่ ไปใช้พัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมต่อไป

1.2 ในการนำวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมไปใช้ ผู้ฝึกจะต้องศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ตลอดทั้งควรได้รับการฝึกเกี่ยวกับวิธีดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจและมีความชำนาญก่อนนำไปใช้

1.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมภายหลังการทดลองเป็นระยะเวลา 3 เดือน หรือ 6 เดือน ว่ามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นหรือ ลดลงมากน้อยเพียงใด เพื่อศึกษาความคงทนของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้เทคนิคทางจิตวิทยาอื่น ๆ เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียน เช่น การควบคุมตนเอง การให้การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น วินัยในห้องเรียน การปรับตัวในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

2.3 ควรนำวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ช่วงชั้นที่ 1 (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3) ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (ม.ป.ป.). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .
- กรมวิชาการ. (2524). การศึกษาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบที่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2529). หนังสือสังคมศึกษา ส 011 สังคมและวัฒนธรรมไทย ระดับ ม. ต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2533). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กันยา ประสงค์เจริญ. (2526). ผลการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความรู้สึกรับผิดชอบ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา ทองหยัด. (2540). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อมารยาทนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมวชิราลงกรณ์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดลพบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กองวิชาการ (2542). ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับกฤษฎีกา สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- ชม ภูมิภาค. (2516). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาวนิชย์ เทียมบุญประเสริฐ. (2530). วิธีการวิจัยทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2540). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชำนาญ นิศารัตน์. (2521). มารยาทไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดุสิต มาลากุล ณ อยุธยา. (2515). มารยาทเล็กน้อยและระเบียบพิธีในโอกาสต่าง ๆ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประสาธน์ หล้าศิลา. (2513). ตำราวิชาชุดมัธยมของคุรุสภา วิชาสังคมศึกษา กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2530). แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและศิลปะ วัฒนธรรม ระยะที่ 6. (พ.ศ. 2530 - 2534). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- _____. (2539). แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปะ วัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2530 - 2539). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

- แปลก สนธิรักษ์ และ วิทย์ วิศนเวทย์. (2522). ศิลธรรม ส 543. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ผอบ โปษะกฤษณะ. (2530). มารยาทไทย. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล
- พั้ว อนุรักษ์ราชมณเฑียร, ท่านผู้หญิง. (2530). วัฒนธรรมและประเพณีไทย. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- เพ็ญศรี วชิราวิโรจน์. (2532). การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพื่อลดความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนดุสิตวิทยุปลั๊กอินปทุมธานีจังหวัดชัยนาท. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2530). วิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไพโรพรรณ ไชยสุวรรณ. (2537). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อลดพฤติกรรมพูดที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองบางพรหม กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณ ช.เจนจิต. (2530). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- พรทิพย์ ทรัพย์สิน. (2520). การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณราย ทรัพย์ประภา. (2524, สิงหาคม – กันยายน). "การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก," แนว. 15(76) : 9 – 30.
- ปิย มาลากุล, ม.ล. (2517). มารยาทไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศึกษา.
- มณฑา เกตุแก้ว. (2546). การเปรียบเทียบผลการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียนที่มีต่อความสามารถในการเข้าส่วย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพิน กองธรรม. (2532). ผลการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงออกเพื่อลดพฤติกรรม ความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.

- เยาวรัตน์ บุญชัย. (2529). การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทไทยบางประการของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ จ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัศมี พิบาลแทน, สุทธิ พิบาลแทน. (2543). งามจรรยา งามมารยาท. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์ อจน. จำกัด.
- ระพีพร ทิมประยูร. (2536). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก เพื่อลดพฤติกรรม การพูดที่
ไม่เหมาะสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองบางพรหมกรุงเทพ ฯ .
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2528). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐาน
การศึกษาฝ่ายวัดผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- วันดี จาสัว. (2540). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการพูดหน้าชั้นเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองสอง เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- วินิจ ชัยหาญ. (2544) ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดความวิตกกังวลในการอ่าน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดาราคาม กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระ อู่สาเห. (2534) ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จังหวัดชัยนาท. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระวัฒน์ เอี่ยมละออ. (2543) ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการให้หลักพร้แมคเพื่อพัฒนาความ
สามารถในการอ่านของนักเรียนชาวเขาเผ่าม้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านร่องสำน
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ศรัทธา เทียงเจริญ. (2541). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา ของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ศศิธร บรรลือสินธุ์. (2530). ผลการใช้แม่แบบที่มีต่อคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวทีของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศิริ รอดบาง. (2522, มีนาคม). "ความเป็นคนมีจิตใจสูง," *วัฒนธรรมไทย*, 18(3) : 12 – 16.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535*. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2533). *มารยาทไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุเชษฐ์ มาเหริม. (2519). *อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทธิ ภิบาลแทน. (2527). *มารยาทและราชาศัพท์*. กรุงเทพฯ : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิคอาร์ต.
- สนทยา จัตรามาศ. (2531, มีนาคม). *พฤติกรรมผิดระเบียบ วินัยของนักเรียน ประถมศึกษาและแนวทางแก้ไขประถมศึกษา*. 36 : 6.
- สุนัย ชินศักดิ์ชัย. (2525). *การทดลองใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมทรง บุญญฤทธิ์. (2533, กรกฎาคม). *กลวิธีสอนจริยธรรม*. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2543). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรินทร์ นามอยู่. (2545). *ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังเดือนท้าว อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริพร ดาววัน. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของทักษะชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ. (2532). *มารยาทไทย*. โรงพิมพ์การศาสนา.
- หลุย จำปาเทศ. (2533). *จิตวิทยาสัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2521). *คู่มืออบรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อคิด - ควรทำ เล่ม 5*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- อัจนรา สุขารมณ. (2529). *จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- อัจฉราภรณ์ สุขุมะ. ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ที่มีต่อความเชื่อมั่น
ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาริตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. เค้าโครงปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารีย์ ลีลา. (2535). ผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์กับเพื่อน ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนน้ำรอบ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุษา อินทปัญญา. (ม.ป.ป.). ผลของการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6
โรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอนกกุล กริแสง. (2520). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- อำไพ สุจริตกุล และคนอื่น ๆ (2517). เอกสารทางวิชาการ หน่วยการสอนศีลธรรม.
กรุงเทพฯ : วงศ์สว่างการพิมพ์.
- อำนวย อารยะกุล. (2526, พฤศจิกายน - ธันวาคม). "มารยาททั่วไปและมารยาทในการติดต่อกับ
ประชาชน," การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : 26 : 6.
- Alberti, Robert E. and .Emmons, Michall L. (1982). *A Guide To Assertive Living : Your Perfect
Righ.* 4 th ed. California : Sanluis Obispo Inpact.
- Langrih, Sandra V. (1986). "Assertiveness Training," *Improving Interpersonal Relation.*
Edited by Cary L. Cooper. P. 69 – 80 England : Widwood House
Limited.
- Lang, A.J. Jakuboski. (1976). *Responsible Assertive Behavior.* Champiagn, Ill : Research
Press.
- Wolpe, Joseph. (1982). *The Practice Of Behavior Therapy.* 3 rd ed. New York :
pergamon press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน
2. แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน
3. โปรแกรมฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียน

1. แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน

แบบประเมินนี้ใช้เพื่อการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน

ผู้ประเมิน ชื่อ..... [] ครูประจำชั้น
[] ผู้วิจัย
[] ผู้ช่วยผู้วิจัย

คำชี้แจง มารยาทในชั้นเรียน หมายถึง การแสดงกิริยาอาการที่สุภาพเรียบร้อยของนักเรียนในชั้นเรียนต่อครูและเพื่อนได้อย่างเหมาะสม มารยาทในชั้นเรียนแบ่งเป็น มารยาททางวาจา มารยาททางกายขณะครูสอน และขณะที่ครูมอบงานให้ทำในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยสังเกตพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นในแต่ละช่วง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่
 - มารยาททางวาจา
 - 1.1 ไม่พูดคุยขณะครูสอนหรือเพื่อนพูด
 - 1.2 ไม่พูดสอดแทรก ไม่พูดขัดจังหวะ
 - 1.3 ไม่พูดคำหยาบ หรือพูดคำไม่สุภาพ
 - มารยาททางกาย
 - 1.4 ไม่เคาะโต๊ะ
 - 1.5 ไม่โยกเก้าอี้
 - 1.6 ไม่นั่งกางขา
- 2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบงานให้ทำ ได้แก่
 - มารยาททางวาจา
 - 1.1 ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง
 - มารยาททางกาย
 - 1.2 ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต
 - 1.3 ไม่ยื่นคำศีรษะ
 - 1.4 ไม่ยื่นเท้าสะเอว
 - 1.5 แสดงความเคารพครูได้ถูกต้อง
 - 1.6 รับของจากครูอย่างเหมาะสม
 - 1.7 ส่งของให้ครูอย่างเหมาะสม

โปรดระบุน้ำหนักพฤติกรรมในชั้นเรียนของนักเรียนแต่ละคน ลงในท้ายช่องที่ระบุพฤติกรรมแต่ละด้านต่อไปนี้ สำหรับความหมายการแสดงออกของพฤติกรรมแต่ละด้าน มีดังนี้

- 5 หมายถึง แสดงมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมเป็นประจำ
- 4 หมายถึง แสดงมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมบ่อย
- 3 หมายถึง แสดงมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมบางครั้ง
- 2 หมายถึง แสดงมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมน้อยครั้ง

1 หมายถึง แสดงมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมนาน ๆ ครั้ง
แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน

นักเรียนคนที่..... ชื่อ - นามสกุล

พฤติกรรม	ความถี่ของพฤติกรรม					รวม
	5	4	3	2	1	
1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่ มารยาททางวาจา						
1.1 พูดคุยขณะครูสอนหรือ เพื่อนพูด						
1.2 พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ						
1.3 พูดคำหยาบ หรือพูดคำไม่สุภาพ						
มารยาททางกาย						
1.4 เคาะโต๊ะ						
1.5 โยกเก้าอี้						
1.6 นั่งกางขา						
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบงานให้ทำ ได้แก่						
มารยาททางวาจา						
2.1 พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง						
มารยาททางกาย						
2.2 ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต						
2.3 ยืนค้ำศีรษะ						
2.4 ยืนท้าวสะเอว						
2.5 แสดงความเคารพครูไม่ถูกต้อง						
2.6 รับของจากครูไม่เหมาะสม						
2.7 ส่งของให้ครูไม่เหมาะสม						
รวม						

2. แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน

ครั้งที่.....

วิชา.....

ผู้สังเกต.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วันที่.....

เวลาที่สังเกต.....

คำชี้แจง มารยาทในชั้นเรียน หมายถึง การแสดงกิริยา วาจา ที่สุภาพเรียบร้อยของนักเรียนในชั้นเรียนต่อครูและเพื่อนได้อย่างเหมาะสม มารยาทในชั้นเรียนแบ่งเป็น มารยาททางวาจา มารยาททางกายขณะครูสอน และขณะที่ครูมอบงานให้ทำในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยสังเกตพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นในแต่ละช่วง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่
- มารยาททางวาจา
- 1.1 ไม่พูดคุยขณะครูสอนหรือเพื่อนพูด

1.2 ไม่พูดสอดแทรก ไม่พูดขัดจังหวะ

1.3 ไม่พูดคำหยาบ หรือพูดคำไม่สุภาพ
- มารยาททางกาย
- 1.4 ไม่เคาะโต๊ะ

1.1 ไม่โยกเก้าอี้

1.2 ไม่นั่งกางขา
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบงานให้ทำ ได้แก่
- มารยาททางวาจา
- 2.1 ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง
- มารยาททางกาย
- 2.2 ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต

2.3 ไม่ยื่นคำติษะ

2.4 ไม่ยื่นเท้าสะเอว

2.5 แสดงความเคารพครูได้ถูกต้อง

2.6 รับของจากครูอย่างเหมาะสม

2.7 ส่งของให้ครูอย่างเหมาะสม

หมายเหตุ การสังเกตจะแบ่งออกเป็น 10 ช่วง บันทึกพฤติกรรมช่วงละ 4 นาที สังเกตนักเรียนคนละ 30 วินาที และพัก 1 นาที ในแต่ละช่วงใช้เวลาสังเกตพฤติกรรม 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที รวม 1 ชั่วโมง มีเกณฑ์ดังนี้

- 1 หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต
- 0 หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
(สำหรับกลุ่มทดลอง)

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ			1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียนในกลุ่มทดลอง 2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ 3. เพื่อเป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้พร้อมเพื่อจะเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกมารยาทในชั้นเรียน	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเองทุกคน 2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคย โดยใช้กิจกรรม “หัวใจสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน” 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มหัวใจสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนในครั้งนี้ 4. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ 5. ผู้วิจัยแจกตารางกำหนดวันเวลา สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง และชี้แจงรายละเอียด
2	มารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ไม่พูดคุยขณะที่ครูสอนหรือเพื่อนพูด	ฟังดีมีประโยชน์	บทบาทสมมติ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนในขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ ไม่พูดคุยขณะที่ครูสอนหรือเพื่อนพูด	ในการฝึกครั้งที่ 2 – 7 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ โดยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียมการ 1. ผู้วิจัยซักถามมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ แล้วให้นักเรียนเตรียมเนื้อหาก่อนแสดง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง อีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นแสดง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และให้ผู้สังเกตการณ์สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่แสดง

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
					<u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย เมื่อนักเรียนแสดงเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นแสดงเพิ่มเติม ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถ้าแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม <u>ขั้นที่ 5</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้ไปฝึกต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม
3	มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ ไม่พูดสอดแทรก ไม่พูดขัดจังหวะ		บทบาทสมมติ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ ไม่พูดสอดแทรก ไม่พูดขัดจังหวะ	
4	มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ ไม่พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ	พูดคำสุภาพ	บทบาทสมมติ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ ไม่พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ	

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
5	มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำได้แก่ ไม่เคาะโต๊ะ ไม่โยกเก้าอี้ ไม่นั่งกางขา	การนั่งไม่ส้ารวม	บทบาทสมมติ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำได้แก่ ไม่เคาะโต๊ะ ไม่โยกเก้าอี้ ไม่นั่งกางขา	
6	มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำได้แก่ ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง	ตะโกนเสียงดัง	บทบาทสมมติ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำได้แก่ ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง	
7	มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำได้แก่ ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต	ตั้งใจเรียน	บทบาทสมมติ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำได้แก่ ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต	
8	มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและครูมอบงานให้ทำได้แก่ ไม่ยืนค้ำศีรษะ ไม่ยืนท้าวสะเอว	พบครู	เทคนิคแม่แบบ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำได้แก่ ไม่ยืนค้ำศีรษะ ไม่ยืนท้าวสะเอว	
					ในการฝึกครั้งที่ 8 –11 ผู้วิจัยใช้เทคนิคแม่แบบโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเสนอแม่แบบ 1. มารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ โดยเสนอแม่แบบจริงหรือใช้วัตถุทัศน์ให้นักเรียนดูและสังเกตพฤติกรรมจากแม่แบบ

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
					2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเลียนแบบจากแม่แบบ ถ้าเลียนแบบได้ผู้วิจัยให้การเสริมแรง ถ้าเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจที่จะฝึกต่อไป 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้จากการเลียนแบบ <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับหลังจากการเลียนแบบจากแม่แบบ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วให้ไปฝึกต่อที่บ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม
9	มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ แสดงความเคารพครูที่ถูกต้อง	งามมารยาท	เทคนิคแม่แบบ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ แสดงความเคารพครูที่ถูกต้อง	
10	มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ การรับของจากครูอย่างเหมาะสม	รับของ	เทคนิคแม่แบบ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ การรับของจากครูอย่างเหมาะสม	
11	มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ การส่งของให้ครูอย่างเหมาะสม	ส่งของ	เทคนิคแม่แบบ	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ การส่งของให้ครูอย่างเหมาะสม	

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
12	ปัจฉิมนิเทศ			เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ และนำไปใช้ได้จริงต่อไป	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปผลที่ได้จากการทดลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียน ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

เวลา	50 นาที
เรื่อง	ปฐมนิเทศ
วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนในกลุ่มทดลอง 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจการร่วมกิจกรรม การแสดงบทบาท และหน้าที่ขณะเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกมารยาทในชั้นเรียน ตลอดจนเข้าใจวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม 3. เพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกมารยาทในชั้นเรียนมากขึ้น
อุปกรณ์	กระดาษรูปหัวใจผ่าซีก
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยโดยใช้กิจกรรม “หัวใจสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน” มีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกชิ้นส่วนกระดาษรูปหัวใจผ่าซีกให้นักเรียนคนละชิ้น 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนออกไปหาชิ้นส่วนหัวใจที่เหลือ ซึ่งเมื่อต่อกันแล้วต้องได้รูปหัวใจที่ถูกต้องภายใน 1 นาที 2.3 เมื่อพบคู่หัวใจแล้วให้นักเรียนนั่งสัมภาษณ์ซึ่งกันและกันคนละ 5 นาที ตามหัวข้อดังนี้ 2.3.1 ชื่อจริง นามสกุลจริง ชื่อเล่น 2.3.2 จังหวัดที่เกิด 2.3.3 ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง 2.3.4 ความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนรูปหัวใจ 2.3.5 ความรู้สึกที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม 3. เมื่อบรรยายภายในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเองและทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน 4. ผู้วิจัยแจกและชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง
การประเมินผล	1. สังเกตจากความสนใจ และความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นซักถาม และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 2

ไม่พูดคุยขณะที่ครูสอนหรือเพื่อนพูด

เวลา	50 นาที
เรื่อง	ไม่พูดคุยขณะที่ครูสอนหรือเพื่อนพูด
กิจกรรม	ฟังดีมีประโยชน์
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน ได้แก่ ไม่พูดคุยขณะที่ครูสอนหรือเพื่อนพูด
อุปกรณ์	เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง ฟังดีมีประโยชน์
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้บทบาทสมมติมี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนในขณะที่ครูสอนแล้วให้นักเรียนเตรียมเนื้อหาก่อนที่จะแสดงเพื่อให้การแสดงเกิดความเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ขั้นแสดง
 - 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่แสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย
เมื่อนักเรียนแสดงเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนได้อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน ได้แก่ ไม่พูดคุยขณะที่ครูสอนหรือเพื่อนพูด
4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม
ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถ้าแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม
5. ขั้นสรุป
ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วให้ไปฝึกต่อบ้านและหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความสนใจในขณะที่สังเกตเพื่อนแสดง
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นซักถามและการสรุปของนักเรียน

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง ฟังดีมีประโยชน์

นักเรียนห้องคุณครูสิริวรรณ กำลังเรียนวิทยาศาสตร์ และวันนี้คุณครูสิริวรรณ ได้ให้นักเรียนนำพืชที่ตนกำลังปลูกมาสังเกตในชั้นเรียน และให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นพืชมีการเจริญเติบโต อย่างไรคุณครูให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นคุณครูให้อรวรรณเสนอขึ้น อรวรรณกล่าวว่า พืชเจริญเติบโตได้ต้องรดน้ำและใส่ปุ๋ย คนต่อไปคือ มาลาจันทร์ เธอบอกว่า พืชต้องการแสงแดดด้วยพืชถึงจะเจริญเติบโต ขณะนั้นเด็กชาย บัลเล่ย์และศิริชัยกำลังหยอกล้อและคุยกันโดยไม่ได้สนใจครูและเพื่อน ที่กำลังเสนอความคิดเห็น ดังนั้นคุณครูสิริวรรณจึงซักถามบัลเล่ย์ แต่บัลเล่ย์ก็ตอบไม่ได้

บทบาทของคุณครูสิริวรรณ

ฉันชื่อคุณครูสิริวรรณ กำลังสอนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของพืชที่ตนเองปลูก ฉันเอ่ยชื่ออรวรรณให้เสนอความคิดเห็นเป็นคนแรก คนต่อไปเรียกมาลาจันทร์ และกล่าวชมเชยนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น

บทบาทของอรวรรณ

ฉันชื่อ อรวรรณ กำลังเรียนในชั่วโมงวิทยาศาสตร์ คุณครูสิริวรรณได้เสนอความคิดเห็นว่า พืชเจริญเติบโตได้อย่างไร ฉันตอบว่า พืชเจริญเติบโตได้ต้องรดน้ำและใส่ปุ๋ย

บทบาทของมาลาจันทร์

ฉันชื่อ มาลาจันทร์ กำลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ คุณครูสิริวรรณได้เรียน เรียกฉันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของพืช ฉันตอบว่า พืชต้องการแสงแดดด้วยพืชถึงจะเจริญเติบโต

บทบาทของบัลเล่ย์

ฉันชื่อบัลเล่ย์ กำลังเรียนอยู่ในชั่วโมงวิทยาศาสตร์ คุณครูสิริวรรณได้ให้ผมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของพืชแต่ผมตอบไม่ได้ ได้แต่ก้มหน้านิ่ง

บทบาทของศิริชัย

ฉันชื่อศิริชัย กำลังเรียนอยู่ในชั่วโมงวิทยาศาสตร์ ผมนั่งจ้องกับบัลเล่ย์ ผมนั่งก้มหน้านิ่งและนึกในใจว่า ถ้าผมตั้งใจฟังเพื่อนและคุณครูผมคงตอบได้

ครั้งที่ 3

ไม่พูดสอดแทรก ไม่พูดขัดจังหวะ

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	ไม่พูดสอดแทรก ไม่พูดขัดจังหวะ
ชื่อกิจกรรม	-
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม่พูดสอดแทรก ไม่พูดขัดจังหวะ
อุปกรณ์	เอกสารรอตทหน้าไว้ก่อน
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้บทบาทสมมติมี 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนได้แก่ การพูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะแล้วให้นักเรียนเตรียมเนื้อหาก่อนที่จะแสดงเพื่อให้การแสดงเกิดความเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ 2. ขั้นแสดง 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่แสดง 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย เมื่อนักเรียนแสดงเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนได้อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนได้แก่ การพูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ 4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถ้าแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม 5. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วให้ไปฝึกต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความสนใจในขณะสังเกตเพื่อนแสดง
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นซักถามและการสรุปของนักเรียน

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง ไม่พูดแทรก ไม่พูดขัดจังหวะ

ในช่วงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้มีวิทยากรจากศูนย์สาธารณสุข ชื่อคุณจันทิมา ได้มาบรรยาย เรื่อง โทษของยาเสพติด และวิทยากรได้ซักถามนักเรียนเพื่อให้นักเรียนบอกชื่อของสารเสพติดที่นักเรียนรู้จักแต่ละชนิดมาคนละ 1 ชื่อ มีนักเรียนหลายคนยกมือขึ้นตอบ วิทยากรได้เรียกให้มาลิตอบคนแรก มาลิตอบว่า เฮโรอีนค่ะ คนต่อไปคือ ดวงพร ดวงพรตอบว่า กัญชาค่ะ ขณะนั้นสุชาติที่นั่งอยู่ใกล้ ๆ ดวงพรพูดขึ้นเกือบพร้อม ๆ กันดวงพรว่า ยาบ้า ยาบ้า ครับ ยาบ้า ผมรู้จัก ทุกคนในห้องต่างมองมาที่สุชาติ สุชาติหันมามองเพื่อนแล้วค่อย ๆ หลบสายตาพร้อมกับนั่งลง วิทยากรกล่าวว่า การตอบนะเป็นสิ่งที่ดี แต่เราควรให้เกียรติกับเพื่อนและผู้ที่ยกถามด้วย

บทบาทของวิทยากร

จันทิมา เป็นวิทยากรมาบรรยายเรื่องโทษของยาเสพติดฉันได้ให้นักเรียนบอกชื่อของยาเสพติดที่นักเรียนรู้จักมาคนละ 1 ชื่อ ฉันได้ให้มาลิ ตอบเป็นคนแรก และคนต่อไป เรียกดวงพร และได้กล่าวตักเตือนสุชาติว่าการตอบนะเป็นสิ่งที่ดีแต่เราควรให้เกียรติกับเพื่อนและผู้ที่ยกถามด้วย

บทบาทของมาลิ

ฉันชื่อมาลิ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉันกำลังฟังบรรยายเรื่องโทษของยาเสพติดจากวิทยากรจากศูนย์สาธารณสุข ฉันยกมือและวิทยากรให้ฉันตอบเป็นคนแรก ฉันตอบว่า “เฮโรอีนค่ะ”

บทบาทของดวงพร

ฉันชื่อดวงพร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กำลังฟังบรรยายจากวิทยากรเรื่องโทษของยาเสพติด ฉันยกมือขึ้นตอบ ฉันได้ตอบลำดับที่ 2 ฉันตอบว่ากัญชาค่ะ

บทบาทของสุชาติ

ฉันชื่อสุชาติ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กำลังฟังบรรยายจากวิทยากร ฉันนั่งใกล้กับดวงพร และแยกดวงพรตอบฉันตอบว่า ยาบ้า ยาบ้า ยาบ้าครับ โดยที่ฉันไม่ได้ยกมือขึ้นเพื่อน ๆ ในห้องต่างมองฉัน ฉันรู้สึกเสียใจที่ทำตัวไม่ดี

ครั้งที่ 4

ไม่พูดคำหยาบหรือพูดคำสุภาพ

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	ไม่พูดคำหยาบ หรือพูดคำสุภาพ
ชื่อกิจกรรม	พูดคำสุภาพ
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม่พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ
อุปกรณ์	เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง พูดคำสุภาพ
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้บทบาทสมมติมี 5 ขั้นตอนดังนี้
	1. ขั้นเตรียมการ
	ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม่พูดคำหยาบหรือคำไม่สุภาพแล้วให้นักเรียนเตรียมเนื้อหาที่จะแสดงเพื่อให้การแสดงเกิดความเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ
	2. ขั้นแสดง
	2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
	2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่แสดง
	3. ขั้นตอนวิเคราะห์และอภิปราย
	เมื่อนักเรียนแสดงเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม่พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ
	4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม
	ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถ้าแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม
	5. ขั้นสรุป
	ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วให้ไปฝึกต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

การประเมินผล

- 1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความสนใจในขณะที่สังเกตเพื่อนแสดง
- 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นซักถามและการสรุปของนักเรียน

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง พุดคำสุภาพ

ในเวลาพักกลางวัน เด็กชายสมพร เด็กชายสุดชาย และเด็กชายนพดล เด็กทั้งสามเดินไปรับประทานอาหารแล้วเดินมาวางถาดอาหารที่โต๊ะ เด็กชายสุดชาย และเด็กชายนพดล รู้สึกหิวมากจึงนั่งลงรับประทานอาหารทันที ส่วนเด็กชายสมพรเมื่อวางถาดอาหารแล้วก็เดินไปเอาน้ำดื่ม เด็กชายสุดชายเห็นดังนั้นจึงตระโกนบอกเด็กชายสมพรว่า “เฮ้ย ! ไอ้สมพรเผื่อด้วยซิวะ” เด็กชายสมพรถือแก้วน้ำกลับมาแก้วเดียวแล้วนั่งลงรับประทานอาหารต่อไปโดยไม่สนใจเด็กชายสุดชายเลย เด็กชายสุดชายจึงพูดขึ้นว่า “สมพร แกนี่ไม่มีน้ำใจ” เด็กชายนพดลได้ยินจึงพูดขึ้นว่า “ถ้านายพุดสุภาพกว่านี้สมพรคงเอาน้ำมาให้ คำพูดที่นายขอให้เขาช่วยเหลือดูไม่น่าฟังเลย ถ้าคนอื่นเขาพูดอย่างนี้กับนายบ้างจะรู้สึกอย่างไร” เด็กชายสุดชายจึงพูดว่า “ขอโทษนะสมพร”

หัวข้อเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในบทบาทสมมติ

1. ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายสมพร นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร จะปฏิบัติตามคำขอร้องของเด็กชายสุดชายหรือไม่
2. ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายสุดชาย จะพูดอย่างไร เพื่อขอให้เด็กชายสมพรนำน้ำดื่มมาให้

สถานการณ์เพื่อฝึกพุดคำสุภาพ

1. ต้องการยืมหนังสือจากเพื่อน
2. ขอร้องให้เพื่อนช่วยเหลือในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
3. กล่าวทักทายกัน
4. ตักเตือนเพื่อนที่ทำผิด
5. พุดกับครูเพื่อให้อธิบายเพิ่มเติมในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ

บทบาทของสุดชาย

ฉันชื่อสุดชาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขณะรับประทานอาหารกลางวัน ฉันตะโกนให้สมพรให้ตักเผื่อฉัน เฮ้ย ! ไอ้สมพรเผื่อด้วยซิวะ และ พุดโทษสมพรด้วย ต่อไปนี้เราจะไม่พุดไม่เพราะอีกนะ

บทบาทของสมพร

ฉันชื่อสมพร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเป็นเพื่อนของสุดชายและนพดลในตอนพักกลางวัน และขณะรับประทานอาหารกลางวันฉันเดินไปตักน้ำดื่มฉันได้ยินสุดชายบอกให้ตักน้ำเผื่อเขาด้วย แต่ฉันทำเป็นไม่ได้ยินและไม่สนใจและเดินถือแก้วน้ำมานั่งรับประทานอาหารตามเดิม

บทบาทของนพดล

ฉันชื่อนพดล เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเป็นเพื่อนสุดชายและสมพร ฉันพูดว่านายควรพุดสุภาพกว่านี้สมพรเขาคงเอาน้ำดื่มมาให้ถ้าคนอื่นเขาพุดกับนายอย่างนี้กับนายบ้างนายจะรู้สึกอย่างไร

ครั้งที่ 5
ไม้เคาะโต๊ะ ไม้โยกเก้าอี้ ไม้นั่งกางขา

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	ไม้เคาะโต๊ะ ไม้โยกเก้าอี้ ไม้นั่งกางขา
ชื่อกิจกรรม	การนั่งไม้สำรวจ
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนในขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม้เคาะโต๊ะ ไม้โยกเก้าอี้ ไม้นั่งกางขา
อุปกรณ์	เอกสารการนั่งไม้สำรวจ
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้บทบาทสมมติ 5 ขั้นตอนดังนี้ - ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยสนทนากลุ่มเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน ได้แก่ ไม้เคาะโต๊ะ ไม้โยกเก้าอี้ ไม้นั่งกางขาแล้วให้นักเรียนเตรียมเนื้อหาที่จะแสดงเพื่อให้การแสดงเกิดความเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ - ขั้นแสดง - ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ - ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่แสดง - ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย เมื่อนักเรียนแสดงเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนได้อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม้เคาะโต๊ะ ไม้โยกเก้าอี้ ไม้นั่งกางขา - ขั้นแสดงเพิ่มเติม ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถ้าแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม - ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมแล้วให้ไปฝึกต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

การประเมินผล

- สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดงความสนใจในขณะที่สังเกตเพื่อนแสดง
- สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นซักถามและการสรุปของนักเรียน

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง การนั่งไม่สำรวม

สถานการณ์ที่ 1

ขณะที่การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ สมชายและสายชล แต่ขณะที่ฟังสมชายและสายชล นั่งในลักษณะที่ไม่สำรวม โดยสมชายนั่งโยกเก้าอี้ สายชลนั่งเอกเขนกกางแขนและถ่างขากระดิกเท้า สักครู่มีเสียงดังโครม สมชายตกจากเก้าอี้

สถานการณ์ที่ 2

ขณะที่มีการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สมชายและสายชลนั่งฟังครูสอน ขณะที่ฟังสมชายและสายชลนั่งฟังในลักษณะที่มีสำรวม ทั้งสองนั่งฟังครูอย่างให้ความสนใจ เมื่อครูถามปัญหาก็ตอบได้ จึงได้รับคำชมเชยเสมอมา

ตกเก้าอี้

ชั่วโมงนี้เป็นวิชาคณิตศาสตร์ คุณครูไประมา กำลังสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการวิเคราะห์โจทย์ปัญหา ขณะที่คุณครูกำลังอธิบายและยกตัวอย่างให้นักเรียนฟังแต่สายชลกำลังนั่งโยกเก้าอี้ ขณะที่ฟังคุณครูสอนสายชลนั่งกางแขน ถ่างขากระดิกเท้า โยกเก้าอี้ สักครู่มีเสียงดังโครม สายชลหัวฟาดพื้น ทำให้สายชลหัวโน และร้องไห้โฮ คุณครูจึงรีบนำสายชลไปปฐมพยาบาลที่ห้องพยาบาล

บทบาทของครูไประมา

ฉันชื่อครูไประมา กำลังสอนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาขณะที่ฉันกำลังอธิบาย และยก ตัวอย่างโจทย์ปัญหาฉันเห็นสายชลฉันได้ยินเสียงโครม และเห็นสายชลหัวโน และร้องไห้โฮ ฉันจึงพาสายชลไปปฐมพยาบาลที่ห้องพยาบาล

บทบาทของสายชล

ฉันชื่อสายชล เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กำลังเรียนวิชาคณิตศาสตร์และนั่งฟังครูสอน ฉันนั่งฟังและโยกเก้าอี้ กางแขน ถ่างขากระดิกเท้า ทำให้สายชลหงายหลังตกลงพื้น พร้อมกับเก้าอี้ทำให้สายชลหัวโน และร้องไห้

ครั้งที่ 6

ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง
ชื่อกิจกรรม	ตะโกนเสียงดัง
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง
อุปกรณ์	สถานการณ์ บทบาทสมมติ
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้บทบาทสมมติมี 5 ขั้นตอนดังนี้
	1. ขั้นเตรียมการ
	ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอน ได้แก่ ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง
	2. ขั้นแสดง
	ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
	3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย
	เมื่อนักเรียนแสดงเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนได้อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม่พูดคุยหรือตะโกนเสียงดัง
	4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม
	ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถ้าแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้รางวัลเสริมทางสังคม
	5. ขั้นสรุป
	ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้ไปฝึกต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

การประเมินผล

- 1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดง ความสนใจในขณะที่สังเกตเพื่อนแสดง
- 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ซักถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง ตะโกนเสียงดัง

นักเรียนห้องคุณครูอรรณพ กำลังเรียนวิชาภาษาไทย และวันนี้คุณครูได้ให้นักเรียนฝึกการอ่านจับใจความ ขณะที่นักเรียนทุกคนกำลังตั้งใจอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้ ขณะนั้นเด็กชายอานนท์ วิ่งมาถึงและตะโกนบอกคุณครูอรรณพว่า “คุณครูครับ มีนักเรียนลืมนำหนังสือในห้องนาฏศิลป์ครับ คุณครูที่ห้องนาฏศิลป์ให้นำมาคืนครับ” นักเรียนในห้องทุกคนต่างหยุดอ่านหนังสือ และหันมามองตามเสียงที่อานนท์ตะโกน

บทบาทของคุณครูอรรณพ

ฉันชื่อคุณครูอรรณพ กำลังสอนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

บทบาทของอานนท์

ฉันชื่ออานนท์ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิ่งมาคืนกล่องดินสอให้นักเรียนห้องของคุณครูอรรณพ และตะโกนบอกคุณครูอรรณพว่า “คุณครูครับ คุณครูที่ห้องนาฏศิลป์ให้นำมาคืนครับ”

บทบาทของนักเรียน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 กำลังนั่งอ่านเพื่อจับใจความจากเรื่องที่ครูอรรณพกำหนดให้

ครั้งที่ 7

ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต
ชื่อกิจกรรม	เดินในห้อง
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต
อุปกรณ์	สถานการณ์ บทบาทสมมติ
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้บทบาทสมมติ มี 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอน ได้แก่ ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วให้นักเรียนเตรียมเนื้อหาที่จะแสดงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ 2. ขั้นแสดง 1) ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ 2) ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงบทบาทที่ได้รับ และสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่แสดง 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย เมื่อนักเรียนแสดงเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนได้อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม่ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต 4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุงการแสดง แสดงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถ้าแสดงได้ถูกต้องผู้วิจัยให้แรงเสริมทางสังคม 5. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้ไปฝึกต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

การประเมินผล	1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและการแสดง ความสนใจในขณะที่สังเกตเพื่อนแสดง 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ซักถาม และการสรุปของนักเรียน
--------------	---

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง เดินในห้อง

ในช่วงโมงจริยศึกษา ครูมานิช ได้มอบงานให้นักเรียนทำงาน เรื่องให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของเพื่อนที่ดี โดยครูมานิชให้เวลานักเรียนทำงาน 15 นาที ขณะที่นักเรียนคนอื่น ๆ กำลังนั่งทำงาน เด็กหญิงมณีนุช กลับเดินไปเดินมา ไปคุยกับเด็กหญิงสุชาดา เด็กหญิงอินทิราบ้าง และเดินไปดื่มน้ำบ้าง เมื่อถึงเวลาที่ครูมานิชกำหนด เด็กหญิงมณีนุชทำงานไม่เสร็จ นักเรียนที่ทำงานเสร็จก่อน ได้ออกมารายงานหน้าชั้นเรียนก่อน ทำให้เพื่อนได้รับคำชมเชย ส่วนเด็กหญิงมณีนุชได้หักคะแนนทำให้เด็กหญิงมณีนุช ได้คะแนนน้อยกว่าคนอื่น ๆ

บทบาทของครูมานิช

ฉันชื่อมานิช เป็นครูสอนวิชาจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ได้มอบให้นักเรียนทำงานในหัวข้อเรื่อง บอกคุณลักษณะของเพื่อนที่ดี โดยกำหนดเวลา 15 นาที เมื่อเสร็จแล้วให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้น พร้อมทั้งให้คะแนน

บทบาทของมณีนุช

ฉันชื่อ มณีนุช เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ฉันได้รับมอบหมายจากครูมานิช ฉันไม่สนใจทำงาน แต่กลับเดินไปเดินมา เดินไปหาเด็กหญิงสุชาดาบ้าง อินทิราบ้าง และเดินไปดื่มน้ำ ทำให้ฉันทำงานไม่เสร็จในเวลา ทำให้ฉันถูกหักคะแนน

บทบาทของสุชาดา

ฉันชื่อ สุชาดา เป็นนักเรียนห้องเดียวกับมณีนุชและอินทิรา ฉันคุยกับมณีนุชนิดหน่อย แต่ฉันตั้งใจทำงานจนเสร็จในเวลาที่กำหนด

บทบาทของอินทิรา

ฉันชื่ออินทิรา เป็นนักเรียนห้องเดียวกับสุชาดาและมณีนุช ฉันคุยกับมณีนุชนิดหนึ่ง แต่ก็ตั้งใจทำงานจนเสร็จในเวลาที่กำหนด

ครั้งที่ 8
ไม่ยื่นคำศีรษะ ไม่ยื่นท้าวสะเอว

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	ไม่ยื่นคำศีรษะ ไม่ยื่นท้าวสะเอว
ชื่อกิจกรรม	พบครู
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอนได้แก่ ไม่ยื่นคำศีรษะ ไม่ยื่นท้าวสะเอว
อุปกรณ์	แม่แบบตัวจริง โดยเพื่อนนักเรียน
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบ มี 3 ขั้นตอนดังนี้ - ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบ โดยการสนทนาซักถามเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอนและในขณะที่มอบงานให้ทำได้แก่ ไม่ยื่นคำศีรษะ ไม่ยื่นท้าวสะเอว - ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ - ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยแม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการยืนตรง การมาพบครู การสนทนา การนั่งเก้าอี้ การนั่งกับพื้น - ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกตามแม่แบบ การยืนตรง การมาพบครู การสนทนา การนั่งเก้าอี้ การนั่งกับพื้น ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ก็ให้กำลังใจ และให้ฝึกต่อไป - ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากการเลียนแบบ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และมอบให้ไปฝึกปฏิบัติที่บ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม
การประเมินผล	สังเกตความสนใจ และความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ภาพประกอบการใช้เทคนิคแม่แบบ เรื่อง พบครู ไหว้และสนทนา

ครูยืน

นักเรียนยืนตรง เท้าชิด มือแนบลำตัว

นักเรียนยืนตรง ประสานมือ สันทนา

ครูนั่งเก้าอี้

นักเรียนนั่งคุกเข่า ประสานมือ สันทนา

ครูนั่งกับพื้น

นักเรียนเดินเข้า นั่งพับเพียบ ประสานมือ สันทนา

ครั้งที่ 9
แสดงความสามารถพรที่ถูกต้อง

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	แสดงความสามารถพรที่ถูกต้อง
ชื่อกิจกรรม	งามมารยาท
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ แสดงความสามารถพรที่ถูกต้อง
อุปกรณ์	-
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อนนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบ โดยการสนทนาซักถามเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของ นักเรียนในขณะครูสอนและในขณะที่มอบงานให้ทำ ได้แก่ การแสดงความสามารถพรที่ถูกต้อง <u>ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ</u> 1. ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยแม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการไหว้ขณะครูยืน ขณะครูนั่งเก้าอี้และครูนั่งกับพื้น การเดินผ่านครู ขณะครูยืน ขณะครูนั่งเก้าอี้ และ ขณะครูนั่งกับพื้น 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกตามแม่แบบ การไหว้ ขณะครูยืน ขณะครู นั่งเก้าอี้ และ ครูนั่งกับพื้น การเดินผ่านครู ขณะครูยืน ขณะครูนั่งเก้าอี้ และ ขณะครูนั่งกับพื้น ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ก็ให้กำลังใจ และให้ฝึกต่อไป <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากการเลียนแบบ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบให้ไปฝึกปฏิบัติต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

การประเมินผล

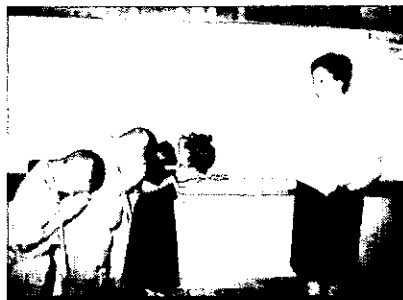
สังเกตความสนใจ และความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ภาพประกอบการใช้เทคนิคแม่แบบ เรื่อง งามมารยาทการไหว้ การผ่าน การสนทนา

ครูยืน นักเรียนไหว้ นิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูก

หญิง ย่อเข้า ถอยเท้าที่ถนัดไปด้านหลังครึ่งก้าว

ชาย ค้อมตัวไหว้ นิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูก

ครูนั่งเก้าอี้

นักเรียนหญิงย่อตัวแล้วไหว้ นั่งคุกเข่าประสานมือสนทนา

นักเรียนชาย ค้อมตัวไหว้ นั่งคุกเข่าประสานมือสนทนา

ครูนั่งกับพื้น

นักเรียนเดินเข้า นั่งพับเพียบแล้วไหว้ ประสานมือสนทนา

ครั้งที่ 10

การรับของจากครูอย่างเหมาะสม

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	การรับของจากครูอย่างเหมาะสม
ชื่อกิจกรรม	รับของ
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ การรับของจากครูอย่างเหมาะสม
อุปกรณ์	สมุดการบ้าน
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อนนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบ โดยการสนทนาซักถามเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะครูสอนและในขณะมอบงานให้ทำ ได้แก่ การรับของจากครูอย่างเหมาะสม <u>ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ</u> 1. ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยการรับของจากครูขณะครูยื่น ครุ่นั่งเก้าอี้ ครุ่นั่งกับพื้น 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกตามแม่แบบ การรับของจากครูขณะครูยื่น ครุ่นั่งเก้าอี้ ครุ่นั่งกับพื้น ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ก็ให้กำลังใจ และให้ฝึกต่อไป <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากการเลียนแบบ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบให้ไปฝึกปฏิบัติที่บ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

การประเมินผล

สังเกตความสนใจ และความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ภาพประกอบการใช้เทคนิคแม่แบบ
เรื่อง การรับของจากครู

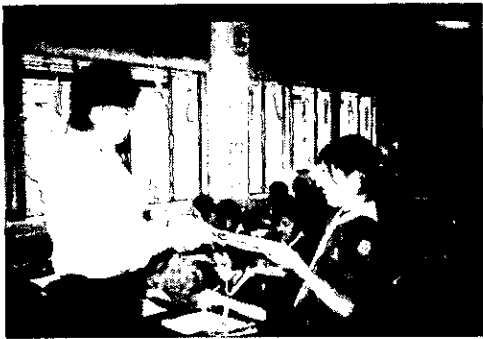
ครูยืน

นักเรียนไหว้แล้วรับของด้วยมือขวา ของเบาถือมือเดียว ของหนักถือสองมือ

ครูนั่งเก้าอี้

นักเรียนไหว้แล้วรับของ หญิงคุกเข่ารับของ ชายค้อมตัว ก้าวเท้าขวารับของ

ครูนั่งกับพื้น

นักเรียนเดินเข้า นั่งพับเพียบ ไหว้ แล้วรับของ

ครั้งที่ 11

การส่งของให้ครูอย่างเหมาะสม

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	การส่งของให้ครูอย่างเหมาะสม
ชื่อกิจกรรม	ส่งของ
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูมอบงานให้ทำ ได้แก่ การส่งของให้ครูอย่างเหมาะสม
อุปกรณ์	สมุดการบ้าน
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อนนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบ โดยการสนทนาซักถามเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอนและในขณะที่มอบงานให้ทำ ได้แก่ การส่งของให้ครูอย่างเหมาะสม <u>ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ</u> 1. ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยการส่งของให้ครูขณะครูยืน ครูนั่งเก้าอี้ ครูนั่งกับพื้น 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกตามแม่แบบ การส่งของให้ครูขณะครูยืน ครูนั่งเก้าอี้ ครูนั่งกับพื้น ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ก็ให้กำลังใจ และให้ฝึกต่อไป <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากการเลียนแบบ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบให้ไปฝึกปฏิบัติต่อบ้านหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม
การประเมินผล	สังเกตความสนใจ และความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ภาพประกอบการใช้เทคนิคแม่แบบ
เรื่อง การส่งของให้ครู

ครูยืน

นักเรียนถือของด้วยมือขวา หูญย๋อตัวส่งของแล้วไหว้
ชายก้าวเท้าขวามาข้างหน้า ค้อมตัวส่งของ ยืนตรง ค้อมตัวไหว้

ครูนั่งเก้าอี้

นักเรียนถือของด้วยมือขวา หูญย๋อคุกเข่าส่งของ แล้วไหว้
ชายคุกเข่าส่งของ แล้วไหว้

ครูนั่งกับพื้น

นักเรียนเดินเข้าประมาณ 3 ก้าว นั่งพับเพียบ ส่งของแล้วไหว้ทั้งชายและหญิง

ครั้งที่ 12
ปัจฉิมนิเทศ

เวลา	50 นาที
ชื่อเรื่อง	ปัจฉิมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	-
วัตถุประสงค์	1. เพื่อพัฒนามารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนในขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบงานให้ทำ 2. เพื่อสรุปผลที่ได้จากการทดลองและนำไปใช้ได้จริงต่อไป
อุปกรณ์	-
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปผลที่ได้จากการทดลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง
การประเมินผล	1. สังเกตจากการแสดงบทบาทของนักเรียนในการเลียนแบบจากแม่แบบและบทบาทสมมติ 2. สังเกตความสนใจในขณะที่สังเกตเพื่อนแสดงบทบาทสมมติ 3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียน

ภาคผนวก ข

1. คะแนนดิบของกลุ่มทดลอง
2. คะแนนดิบของกลุ่มควบคุม
3. กราฟแสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล
ตลอด 3 ระยะ

ตาราง 4 แสดงคะแนนมารยาทในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ตลอด 3 ระยะ

ระยะที่	สัปดาห์ที่	นักเรียนคนที่								เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	6	7	8	
A ₁	1	2	0	3	0	1	3	3	1	1.63
	2	1	1	3	1	1	4	4	2	2.13
	มัธยฐาน	1.5	0.5	3.0	0.5	1.0	3.5	3.5	1.5	1.88
B	3	3	1	4	1	3	5	4	2	2.88
	4	2	2	4	2	4	6	6	3	3.63
	5	3	3	5	5	5	7	6	5	4.63
	6	6	4	6	3	6	8	5	5	5.38
	7	6	5	6	4	6	6	5	6	5.50
	8	7	8	7	4	7	6	7	7	6.63
	มัธยฐาน	4.5	3.4	5.5	3.0	5.5	6.0	5.5	5.5	4.78
A ₂	9	7	8	5	4	6	8	5	6	6.13
	10	6	9	6	5	7	10	6	8	7.13
	มัธยฐาน	5.6	8.5	5.5	4.5	6.5	9.0	5.5	7.0	4.78

ตาราง 5 แสดงคะแนนของมารยาทในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มควบคุมตลอด 3 ระยะ

ระยะที่	สัปดาห์ที่	นักเรียนคนที่								เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	6	7	8	
A ₁	1	1	1	0	2	1	1	0	2	1.00
	2	2	3	1	3	2	2	1	3	2.13
	มัธยมฐาน	1.5	2.0	0.5	2.5	1.5	1.5	0.5	2.5	1.57
B	3	2	1	1	2	1	2	1	2	1.50
	4	1	1	3	1	2	3	4	3	2.25
	5	2	3	2	2	3	3	2	3	2.50
	6	4	2	4	2	5	5	3	4	3.63
	7	5	4	4	2	6	5	1	5	4.00
	8	5	4	5	3	6	7	2	5	4.63
	มัธยมฐาน	3.0	2.5	3.5	2.0	4.0	4.0	2.0	3.5	3.09
A ₂	9	4	2	3	4	2	2	2	3	2.75
	10	5	3	3	5	3	4	2	4	3.63
	มัธยมฐาน	4.5	2.5	3.0	4.5	2.5	3.0	2.0	3.50	3.19

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรม
การแสดงออกที่เหมาะสม

คนที่	คะแนนมารยาทในชั้นเรียน		ผลต่าง มารยาทในชั้นเรียน	อันดับ	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		R ⁺	R ⁻
1	1.50	6.50	5.00	4	0
2	0.50	8.50	8.00	8	0
3	3.00	5.50	2.50	2	0
4	0.50	4.50	4.00	3	0
5	1.00	6.50	5.50	6	0
6	3.50	9.00	5.50	6	0
7	3.50	5.50	2.00	1.5	0
8	1.50	7.00	5.50	6	
Mdn	1.50	6.50	5.00	$\Sigma R^+=36$	$\Sigma R^-=0$
Q.D.	1.25	0.75	1.50		

$T = 0^{**}$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรม
การแสดงออกที่เหมาะสม

คนที่	คะแนนมารยาทในชั้นเรียน		ผลต่าง มารยาทในชั้นเรียน	อันดับ	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		R ⁺	R ⁻
1	1.50	4.50	3.00	8	0
2	2.00	2.50	0.50	1	0
3	0.50	3.00	2.50	7	0
4	2.50	4.50	2.00	6	0
5	1.50	2.50	1.00	2.5	0
6	1.50	3.00	1.50	4.5	0
7	0.50	2.00	1.50	4.5	0
8	2.50	3.50	1.00	2.5	0
Mdn	1.50	3.00	1.50	ΣR ⁺ =36	ΣR ⁻ =0
Q.D.	0.75	0.50	0.50		

$T = 0^{**}$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการฝึก
พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรม
การแสดงออกที่เหมาะสม

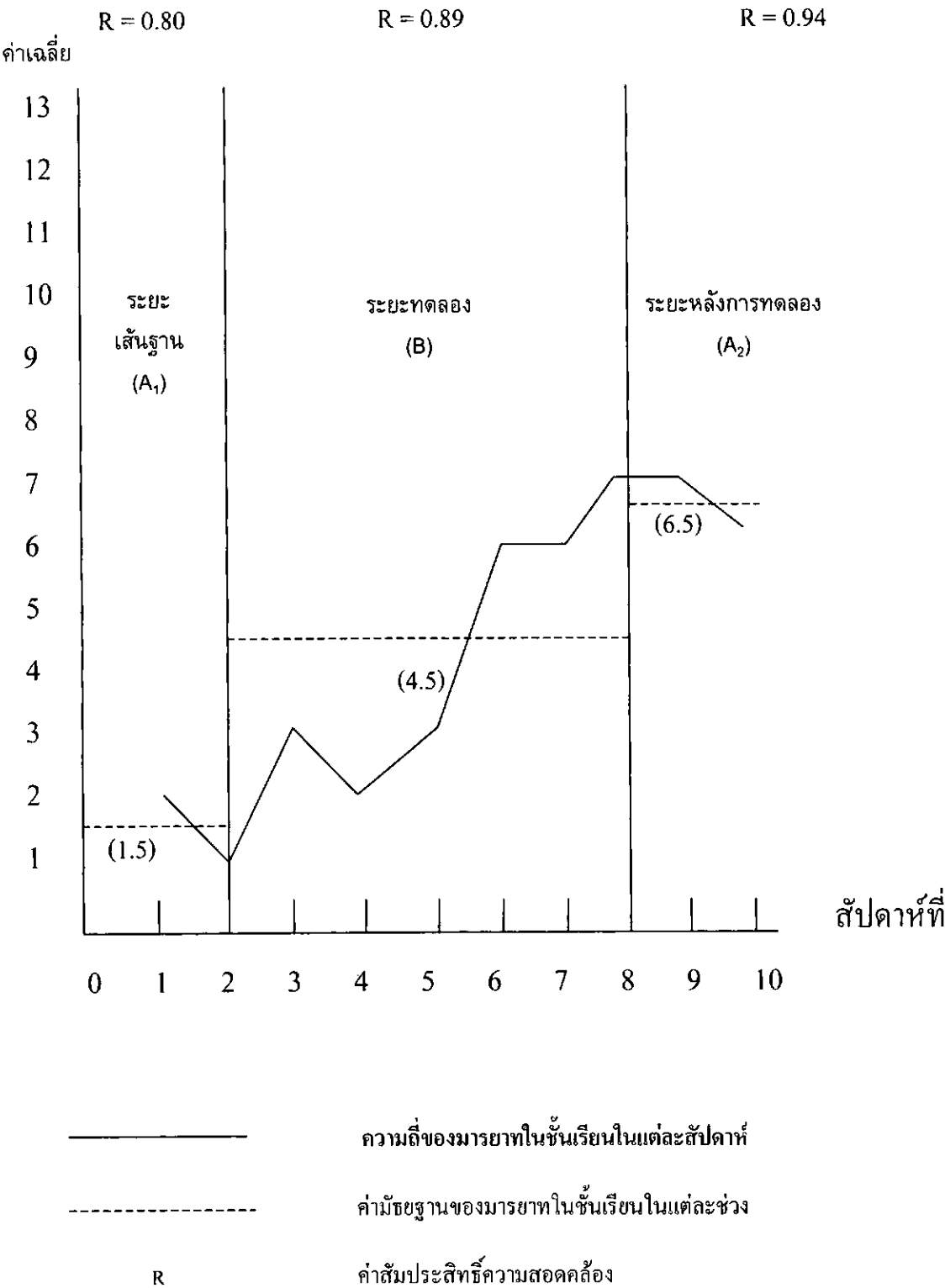
คนที่	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ผลต่าง	อันดับ	ก่อน การ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ผลต่าง	อันดับ
1	1.50	6.50	5.00	12	1.50	4.50	3.00	10
2	0.50	8.50	8.00	16	2.00	2.50	0.50	1
3	3.00	5.50	2.50	8.5	0.50	3.00	2.50	8.5
4	0.50	4.50	4.00	11	2.50	4.50	2.00	6.5
5	1.00	6.50	5.50	14	1.50	2.50	1.00	2.5
6	3.50	9.00	5.50	14	1.50	3.00	1.50	4.5
7	3.50	5.50	2.00	6.5	0.50	2.00	1.50	4.5
8	1.50	7.00	5.50	14	2.50	3.50	1.00	2.5
Mdn	1.50	6.50	5.00	$\sum R_1=96$	1.50	3.00	1.50	$\sum R_2=40$
Q.D.	1.25	0.75	1.50		0.75	0.50	0.50	

$U = 0 **$

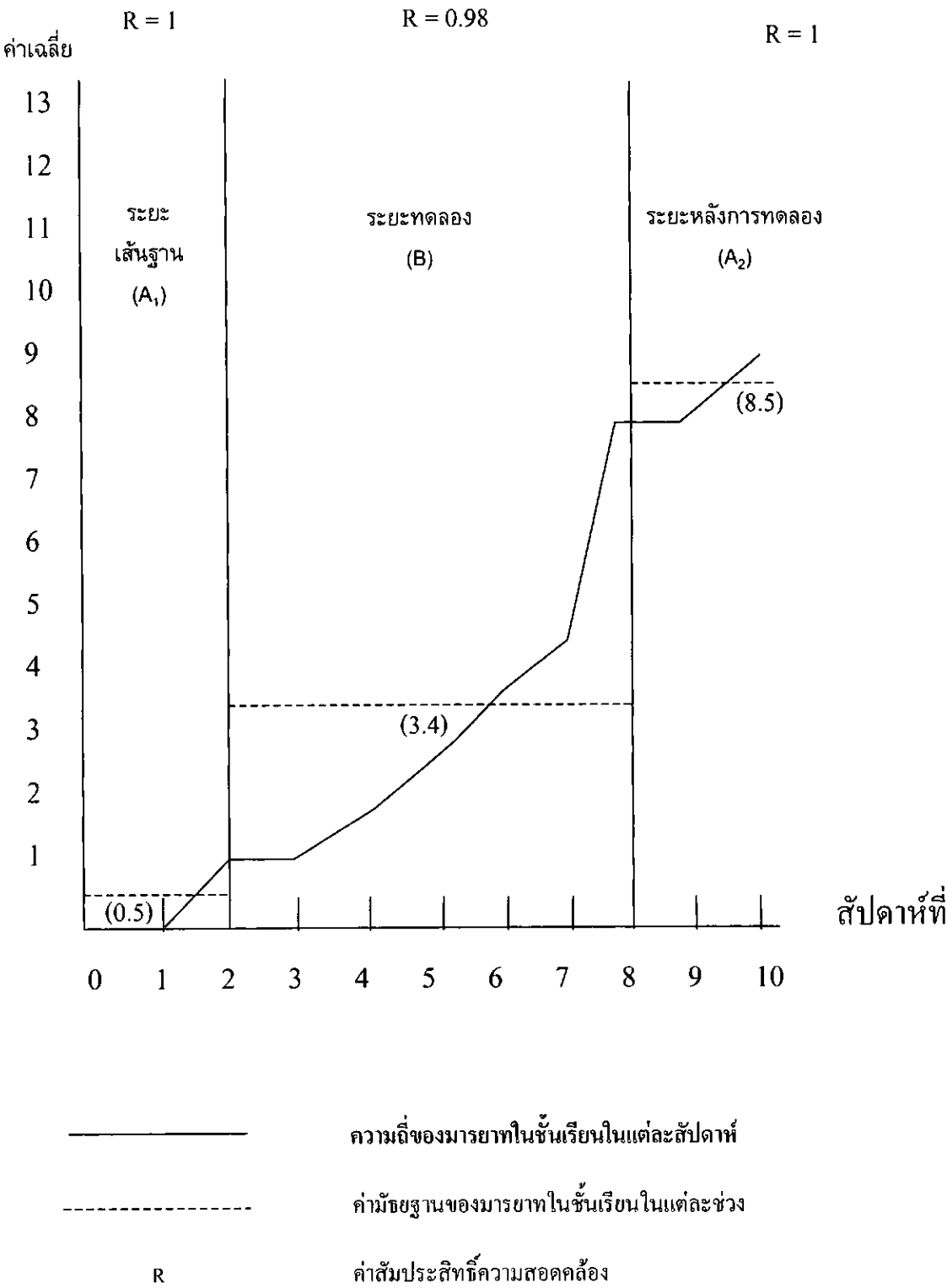
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$$U_1 = \frac{n_1 n_2 + n_1(n_1 + 1) - \sum R_1}{2}$$
$$= \frac{(8 \times 8) + 8(+1) - 96}{2}$$
$$= \frac{(64 + 36) - 96}{2}$$
$$= \frac{100 - 96}{2}$$
$$U_1 = 4$$

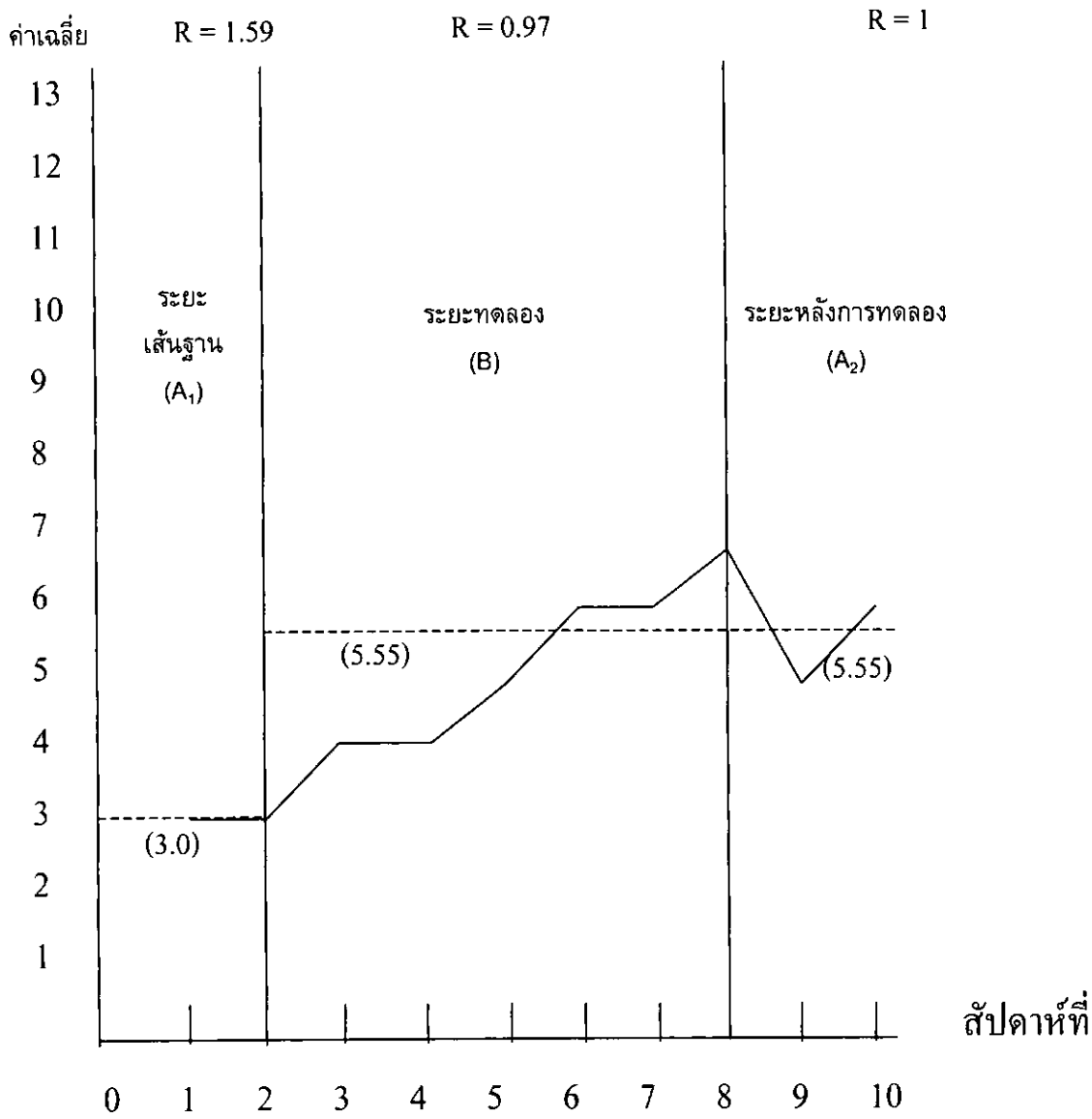
$$U_2 = \frac{n_2 n_2 + n_2(n_2 + 1) - \sum R_2}{2}$$
$$= \frac{(8 \times 8) + 8(+1) - 40}{2}$$
$$= \frac{(64 + 36) - 40}{2}$$
$$= \frac{100 - 40}{2}$$
$$U_2 = 60$$

ภาพประกอบ 3 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 1

ภาพประกอบ 4 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 2

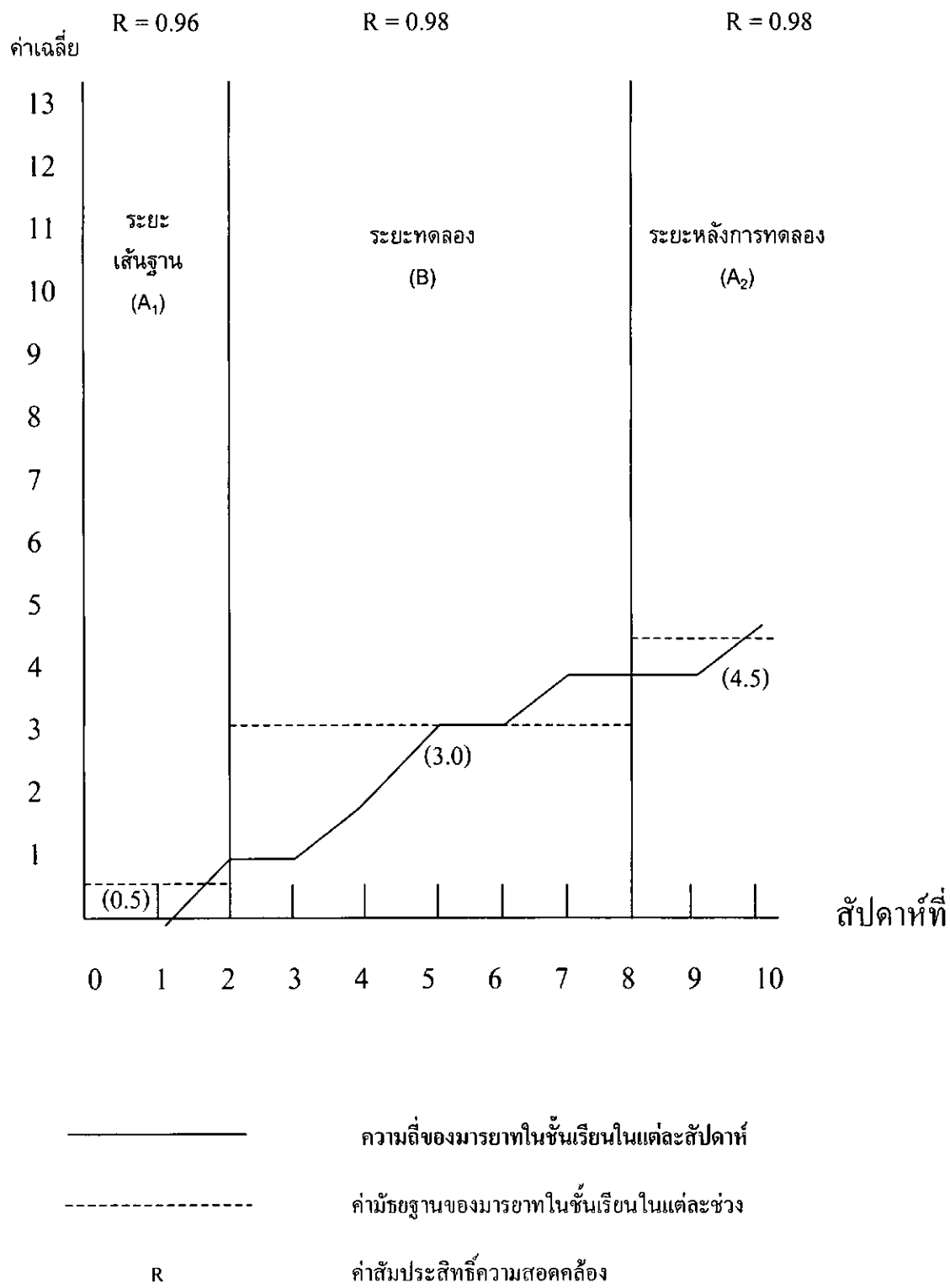

————— ความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

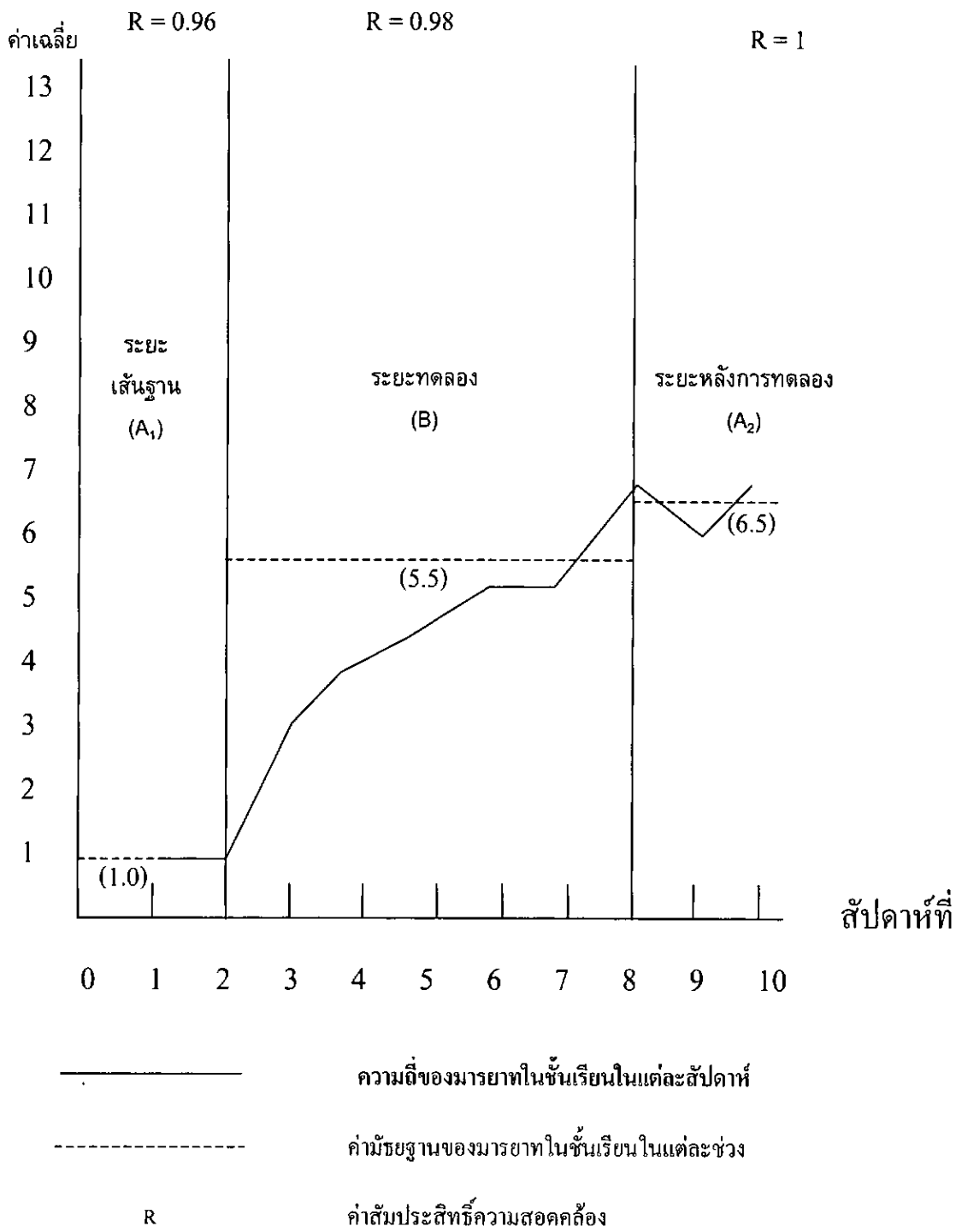
----- ค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละช่วง

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง

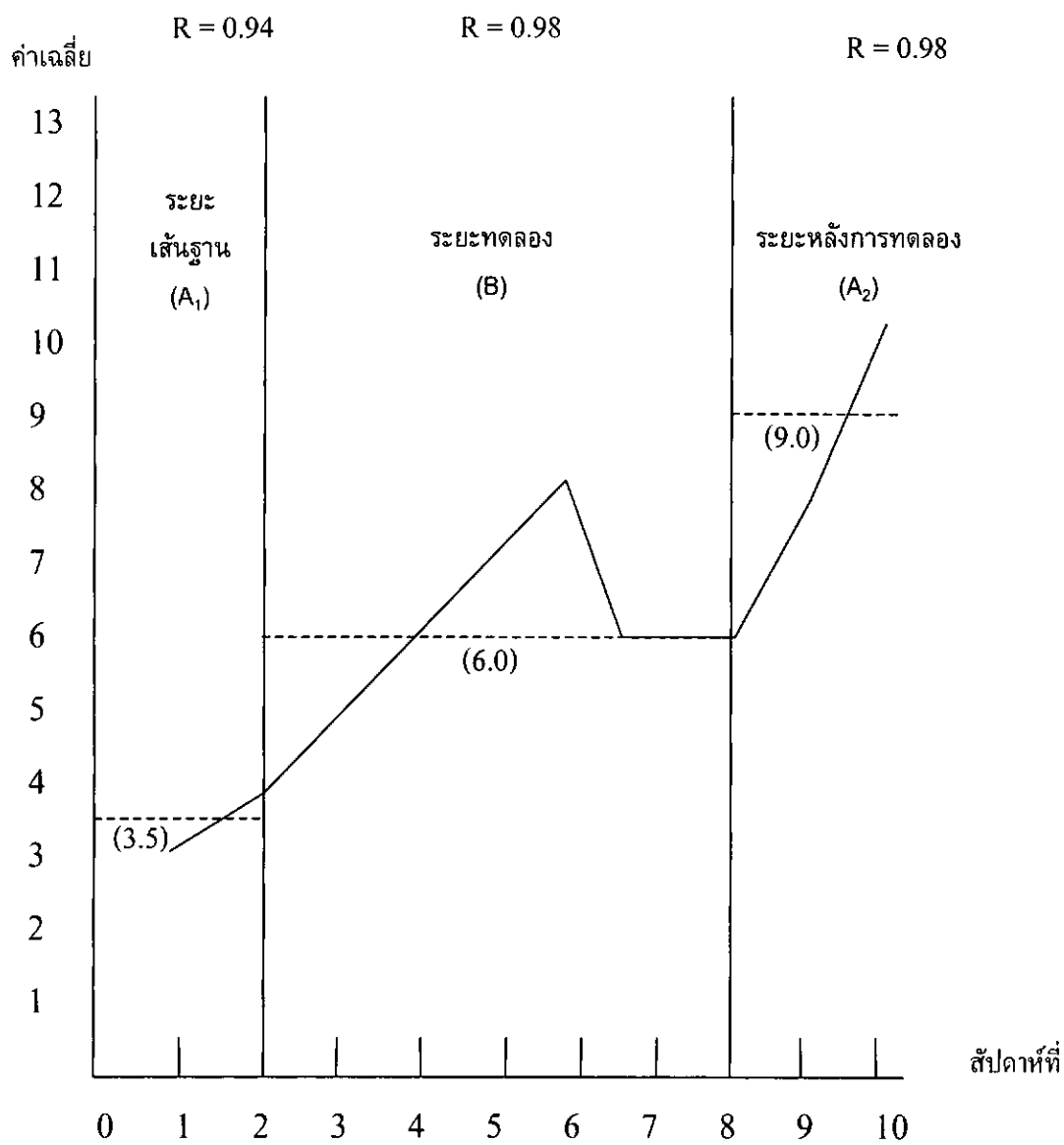
ภาพประกอบ 5 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 3

ภาพประกอบ 6 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 4

ภาพประกอบ 7 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 5

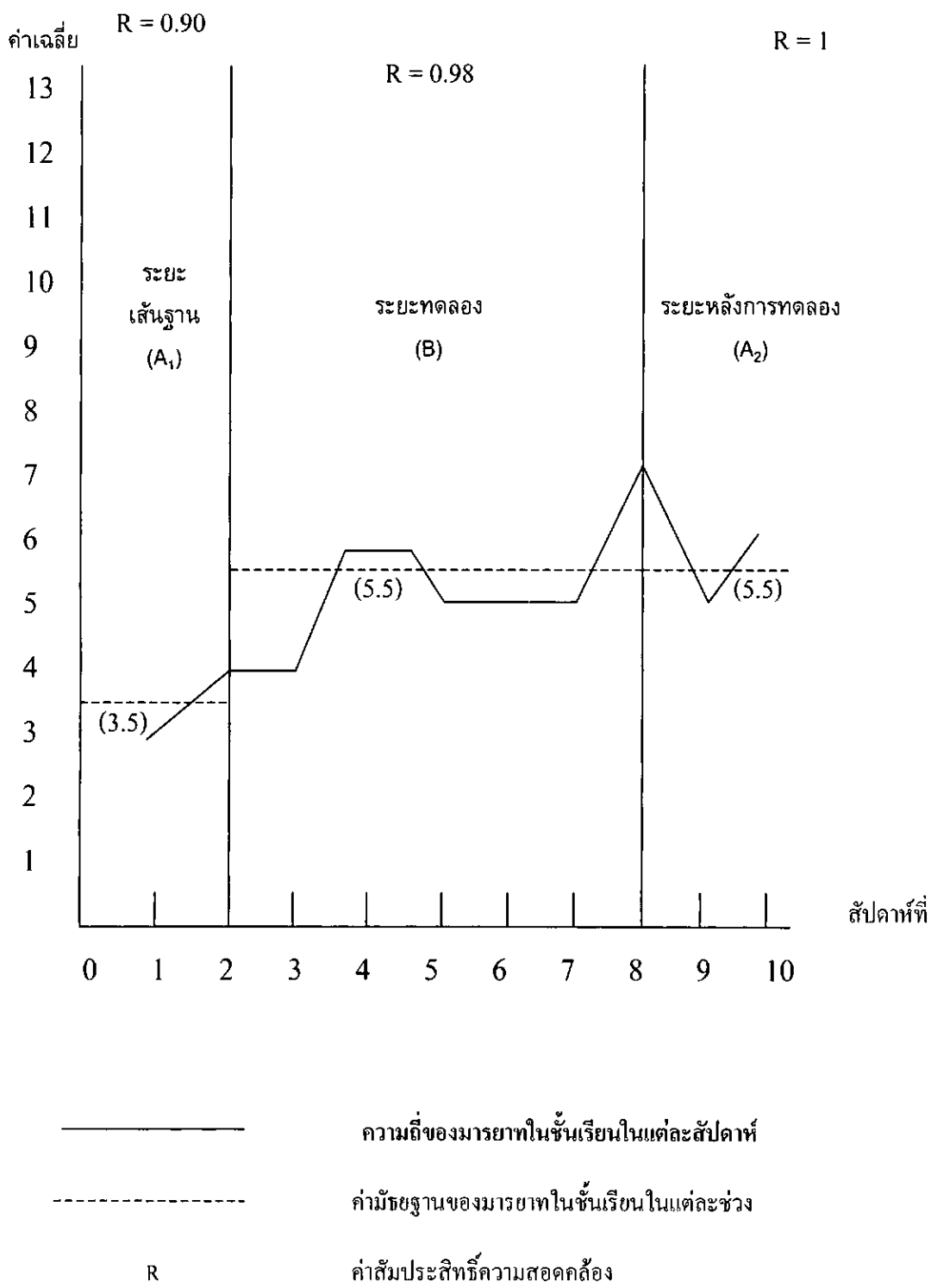

————— ความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

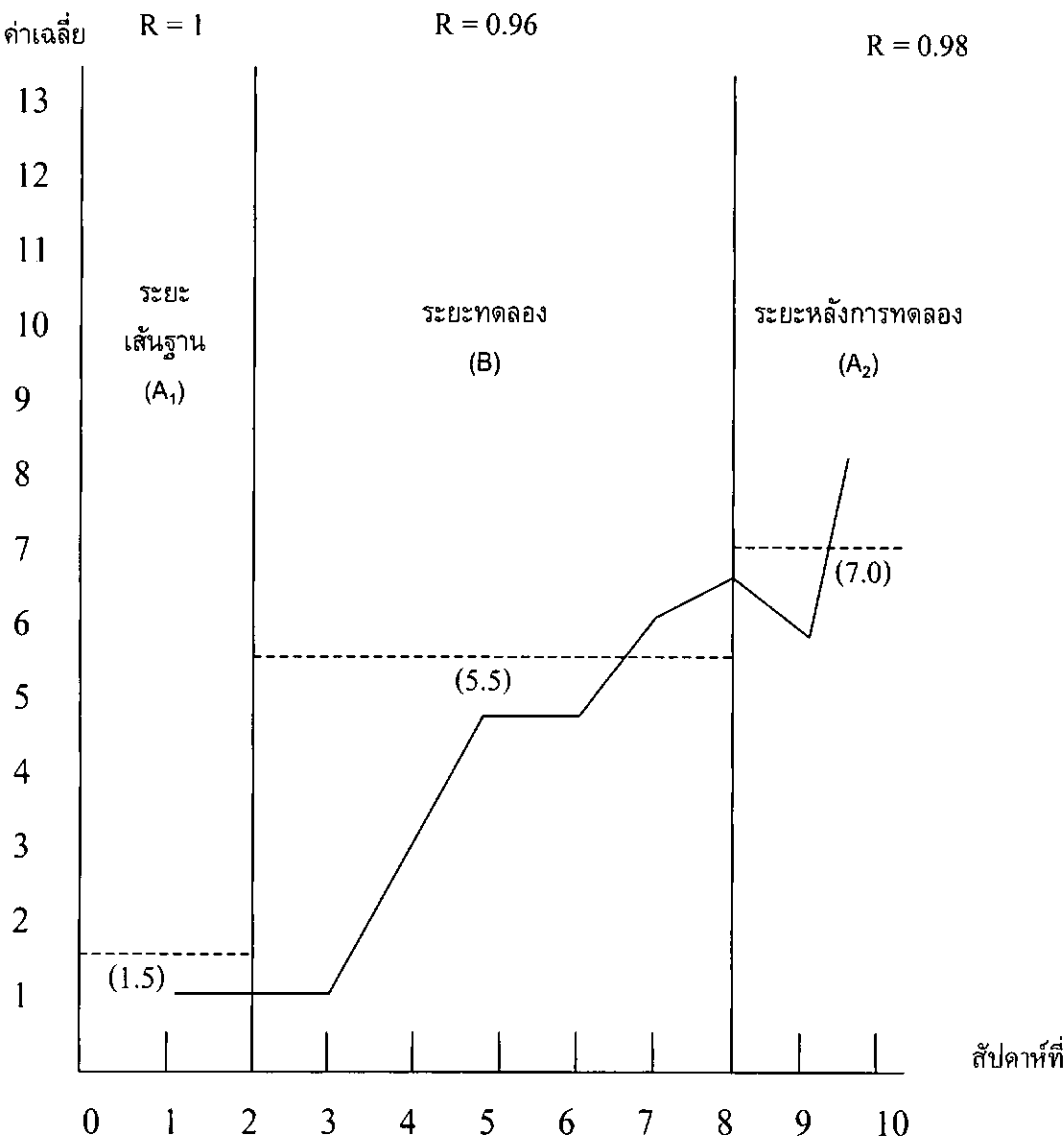
----- ค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละช่วง

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง

ภาพประกอบ 8 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 6

ภาพประกอบ 9 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 7

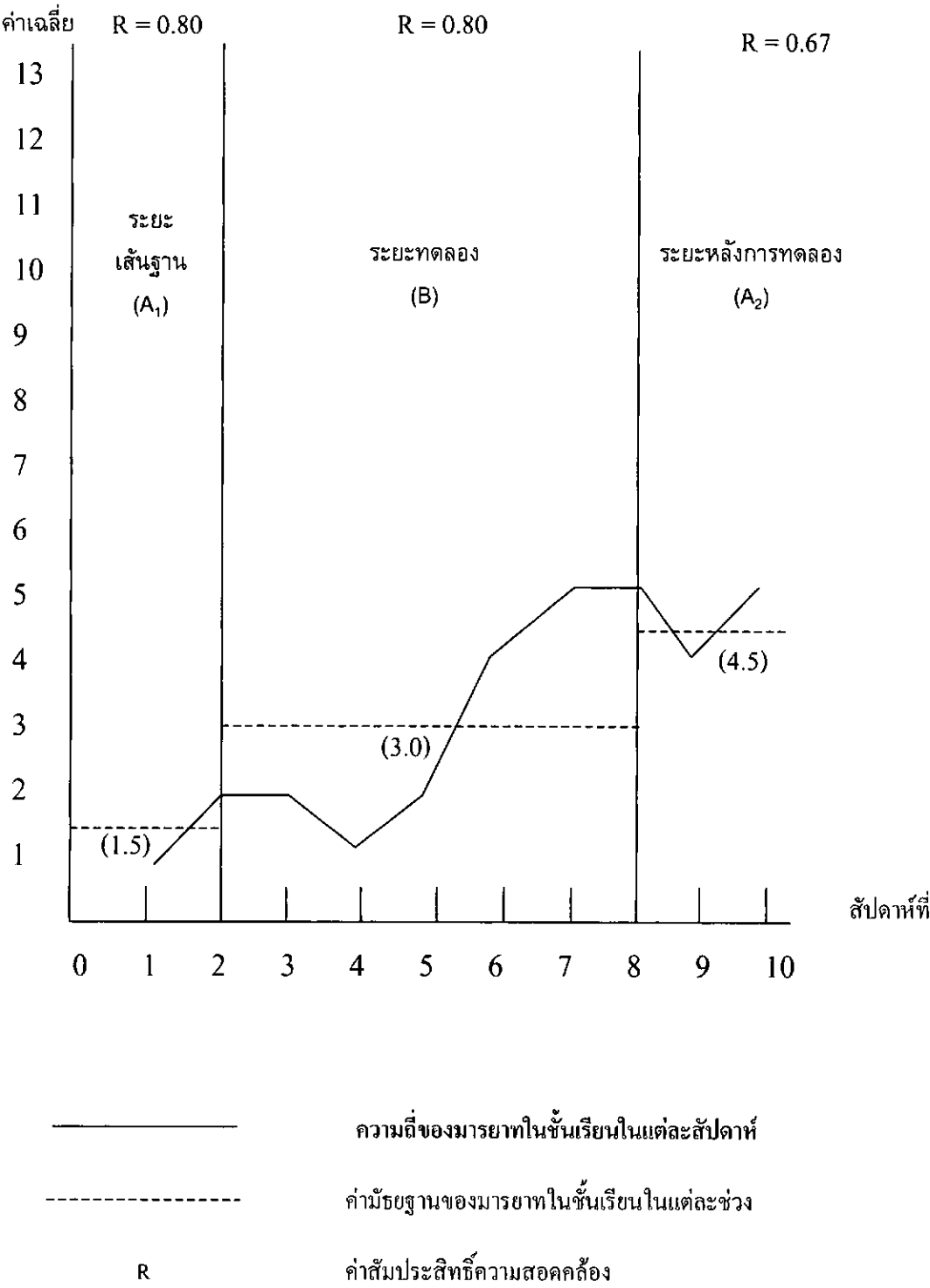

————— ความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

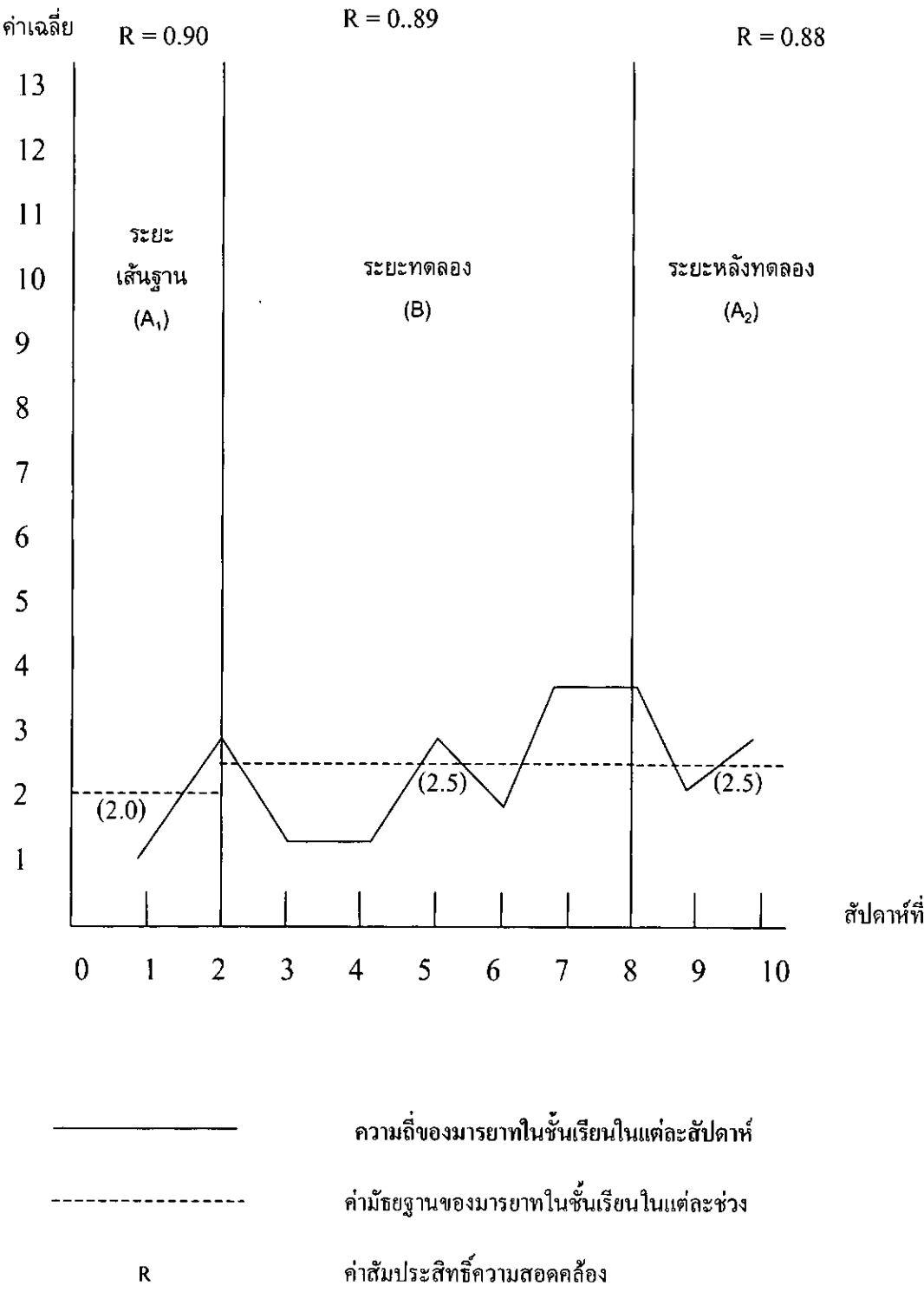
----- ค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละช่วง

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง

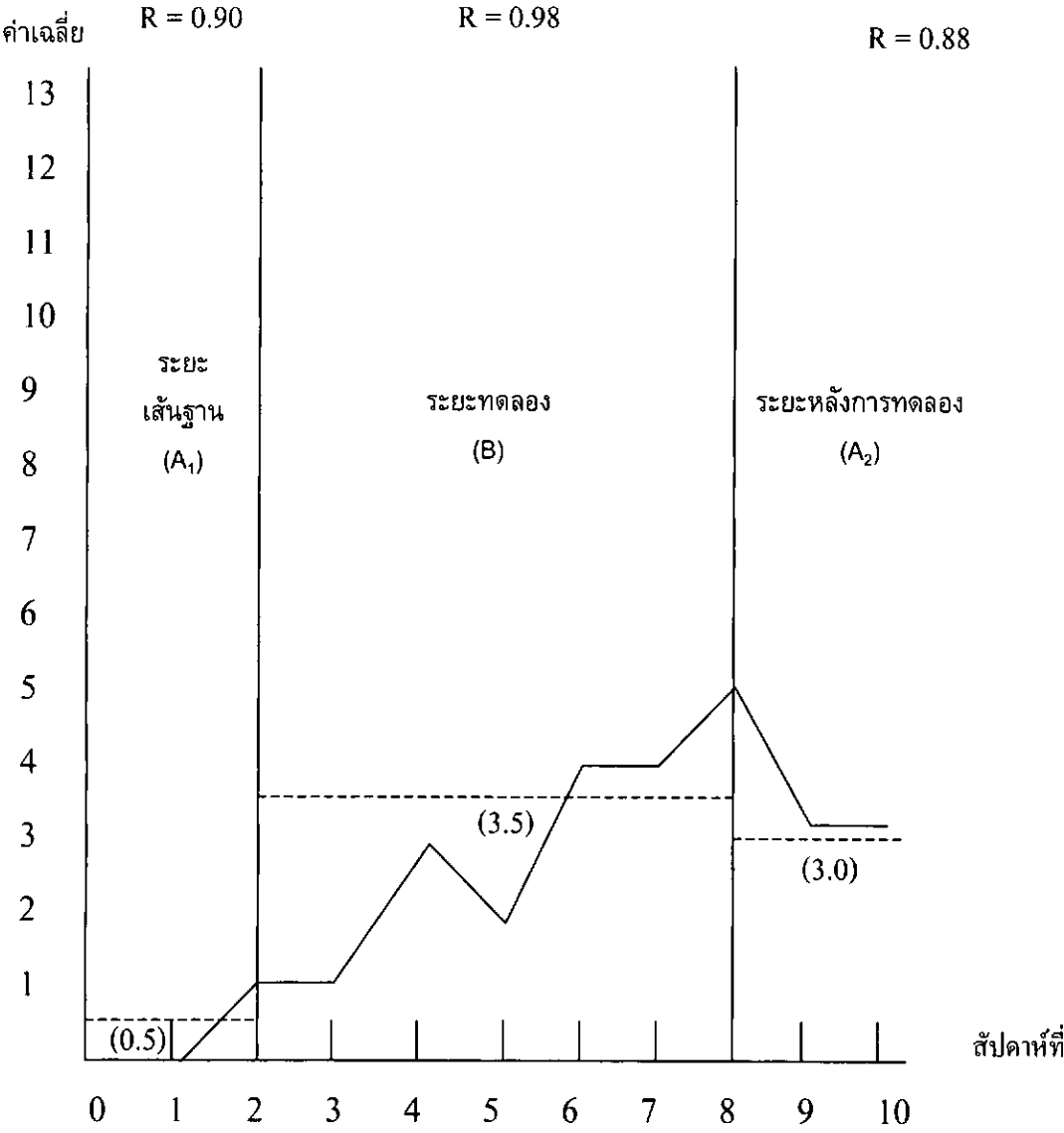
ภาพประกอบ 10 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองคนที่ 8

ภาพประกอบ 11 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 1

ภาพประกอบ 12 กราฟแสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 2

—————

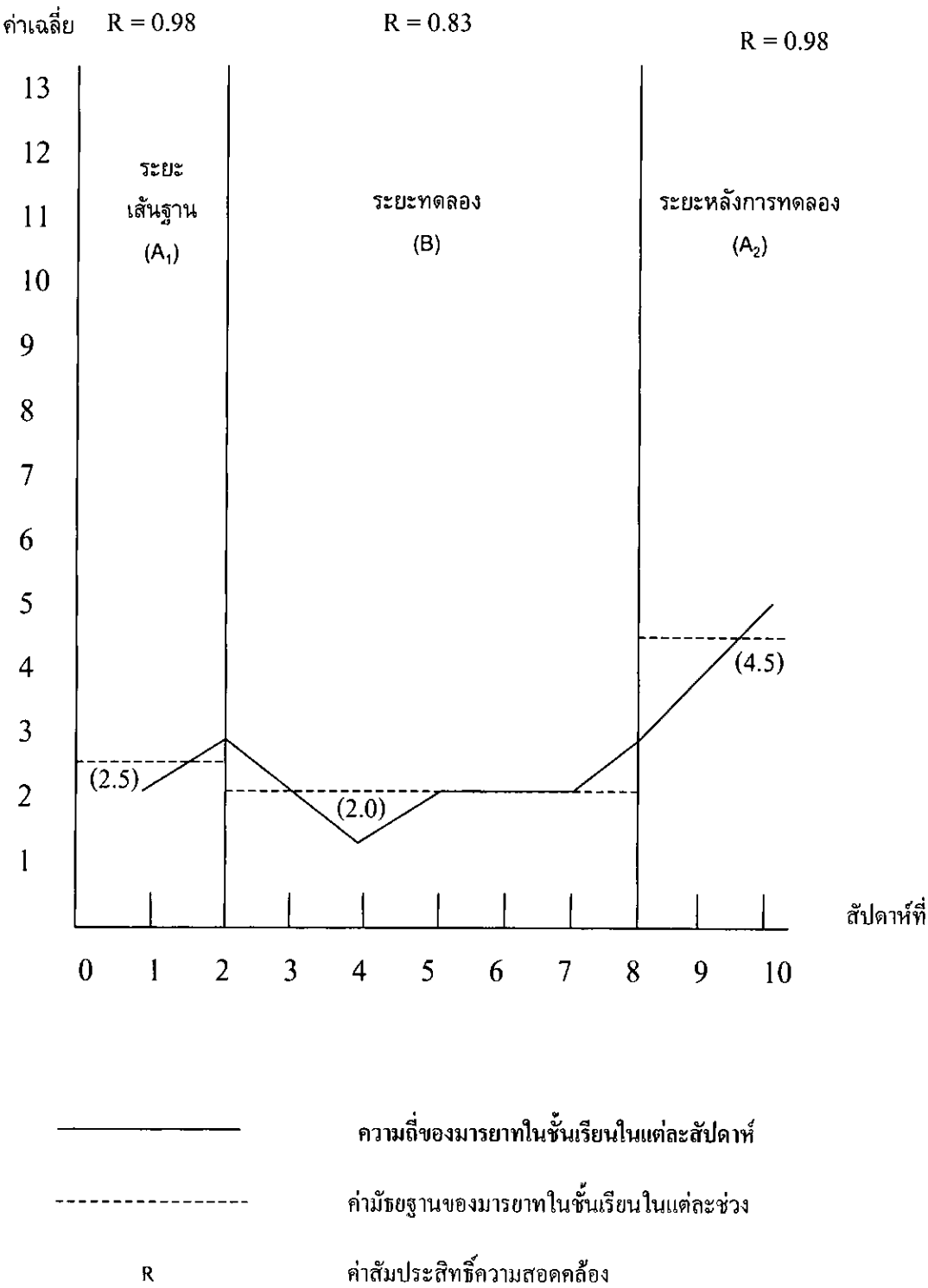
ความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

มัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละช่วง

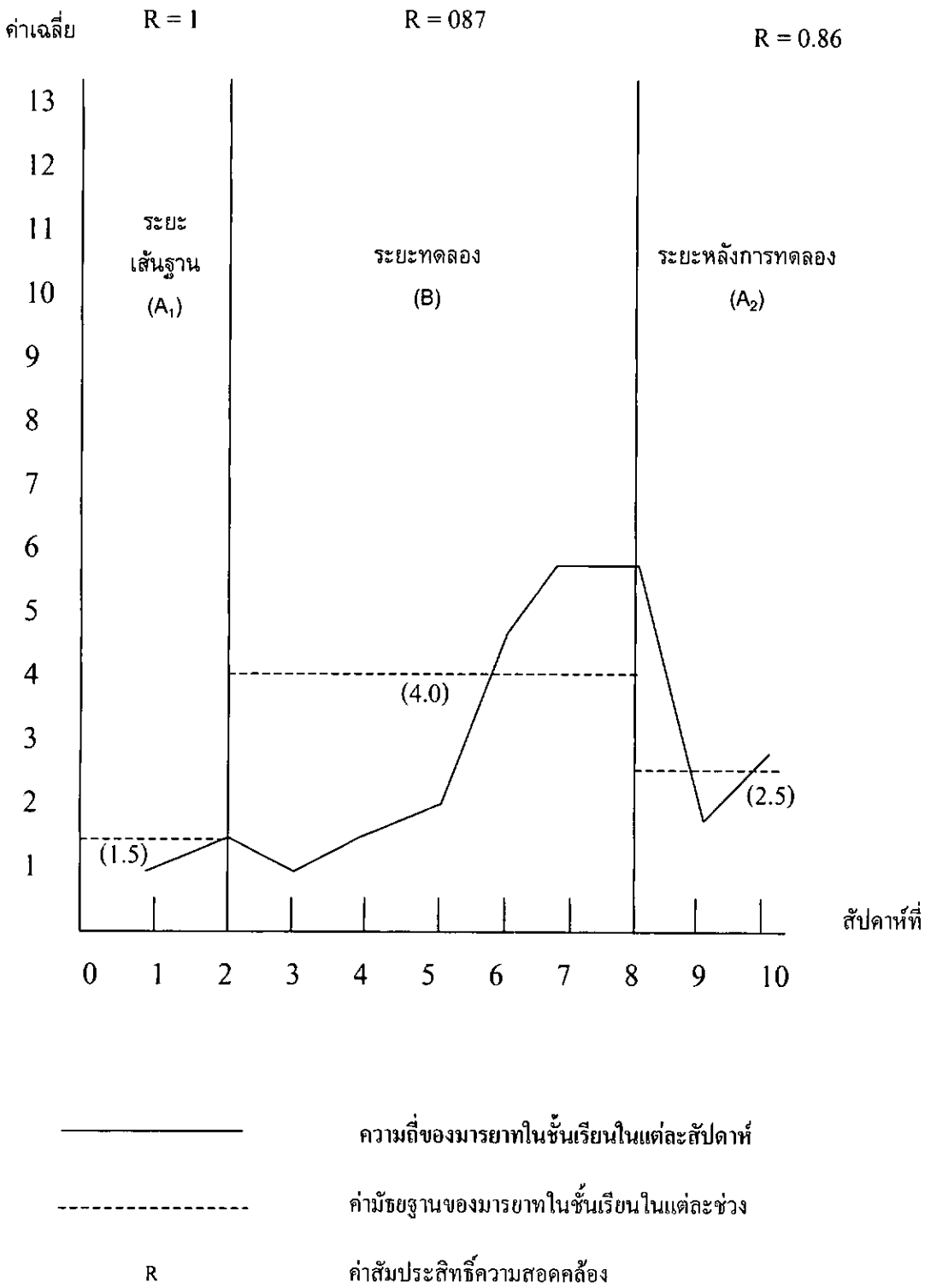
R

ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง

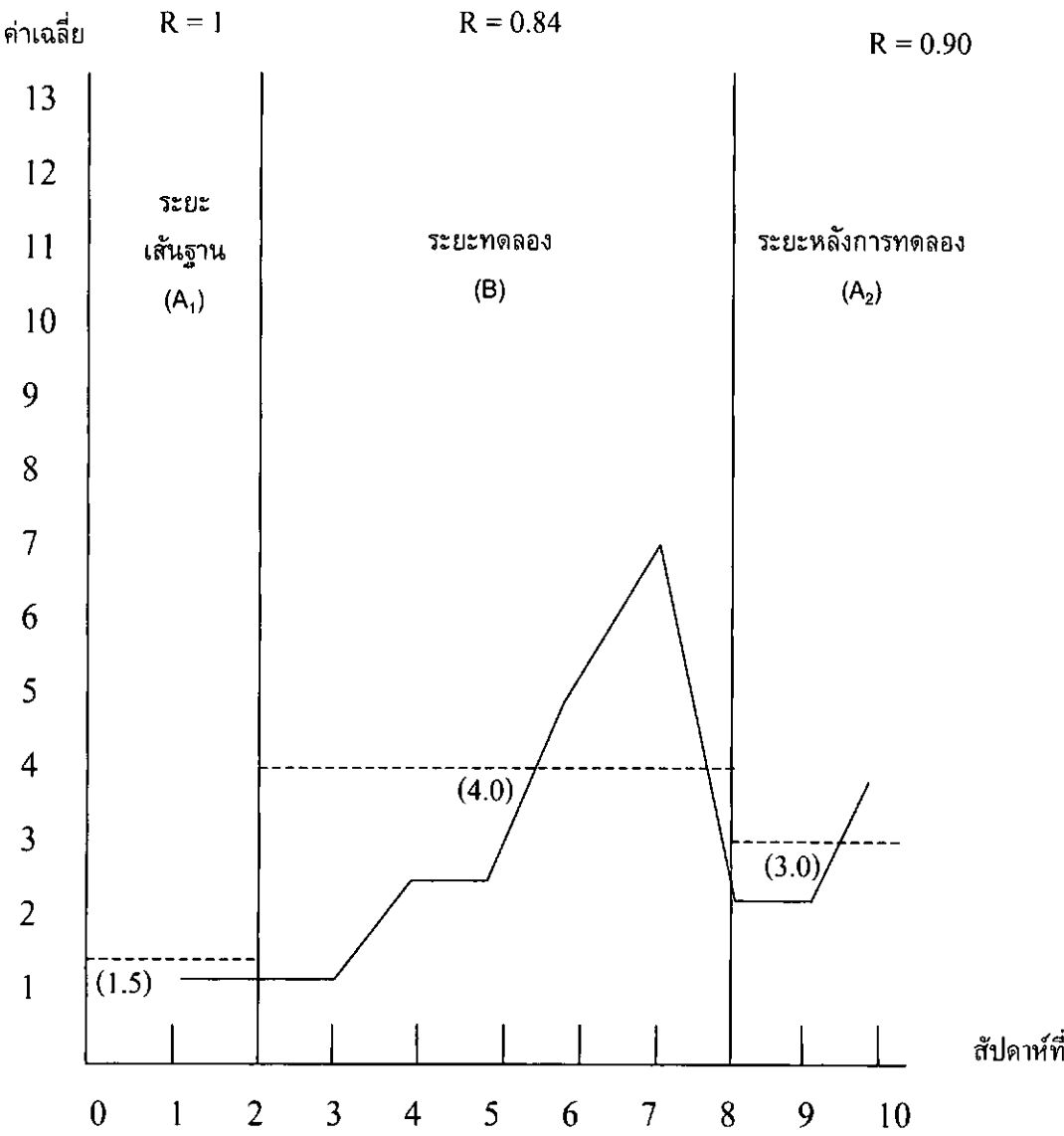
ภาพประกอบ 13 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 3

ภาพประกอบ 14 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 4

ภาพประกอบ 15 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 5

—————

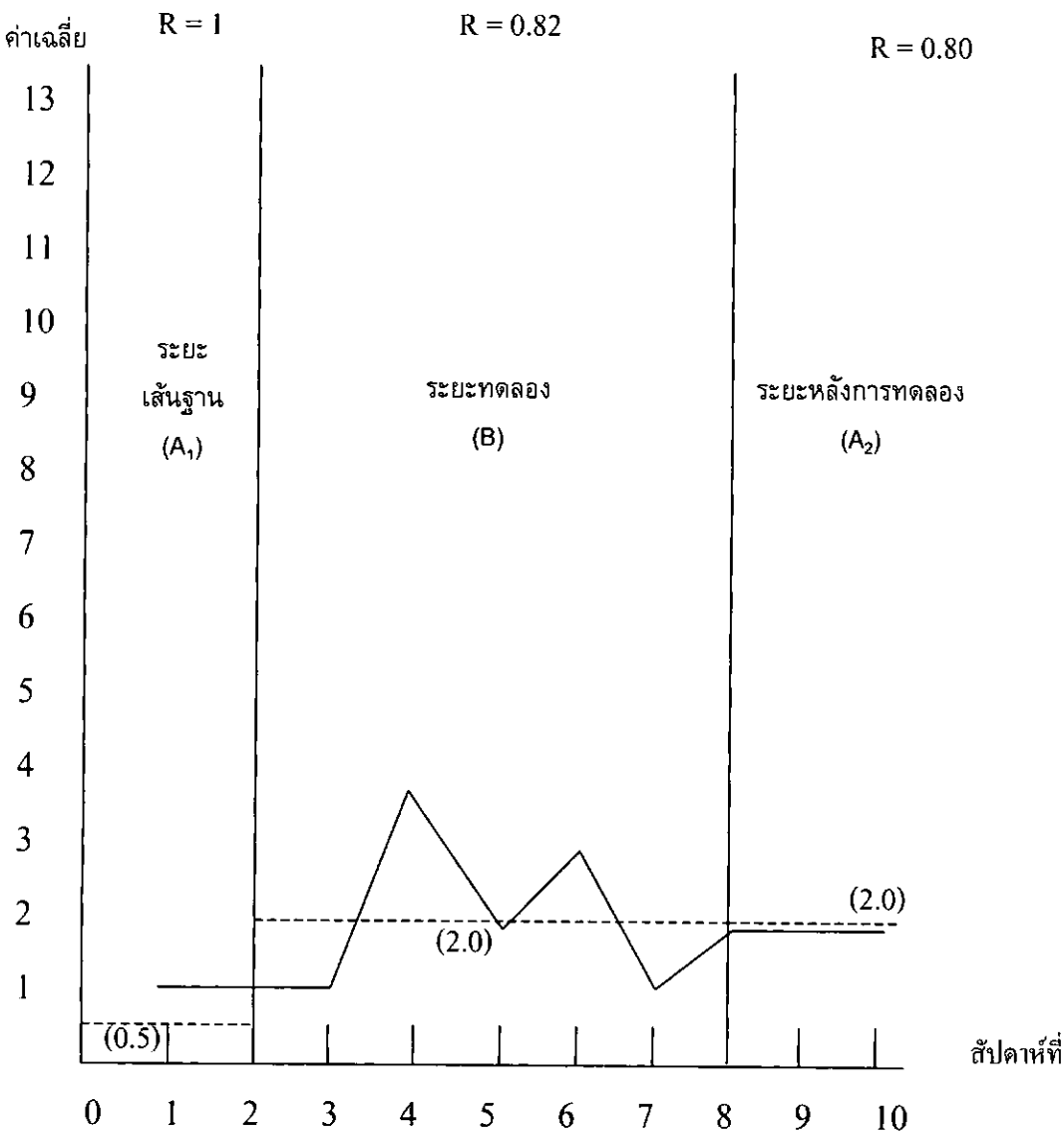
ความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

ค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละช่วง

R

ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง

ภาพประกอบ 16 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 6

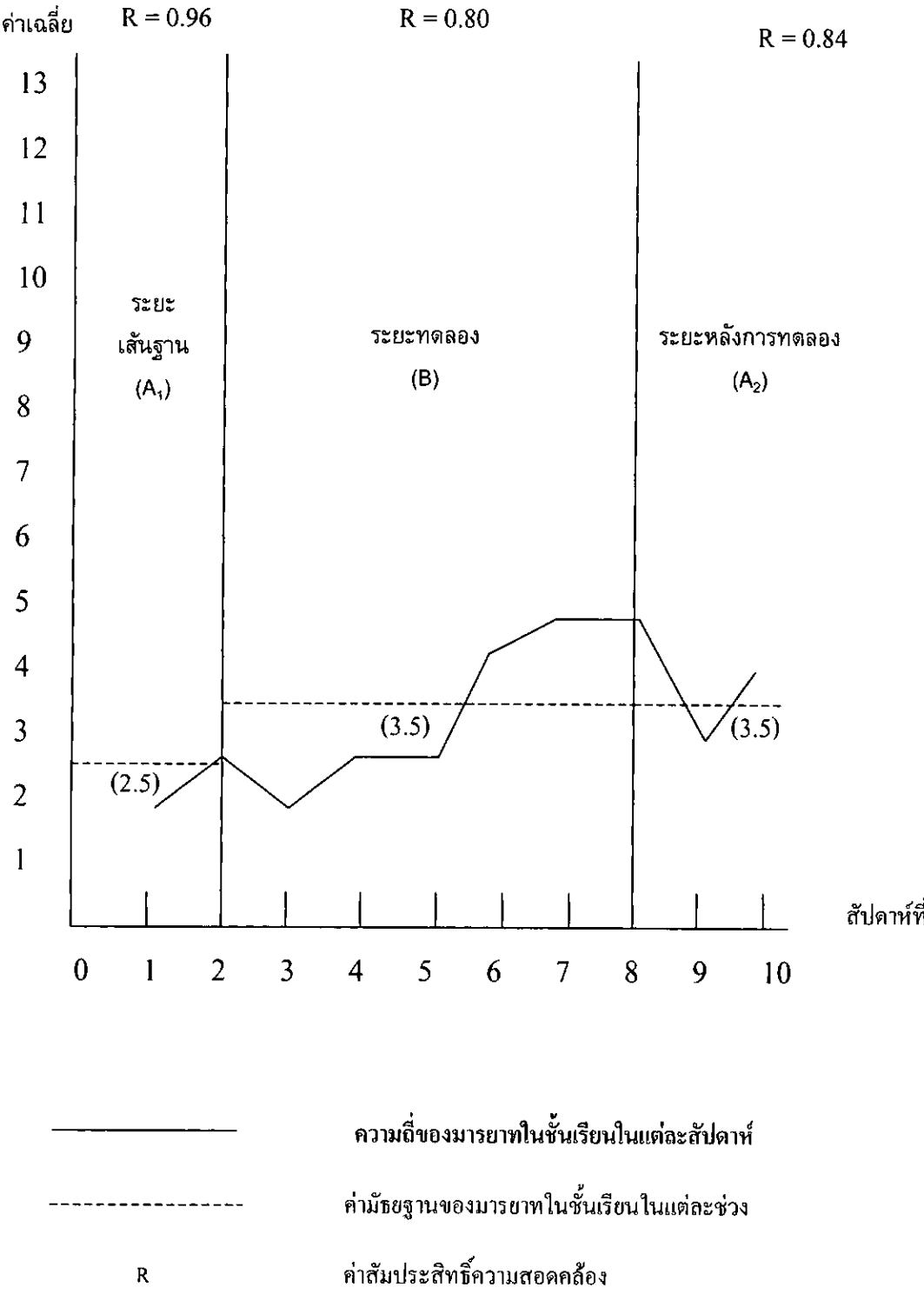

————— ความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ค่ามัธยฐานของมารยาทในชั้นเรียนในแต่ละช่วง

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง

ภาพประกอบ 17 แสดงความถี่ของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 7

ภาพประกอบ 18 แสดงความดีของมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมคนที่ 8

ประวัติของผู้วิจัย

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางพรสวรรค์ ถนอมพุทรา
เกิดวันที่	14 มิถุนายน 2488
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	2014/17 ถนนประชาสงเคราะห์ แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โทร.02-276-9679, 05-164-2551
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสวัสดิศึกษา สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โทร.02-258-0771
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7

ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2506	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2514	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (พ.กศ.) กรมฝึกหัดครู กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2518	ประกาศนียบัตรพิเศษครูมัธยม (พม.) กรมฝึกหัดครู กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2525	คุรุศาสตรบัณฑิต (กบ.) วิทยาลัยครูจันทระเกษม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2547	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร